Муқәддәс Китап

Тәврат 9-қисим

«Самуил «1»»

© Муқәддәс Китап 2012

CC BY-SA 4.0

www.mukeddeskalam.com

«Уйғурчә Муқәддәс тәржимиси»

Тәврат 9- вә 10-қисим

«Самуил «1» вә «2»»

Кириш сөз

(Биринчи вә иккинчи қисмиға)

Тәвраттики барлиқ тарихий қисимларға охшаш, «Самуил» дегән китап Худаниң пүткүл инсанийәткә қаратқан нижатлиқ планини илгири сүрүш җәриянининиң хатирисиниң бир қисмидин ибарәт. Бу җәриян Қутқазғучи Мәсиһниң дунияға келишини мәнзил қилған.

Гәрчә «Муқәддәс Китап»ниң көп нусхилирида «Самуил» дайим икки китап қилип («Самуил (1)» вә «Самуил (2)») нәшир қилинсиму, әмәлийәттә «Самуил» әслидә ибраний тилида бирла китап еди. Шуңа биз уларни «Самуил — биринчи қисим» вә «Самуил — иккинчи қисим» дәп атидуқ. Бирақ ихчам болсун үчүн йәнила «Самуил (1)» вә «Самуил (2)» дәп атаймиз. Бу кириш сөз «Самуил (1)» вә «Самуил (2)»гиму ортақ болиду.

Ушбу тарих он икки қәбилидин тәркип тапқан Исраил хәлқиниң «һакимлиқ» түзүмидин падишалиқ түзүмигә өтүш җәриянини көрситиду («һакимлиқ» түзүми вә «падишалиқ» түзүминиң пәрқи тоғрилиқ «қошумчә сөз»имиздә тохтилимиз). Бу җәриян Самуил пәйғәмбәрниң вастиси билән йүз бериду. Самуил болса Исраилниң «батур һаким»лириниң әң ахирқиси һәм Тәвраттики әң улуқ пәйғәмбәрләрдин бири еди. Униң «һакимлиқ» хизмити вә Исраилниң биринчи вә иккинчи падишаси Саул билән Давутниң һөкүмранлиқ дәври ушбу китапта хатирилиниду (намәлум сәвәптин Саул Куранда «Таллот» дәп атилиду).

Тарих туғмас аялниң оғул бала тилигән дәрдлик дуаси билән башлиниду. Мана мошундақ кичиккинә, һәтта кишиниң диққитини тартмайдиған бир иш билән Худаниң нижат планиниң йеңи бир бапи ечилиду, Униң улуқ мәхсәтлири алға сүрүлиду. Худаниң йоллири дайим дегидәк шундақ болиду.

Һаннаһниң оғул бала тилиги илтиҗа қилиниду. Һаннаһ қәсимидә чиң туруп, туққан балиси Самуил (мәнаси, «Худадин тилигән» яки «Худа аңлиди»)ни өмүрвайәт ибадәт чедириниң хизмитидә болушқа Пәрвәрдигарға атап тапшуриду. Шуниң билән Самуилни әмчиктин айриш биләнла ибадәт чедириға елип берип Әли дегән баш каһин, йәни шу чағдики «һаким»ға тапшуриду. Кичик бала шу йәрдә қалиду. Әли яшанған болғачқа, шүбһисизки, Самуил униң җениға әсқатиду һәм униңға тәсәлли болиду.

Шу вақит Исраилниң тарихида зулмәтлик күнләр еди. «Батур һакимлар» дегән китап шуниңға испат беридуки, Худа таллиған әл ичидә бутпәрәслик, хурапийлиқ вә түрлүк номуссизлиқ әвҗ алған еди. Улар дайим әтрапидики әлләр вә қарақчилар тәрипидин булаң-талаңға учрайтти. Әлиниң өз оғуллири ибадәт чедиридики хизмәтни

пул тапидиған алдамчилиққа айландурувалған еди. Шундақ әһвалда һәммигә Қадир Худа Өз сөз-каламини кичик бир бала арқилиқ йәткүзмәкчи болғанлиғини һеч ким ойлимиған еди. У арқилиқ Худаниң Исраил хәлқимни жазалаймән, дегән сөзи йәткүзүлгәндә, у бәлким пәқәт бәш-алтә яшта болуши мүмкин. Худаниң жазаси болса, дайим авал әң чоң мәсъулийити бар кишиниң бешиға чүшиду — шуңа шу чағда Әли вә җәмәтидикиләргә чүшти. Әли өзи дурус адәм болсиму, у йәнила оғуллирини яман йоллардин тосмиғанлиғиға җавапкар еди.

Мана бу Самуил пәйғәмбәрниң Худаниң Исраилға болған сөз-каламини йәткүзүш хизмитиниң башлиниши еди. Гәрчә бу хизмитиниң көп тәпсилатлири бизгә ейтилмиған болсиму, ениқки, у қурамиға йәткичә Худаниң һәр хил ишлар тоғрилиқ сөзлирини барғансери күчлүк һалда йәткүзүп кәлгән еди.

Самуилдин илгәрки бир пәйғәмбәрниң бәргән бешарити бойичә, Әли вә оғуллири дуниядин кетиши билән Исраилға «һаким болуш» мәсъулийити Самуилниң зиммисигә чүшти. Шуниңдәк Исраил үчүн баш каһинлиқ ролиниң бир қисмиму униң үстигә чүшти («1Сам.» 2:35дики бешарәтниң биринчи қисмида дәл мошу иш көрситилгән, бирақ Самуилниң каһинлиққа варис болидиған Лавийлар қәбилисидин екәнлиги ениқ әмәс). Шүбһисизки, әйни чағда каһинлиқ кишиләрни шунчә бизар қилған еди, бу иш Худаниң каһинлиқни чирикликтин халий қилип түзүтүшидики вақитлиқ амма зөрүр әплик орунлаштуруши еди. Амма Худаниң бу орунлаштуруши ахир берип Лавийларға тапшурулған каһинлиқ түзүмини башқа әвзәл каһинлиқ түзүми арқилиқ әмәлдин қалдуриду, дәп пуритиду. Дәрвәқә, Мәсиһниң каһинлиғи барлиққа келиши билән Лавийларниң каһинлиғиниң һаҗити қалмиди.

Бизгә хәвәрләндүрүлидуки, Самуил Исраилға барлиқ күнлиридә пәқәт Тәврат қанунини пак-диянәтлик беҗа кәлтүрүш билән әмәс, бәлки пәйғәмбәрлик көрсәтмиләр, әхлақлиқ тәлимләр вә һәммидин муһими, өзиниң пәзиләтлик үлгиси биләнму һакимлиқ вәзиписини өтигән. Бу мәзгилниң ахирида Исраил әндишигә чүшкән еди. Худаниң бу пәзиләтлик адиминиң орнини ким басиду? Самуилниң икки оғли униң изини басмайтти. Исраилниң ақсақаллири Самуилниң қешиға келип униңға: — Сәндин кейин Худа бурунқидәк йәнә болғуси һакимни тайинларму? — дәйду. Улар бундақ сөзләр билән Худаниң хелә бурунқи орунлаштурушлириға болған гуманини билдүрүп, өз әқли-хаһиши бойичә Самуилға: «**Бизгә бир падиша тикләп берилсун!**» — дәп тәләп қойиду. Уларниң Худаниң улардин давамлиқ хәвәр елишиға ишәнмәслиги Пәрвәрдигарниң көңлигә қаттиқ тегиду. Һалбуки, У Самуил пәйғәмбәр арқилиқ уларниң тилигини иҗабәт қилиду. Улар бу тилигини билдүрүп бир мәзгилдин кейин, падиша таллаш тоғрилиқ көрсәтмә берилди — қәдди-қамәтлик, қияпити келишкән Саул исимлиқ бир киши уларға көрситилиду. Һалбуки, гәрчә Саул дәсләптә Худаниң һәқиқий башпанаһ вә таянч екәнлигини испатлиған вә өзиниң җүрәклик вә кәң қосақлиғини көрсәткән болсиму, һалқилиқ пәйттә у пәқәт өзиниң әқлигила тайинип, Худаға бағлиған ишәштин айрилиду, һәтта каһинлиқ түзүмигә һарамлиқ қилип уни булғайду. Бу еғир асийлиқ үчүн Самуил униңға, Худа сени падишалиқтин өрүйду, дәп хәвәр йәткүзиду һәмдә Худа көңлидикидәк башқа бир адәмни падиша болушқа аллиқачан таллиған, дәйду.

Худа астиртин Самуилға кейинки падишаниң ким екәнлигини, йәни яш бир жигит падичи Давут екәнлигини аян қилиду. Шуниң билән Самуил берип, Давутни аилисидикиләр алдида падиша болушқа мәсиһ қилиду. Амма бу иш улар арисида мәхпий тутулиду. Узун өтмәй Давут өзи ордиға падишаниң хизмитидә болуш үчүн кириду вә өзиниң адәттин ташқири жүръәт һәм қабилийәтни намайән қилиду. Саул униң мәнсивини көтириду, амма Давутниң хәлиқ арисидики инавити вә тәсиригә һәсәт қилиду. Шуниң билән узун өтмәй, Давут Саулниң сәрдари сүпитидә әмәс, бәлки Саул җенини алмақчи болған қачқун «җинайәтчи» болуп қалиду. Давут бир нәччә жил мошундақ хәтәрлик вә мушәққәтлик сәргәрданлиқ һаятини өткүзиду. Ахир берип Саул дүшмәнлири билән җәңдә өлтүрүлиду, Давут падиша болиду. Давутниң өмриниң ахириғичә жүргүзгән сәлтәнитиниң тәпсилатлири «Самуил»ниң иккинчи қисмида баян қилиниду.

Китапта хатириләнгән вақиәләр һәм Худаниң Исраил падишалиғида болған муддиа-мәхсәтлири үстидә «қошумчә сөз»имиздә тохтилимиз.

Китапниң муәллипи

Ушбу китаптики тарихларниң инчикә тәпсилатлириға қариғанда, тарихчи (яки тарихчилар) тәсвирләнгән вақиәләргә йеқин мунасивәттә болған болса керәк. У (яки улар) өзлириниң салаһийитини бизгә ейтмайду; пәрзимизчә китапниң муәллипи Самуил пәйғәмбәрниң өзи вә «қошумчә муәллипи» кейинчә Давутниң ордиси билән йеқин мунасивәттә болған Натан пәйғәмбәр болуши еһтималға наһайити йеқин.

Мәзмун («Самуил «1»»): —

1-3 бап:	Самуилниң туғулуши; Худа уни чақириду.
4-бап:	Худаниң «әһдә сандуғи» булап кетилиду; Әлиниң оғуллири вә Әли өлиду.
5-7 бап:	Худа Филистийләрни җазалайду; «әһдә сандуғи» Исраилға қайтурулуп келиду.
8-бап:	Исраил Самуилдин, үстимизгә падиша тайинлансун, дәп тәләп қилиду.
9-10 бап:	Саул падишалиққа таллиниду.
11-15 бап:	Саулниң дәсләпки сәлтәнити; у чәткә қеқилиду.
16-бап:	Самуил Давутни падишалиққа мәсиһ қилиду; Давут Саулниң хизмитидә болиду.
17-бап:	Давут Голиат гигантни өлтүриду.
18-20 бап:	Давут көтирилиду; Давутниң Йонатан билән болған достлуғи; Саул уни өлтүрүшкә қәстләйду.
21-27 бап:	Давут қачиду, сәргәрдан «җинайәтчи» болуп қалиду.
28-31 бап:	Саул бахши аялдин ярдәм сорайду; Филистийләр билән җәң қилишқа чиқиду; у өлтүрүлиду.

Мәзмун («Самуил «2»»): —

1-бап:	Давут Саул вә Йонатан үчүн матәм тутиду
2-бап:	Давут Йәһуда қәбилисигә падиша болиду
3-4 бап;	Давутқа әгәшкәнләр билән Саулниң оғли Ишбошәт арисида уруш болиду
5-6 бап:	Барлиқ Исраил Давуттин падишаси болушни тәләп қилиду; Давут Филистийләрниң үстидин ғәлибә қилиду
7-бап:	Давутниң Худа үчүн өй («ибадәтхана») бена қилмақчи болуши; Худаниң униңға: «Мән сән үчүн мәңгүлүк бир өй қилимән» дегән вәдиси
8-10 бап:	Давутниң сәлтәнити; әтрапидики дүшмән әлләр билән болған ғәлибилик жәңлири
11-12 бап:	Давутниң рәзил гунайи
13-14 бап:	Давутниң аилисидә асийлиқ вә һәр хил қәбиһлик пәйда болиду. Оғли Абшалом паланди қилиниду вә қайтип келиду
15-19 бап:	Абшалом исиян көтириду. Ички уруш болиду
20-бап:	Иккинчи ички уруш
21-бап:	Ачарчилиқ — Саулниң Гибеонлуқларға қилған гунайи түзитилиду
22 – бап:	Давутниң ибадити вә бешарәтлик күй.
23 – бап:	Давутниң батур палванлири
24 – бап:	Давут гуна қилип хәлиқниң санини алиду; ваба Исраилға чүшиду; Давут хәлиқ үчүн дуа қилиду; ибадәтхана үчүн орун бекитилиду.

••••••••

Самуил «1»

Дәрд-әләмдин болған тиләк

1 [1]Әфраим тағлиғидики Раматаим-Зофимда Әлканаһ исимлиқ бир киши бар еди.
У Әфраимлиқ болуп, Йәроһамниң оғли, Йәроһам Елихуниң оғли, Елиху Тохуниң
оғли, Тоху Зуфниң оғли еди. [2]Униң икки аяли бар еди. Бирисиниң исми Һаннаһ, йәнә
бирисиниң исми Пәниннаһ еди. Пәниннаһниң балилири бар еди, лекин Һаннаһниң
балиси йоқ еди. [3]Бу адәм һәр жили өз шәһиридин самави қошунларниң Сәрдари болған
Пәрвәрдигарға сәждә қилип қурбанлиқ сунғили Шилоһға баратти. У йәрдә Әлиниң
Хофний вә Финиһас дегән икки оғли Пәрвәрдигарниң каһинлири болуп ишләйтти. [4]Һәр
қетим Әлканаһ қурбанлиқ қилған күнидә у қурбанлиқтин аяли Пәниннаһ вә униң һәр
бир оғул-қизлириға өз үлүшини берәтти. [5]Амма Һаннаһға болса у икки һәссилик үлүш
берәтти; чүнки у Һаннаһни толиму сөйәтти. Лекин Пәрвәрдигар уни туғмас қилған
еди. [6]Пәрвәрдигарниң уни туғмас қилғанлиғидин униң күндәш рәқиби Пәниннаһ
Һаннаһни азаплаш үчүн униң билән қаттиқ қеришатти. [7]Вә һәр жили, Һаннаһ һәр қетим
Пәрвәрдигарниң өйигә чиққанда, Пәниннаһ униңға азар берәтти. Пәниннаһ шундақ
қилғачқа, у жиғлап һеч немә йемәйтти. [8]Ахири униң ери Әлканаһ униңға: — И Һаннаһ,
немишкә жиғлайсән? Немишкә бир нәрсә йемәйсән? Немишкә көңлүң азар йәйду? Мән
өзәм саңа он оғулдин әвзәл әмәсму?! — деди.
[9]Улар Шилоһда йәп-ичкәндин кейин (Әли дегән каһин шу чағда Пәрвәрдигарниң
ибадәтханисиниң ишиги йенидики орундуқта олтиратти) Һаннаһ дәстихандин турди;
[10] у қаттиқ азап ичидә Пәрвәрдигарға дуа қилип зар-зар жиғлайтти. [11]У қәсәм ичип: —
И самави қошунларниң Сәрдари болған Пәрвәрдигар, әгәр дедигиңниң дәрдигә йетип,
мени яд етип дедигиңни унтумай, бәлки дедигиңгә бир оғул бала ата қилсаң, уни пүтүн
өмриниң күнлиридә Сән Пәрвәрдигарға беғишлаймән; униң бешиға устира һеч қачан
селинмайду, деди.
[12] У Пәрвәрдигарниң алдида дуасини давам қиливатқанда, Әли униң ағзиға қарап турди;
[13] чүнки Һаннаһ дуани ичидә қилғачқа ләвлири мидирлаватқини билән авази аңлан-
майтти. Шуңа Әли уни мәс болуп қапту, дәп ойлиди. [14] Әли униңға: — Қачанғичә мәс
жүрисән? Шарабиңни өзәңдин нери қил, деди.
[15] Лекин Һаннаһ жававән: — Ундақ әмәс, и ғожам! Көңли сунуқ бир мәзлуммән. Мән
шарапму, һарақму ичмидим, бәлки җеним дәрдини Пәрвәрдигарниң алдида төктүм; [16]

1:1 1Тар. 6:11, 12
1:3 Мис. 23:14; Қан. 16:16.
1:5 **«Лекин Пәрвәрдигар уни туғмас қилған еди»** — ибраний тилида: «Лекин Пәрвәрдигар униң балиятқусини етиватқән еди».
1:7 **«Вә һәр жили, Һаннаһ һәр қетим Пәрвәрдигарниң өйигә чиққанда, Пәниннаһ униңға азар берәтти»** — немишкә улар һәр қетим «Пәрвәрдигарниң өйигә чиққанда» шундақ болиду? — бизниңчә һәр қетим бир ибраний аилә Худаниң алдиға шундақ кәлгәндә, улар барлиқ балилири үчүн алаһидә тәшәккүр ейтиши мумким. Шу чағларда Пәниннаһ Һаннаһқа «Сән бир туғмас!» дәп әслитәтти.
–Бәзи тәрҗимиләрдә мошу җүмлиниң бешида: «У (Әлканаһ) һәр жили Пәрвәрдигарниң өйигә чиққанда, Һаннаһ униңға һәмраһ болуп барғанда...» дейилиду.
1:8 Рут 4:15.
1:11 **«униң бешиға устира һеч қачан селинмайду»** — Тәврат дәвридә бәзи кишиләр өзлирини Худаниң ибадитигә беғишлаш мәхситидә өзлирини «назарий» дәп атайтти; «назарий»лар (назарий болушқа қәсәм ичип бекитилгән мөһләттә) һарақ ичмәйтти, чачлирини һеч чүшәрмәйтти. «Чөл.» 6:1-22ни көрүң.
1:11 Һак. 13:5.
1:15 Зәб. 61:9; 141:2

дедәклирини яман хотун дәп билмигәйла. Чүнки мениң зор дәрдим вә азаплиримдин
бу күнгичә шундақ нида қиливатимән, деди.
17 Әли униңға жавап берип: — Теч-аман қайтқин; Исраилниң Худаси Өзидин тилигән
илтиҗайиңни иҗабәт қилғай, деди.
18 Һаннаһ: — Дедәклири көз алдилирида илтипат тапқай, деди. У шуларни дәп чиқип,
ғиза йеди вә шуниңдин кейин чирайида илгәркидәк ғәмкинлик көрүнмиди.
19 Улар әтиси таң сәһәрдә орнидин туруп Пәрвәрдигарниң һозурида сәҗдә қилип болуп,
Рамаһдики өйигә йенип кәлди. Әлканаһ аяли Һаннаһға йеқинчилиқ қилди; Пәрвәрдигар
уни әслигән еди. 20 Һаннаһ һамилдар болуп, вақти-саити тошуп, бир оғул туғди. У: «Мән
уни Пәрвәрдигардин тиләп алдим» дәп, исмини Самуил қойди.

Һаннаһ Самуилни Пәрвәрдигарға атайду

21 Униң ери Әлканаһ өйидики һәммиси билән Пәрвәрдигарға атидиған һәр жиллиқ қур-
банлиқни қилғили вә қилған қәсимини ада қилиш үчүн Шилоһға чиқти. 22 Лекин Һан-
наһ биллә бармай еригә: — Бала әмчәктин айрилғандила андин мән униң Пәрвәрдигар-
ниң алдида һазир болуши үчүн уни елип баримән; шуниң билән у у йәрдә мәңгү туриду,
деди. 23 Ери Әлканаһ униңға: — Өзәңгә немә яхши көрүнсә, шуни қилғин. Уни әмчәктин
айриғичә туруп турғин. Пәрвәрдигар Өз сөз-каламиға әмәл қилғай, деди. Аяли өйдә қе-
лип балиси әмчәктин айрилғичә емитти. 24 Балиси әмчәктин айрилғандин кейин у уни
елип, шундақла үч буқа, бир әфаһ ун вә бир тулум шарапни елип Пәрвәрдигарниң Ши-
лоһдики өйигә апарди. Бала болса техи кичик еди. 25 Улар бир буқини союп балини әли-
ниң қешиға елип кәлди. 26 Шуниң билән Һаннаһ униңға: — И ғоҗам, өзлиридә һаят раст
болғинидәк, бу йәрдә силиниң қашлирида туруп Пәрвәрдигарға нида қилған мәзлум
мән болимән, деди. 27 Мән мошу оғул бала үчүн дуа қилдим вә мана, Пәрвәрдигар мениң
тилигән илтиҗайимни иҗабәт қилди. 28 Әнди һазир мән уни Пәрвәрдигарға тапшуруп
бәрдим. Өмриниң һәммә күнлиридә у Пәрвәрдигарға беғишланған болиду, деди. Шуниң
билән улар у йәрдә Пәрвәрдигарға сәҗдә қилди.

Һаннаһ тәнтәнә билән Пәрвәрдигарни мәдһийиләйду

2 1 Һаннаһ дуа қилип мундақ деди: —
«Мениң қәлбим Пәрвәрдигар билән яйрайду,
Мениң мүңгүзүм Пәрвәрдигар билән егиз көтирилди;
Ағзим дүшмәнлиримниң алдида тәнтәниликтә ечилди;
Чүнки Сениң ниҗатиңдин шатлинимән.

1:16 **«дедәклирини яман хотун дәп билмигәйла...»** — ибраний тилида «дедәклирини «Белиалниң қизи» дәп билмигәйла» дейилиду. «Белиал»ниң мәнаси «әрзимәс» дегәнлик болуп, бәлким Иблисни көрситиду.
1:20 **««Мән уни Пәрвәрдигардин тиләп алдим» дәп, исмини Самуил қойди»** — ибраний тилида «Самуил» дегәнниң мәнаси «Худа аңлиди» яки «Худадин тилигән» дегәнгә йеқин келиду.
1:24 **«бир әфаһ ун»** — «әфаһ» ашлиқ-данларниң өлчәм бирлиги еди, тәхминән 27 литр. Буқа қурбанлиқ қилинғанда, униңға қошуп ундин «қошумчә ашлиқ һәдийә» қилинишиму керәк еди.
1:24 Луқа 2:41.
1:25 **«Улар бир буқини союп балини әлиниң қешиға елип кәлди»** — қалған икки буқа бәлким елиға Самуилни беқиш үчүн бәргән «беқиш һәққи» болуши мүмкин. Башқа бир еһтималлиқ барки, 24-айәтниң мәнаси: «...үч буқа» әмәс, бәлки «....үч яшлиқ бир буқа» болуши мүмкин. Бирақ бу айәтни шундақ чүшәнгән алимлар аз.
1:28 **«...улар у йәрдә Пәрвәрдигарға сәҗдә қилди»** — **«улар»** бәзи кона көчүрмиләрдә «у у йәрдә Пәрвәрдигарға сәҗдә қилди» дейилиду (демәк, Самуилни көрситиду).
2:1 **«Мениң мүңгүзүм Пәрвәрдигар билән егиз көтирилди»** — Тәвратта, «мүңгүз»ләр көп һалларда адәмләрниң аброй-шөһритини яки күчини билдүриду. Мошу йәрдә Қутқазғучи-мәсиһни көрситиши мүмкин. «Зәб.», 131:17ни көрүң. Бу мүңгүзләр адәмниң бешида өскән әмәс, әлвәттә!
2:1 Луқа 1:46.

2 Пәрвәрдигардәк муқәддәс болғучи йоқтур;
Чүнки Сәндин башқа һеч ким йоқ,
Худайимиздәк һеч уюлташ йоқтур.
3 И инсанлар, кибирлик сөзлириңларни көпәйтивәрмәңлар,
Йоған гәпләрни ағзиңлардин чиқармаңлар;
Чүнки Пәрвәрдигар билим-һидайәткә егә Худадур.
Инсанларниң әмәллири Униң тәрипидин таразида тартилиду.
4 Палванларниң оқ-ялири сундурилди;
Лекин путлишип жиқилғанларниң бели болса қудрәт билән бағланди.
5 Қосиғи тоқ болғанлар нан тепиш үчүн өзини ялланмилиққа бәрди;
Лекин ач қалғанлар һазир ач қалмиди;
Һәтта туғмас аял йәттини туғиду;
Лекин көп балилиқ болған солишип кетиду.
6 Пәрвәрдигар һәм өлтүриду, һәм һаят бериду;
У адәмни тәһтисараға чүшириду, у йәрдин йәнә турғузиду;
7 Пәрвәрдигар адәмни һәм намрат қиливетиду, һәм бай қилиду;
У кишини һәм пәс қилиду, һәм егиз көтириду.
8 У өзи мискинни топидин қопуриду,
Қиғлиқтин йоқсулни көтириду;
Уларни есилзадиләр арисида тәң олтарғузиду;
Уларни шан-шәрәплик тәхтигә мирас қилдуриду;
Чүнки йәрниң түврүклири Пәрвәрдигарниңкидур;
У Өзи дунияни уларниң үстигә салған еди.
9 Өз муқәддәс бәндилириниң путлирини У мәзмут қилиду;
Амма рәзилләр болса, қараңғуда шүк қилиниду;
Чүнки һеч ким өз қудрити билән нусрәт тапмайду.
10 Пәрвәрдигар билән қаршилашқанлар парә-парә қиливетилиду;
У Өзи асманлардин уларға қарши гүлдүрләйду.
Пәрвәрдигар йәр йүзиниң чәтлиригичә һөкүм чиқириду;
У Өзи тиклигән падишаға қудрәт бериду,
У Өзи мәсиһлигининиң мүңгүзини егиз көтириду!».

11 Әлканаһ болса Рамаһдики өз өйигә йенип барди. Бала болса әлиниң қешида Пәрвәр-
дигарға хизмәт қилип қалди.

2:2 Қан. 3:24; Зәб. 85:8.
2:5 Зәб. 33:10-11; Жиғ. 5:6; Луқа 1:53.
2:6 **«тәһтисара»** — өлгәнләрниң роһи баридиған жай.
2:6 Қан. 32:39; Әз. 37:11-14
2:8 Аюп 36:15; Зәб. 112:7, 8; Луқа 1:52; Зәб. 23:1-2; 101:26; 103:5.
2:10 **«У Өзи мәсиһлигининиң мүңгүзини егиз көтириду!»** — «мәсиһлимәк» яки «мәсиһ қилиш»: Худаниң йолйоруғи билән Исраилға йеңи бир падиша бекитиш үчүн униң бешиға зәйтун мейи сүрүлүши керәк еди. Мошу мурасим «мәсиһ қилиниш» яки «мәсиһлиниш» дәп атилатти вә шундақла шу чағдин башлап шу падиша «Худаниң мәсиһлигини» дәп атилатти. Каһинлар вә бәзи вақтида пәйғәмбәрләрму «мәсиһ қилинатти». Исраилда шу чағда падиша болмиғачқа, Һаннаһниң бу сөзи дәрвәқә кәлгүси ишларни алдин-ала көрсәткән бешарәт еди.
2:10 1Сам. 7:10; Зәб. 2:6; 20:9; 88:25

Әлиниң оғуллириниң каһинлиқ мәнсивидин рәзиллик билән пайдилинишлири

[12] Амма Әлиниң оғуллири интайин яман кишиләрдин болуп, Пәрвәрдигарни тонумайт-
ти. [13] Каһинларниң хәлиқләргә мундақ адити болған: — Бириси қурбанлиқ қилип, гөш
қайнап пишиватқанда каһинниң хизмәткари келип үч тиллиқ чаңгакни қолида тутуп
[14] даш, қазан, даңқан яки кориниң ичигә санҗип, чаңгакқа немә елинған болса каһин
шуни өзигә алатти. Уларниң Шилоһға қурбанлиқ қилғили кәлгән һәммә Исраилларға
шундақ адити болған. [15] Шундақла һәтта яғни көйдүрмәстә каһинниң хизмәткари ке-
лип қурбанлиқ қиливатқан адәмгә: — Каһинға кавап үчүн гөш бәргин, чүнки у сәндин
қайнап пишқан гөш қобул қилмайду, бәлки хам гөш лазим, дәйтти. [16] Әгәр қурбанлиқ
қилғучи униңға: — Авал йеғи көйдүрүлүп болсун, андин немини халисаң шуни алғин,
десә, у: — Болмайду, маңа дәрһал бәр! Болмиса мәҗбурий алимән, дәйтти; [17] Шундақ
қилип бу икки яшниң гунайи Пәрвәрдигарниң алдида толиму еғир болған еди; чүнки
униң сәвәвидин хәқ Пәрвәрдигарға атиған қурбанлиқлар көзгә илинмайвататти.
[18] Амма Самуил нарәсидә бала болуп канаптин тоқулған бир әфодни кийип Пәрвәрди-
гарниң алдида хизмәт қилатти. [19] Буниңдин башқа униң аниси һәр жилда униңға бир
кичик тон тикип, һәр жиллиқ қурбанлиқни қилғили ери билән барғанда алғач келәт-
ти. [20] Әли Әлканаһ вә аялиға бәхит тиләп дуа қилип: — «Аялиңниң Пәрвәрдигарға беғи-
шлиғининиң орниға саңа униңдин башқа нәсил бәргәй, деди. Андин бу иккиси өз өйи-
гә янди. [21] Шуниң билән Пәрвәрдигар Һаннаһни йоқлап бәрикәтләп, у һамилдар болуп
җәмий үч оғул вә икки қиз туғди. Кичик Самуил болса Пәрвәрдигарниң алдида туруп
өсүвататти.
[22] Әли бәк қерип кәткән еди. У оғуллириниң пүткүл Исраилға һәммә қилғанлирини аң-
лиди һәм җамаәт чедириниң ишигидә хизмәт қилидиған аяллар билән ятқинини аң-
лиди. [23] У уларға: — Силәр немә үчүн шундақ ишларни қилисиләр? Чүнки бу хәлиқниң
һәммисидин силәрниң яманлиғиңларни аңлаватимән, деди. [24] Болмайду, и оғулли-
рим! Мән аңлиған бу хәвәр яхши әмәс, Пәрвәрдигарниң хәлқини аздурупсиләр. [25] Әгәр
бир адәм йәнә бир адәмгә гуна қилса, башқа бириси униң үчүн Худадин рәһим сориса
болиду; лекин әгәр бириси Пәрвәрдигарға гуна қилса, ким униң гунайини тиләләйду?
— деди. Лекин улар атисиниң сөзигә қулақ салмиди; чүнки Пәрвәрдигар уларни өл-
түрүшни нийәт қилған еди. [26] Амма Самуил дегән бала өсүвататти, Пәрвәрдигар һәм
адәмләрниң алдида илтипат тапқан еди.

2:12 «...интайин яман кишиләрдин болуп» — ибраний тилида: «Белиалниң (Иблисниң) оғуллиридин болуп» дейилиду. «Белиал»ниң мәнаси «әрзимәс», бәлким Шәйтанни көрситиду.

2:14 «Уларниң Шилоһға қурбанлиқ қилғили кәлгән һәммә Исраилларға шундақ адити болған» — мошу хил қурбанлиқлар, шүбһисизки, «тәшәккүр қурбанлиқлири» яки «енақлиқ қурбанлиқлири» еди. Каһинларниң мошу адити Муса пәйғәмбәргә чүширилгән қанунниң бәлгүлимилиригә асасланған әмәс. Каһинларниң «һоқуқ үлүши» болса «Лав.» 7:11-18, 28-34-айәтләрдә көрситилиду. Амма әлиниң оғуллири ачкөзлүгидин бу адәтни толиму һәддидин ашурувәткән еди. Кейинки айәтләрни көрүң.

2:16 «Авал йеғи көйдүрүлүп болсун, андин немини халисаң шуни алғин» — Муса пәйғәмбәргә чүширилгән қанун бойичә қурбанлиқлардики барлиқ яғлар Пәрвәрдигарға атап көйдүрүләтти. Адәмниң уни йейиши мәнъий қилинатти.

2:18 «Самуил нарәсидә бала болуп канаптин тоқулған бир әфодни кийип Пәрвәрдигарниң алдида хизмәт қилатти» — «әфод» дегән немә? Худа Муса пәйғәмбәргә чүшәргән қанун бойичә, баш каһин кийдиған бир алаһидә калтә чапан болуп, униң ичидики икки хил таш арқилиқ Худадин йол сориғили болатти. Самуил Лавий қәбилисидин болмисиму, бу айәткә қариғанда «каһинлиқ кийим» кийип, каһинлиқ хизмитини қиливататти.

2:21 «...йоқлап бәрикәтләп» — ибраний тилида пәқәт «йоқлап» дейилиду. Худаниң «йоқлиши» тоғрилиқ «тәбирләр»ниму көрүң.

2:22 «җамаәт чедири» — йәни «ибадәт чедири» яки «муқәддәс чедир».

2:24 «Пәрвәрдигарниң хәлқини аздурупсиләр» — башқа бирхил тәрҗимиси: «Пәрвәрдигарниң хәлқи арисида тарқалған хәвәр яхши әмәс».

2:26 Луқа 2:52.

[27] Худаниң бир адими Әлиниң йениға келип мундақ деди: — Пәрвәрдигар шундақ дәйду:
«Мисирда, Пирәвнниңкидә турғанда Өзәмни атаңниң җәмәтигә очуқ аян қилмидимму?
[28] Мән уни каһиним болуш, Өз қурбангаһимда қурбанлиқ қилиш, хушбуй йеқиш вә Ме-
ниң алдимда әфод тонини кейип хизмәт қилишқа Исраилниң һәммә қәбилилиридин
таллимиған едимму? Шуниңдәк Мән Исраилниң отта көйдүридиған һәммә қурбанлиқ-
лирини атаңға тапшуруп тәғдим қилған әмәсму? [29] Немишкә Мән буйруған, туралғу
җайимдики қурбанлиғим билән ашлиқ һәдийәләрни дәпсәндә қилисиләр? Немишкә
хәлқим Исраиллар кәлтүргән һәммә һәдийәләрниң есилидин өзлириңларни сәмритип,
өз оғуллириңларниң һөрмитини Мениңкидин үстүн қилисән?» [30] Униң үчүн Исраилниң
Худаси Пәрвәрдигар мундақ дәйду: «Мән дәрһәқиқәт сениң вә атаңниң җәмәтидикиләр
Мениң алдимда хизмитимдә мәңгү маңиду, дәп ейтқан едим; лекин әнди Мән Пәрвәр-
дигар шуни дәйманки, бу иш һазир Мәндин нери болсун! Мени һөрмәт қилғанларни
Мән һөрмәт қилимән, лекин Мени кәмситкәнләр пәс қарилиду. [31] Мана шундақ күнләр
келидуки, сениң билигиңни вә атаңниң җәмәтиниң билигини тәң кесиветимән; шуниң
билән җәмәтиңдә бирму қериған адәм тепилмайду! [32] Сән туралғу җайимда дәрд-қай-
ғу көрисән; Исраиллар һәр қандақ һозур-бәхитни көргини билән, сениң җәмәтиңдә
әбәткичә бирму қериған адәм тепилмайду. [33] Вә Мән қурбангаһимниң хизмитидин
үзүп ташлимиған адимиң бар болса, у көзлириңниң хирәлишиши билән җениңниң
азаплинишиға сәвәп болиду. Җәмәтиңдә туғулғанларниң һәммиси балағәттин өтмәй
өлиду. [34] Саңа бу ишларни испатлашқа, икки оғлуң Хофний билән Финиһасниң бешиға
чүшидиған мундақ бир аламәт бешарәт болиду: — уларниң иккилиси бир күндә өлиду.
[35] Амма Өзәмгә Роһум вә дилимдики нийитим бойичә иш көридиған садиқ бир каһин-
ни тикләймән; Мән униңға мәзмут бир җәмәт қуримән; у Мениң мәсиһ қилғинимниң
алдида мәңгү меңип хизмәт қилиду. [36] Шундақ болидуки, сениң җәмәтиңдикиләрдин
һәр бир тирик қалғанлар бир сәр күмүч вә бир чишләм нан тиләшкә униң алдиға келип
униңға тазим қилип: «Қаһинлиқ хизмәтлиридин маңа бир орун бәрсилә, йегили бир
чишләм нан тапай дәп ейтидиған болиду» дәйду.

Пәрвәрдигар Самуилни чақириду

3 [1] Самуил дегән бала болса әлиниң алдида Пәрвәрдигарниң хизмитидә болатти. Әнди
Пәрвәрдигарниң сөзи у күнләрдә кам еди; вәһийлик көрүнүшләрму көп әмәс еди.
[2] Вә шундақ болдики, бир күни Әли орнида ятқан еди (униң көзлири торлишип көрмәс

2:27 Рос. 7:25.
2:28 **«... Мән Исраилниң отта көйдүридиған һәммә қурбанлиқлирини атаңға тапшуруп тәғдим қилған әмәсму?»** — Тәвратқа асасән, каһинларниң һәр қандақ қурбанлиқлардин өзигә хас бир үлүшни елиш һоқуқи бар еди.
2:28 Лав. 10:14.
2:29 Қан. 32:15.
2:30 Мис. 28:43; 29:9.
2:31 **«... сениң билигиңни вә атаңниң җәмәтиниң билигини тәң кесиветимән»** — «адәмниң билиги» униң күчи, қабилийити вә һоқуқини билдүрәтти.
2:32 **«Сән туралғу җайимда дәрд-қайғу көрисән»** — яки «Сән туралғу җайимда дүшмән көрисән». **«сениң җәмәтиңдә әбәткичә бирму қериған адәм тепилмайду»** — бу бешарәт төвәндики бабларда ечилиду. Әли өзи Пәрвәрдигарниң әһдә сандуғиниң булап кетилгәнлигини көриду; бирақ кейинки күнләрдә, йәни Давут падишаниң күнлиридики бәхит-бәрикәтни у көрмәйду (Әлиниң җәмәтиниң кейинки тарихи 22-бап, 1-22, «1Пад.» 2:26-27дә көрүлиду).
2:33 **«көзлириңниң хирәлишиши»** — бу ибарә адәттә көз яшлириниң көп төкүлгәнлигидин яки зор ғәмкинликтин болған һаләтни көрситиду.
2:35 **«...Мениң мәсиһ қилғинимниң алдида»** — Мениң падишаһимниң алдида, демәкчи. Бизниңчә бу бешарәт авал Самуилниң өзидә андин каһин Задокниң җәмәтидә әмәлгә ашурулди. **«мәңгү меңип хизмәт қилиду»** — ибраний тилида «барлиқ күнләрдә меңип хизмәт қилиду».

болуп қалай дегән еди). [3] Худаниң чириғи техи өчмигән болуп, Самуил Пәрвәрдигарниң
ибадәтханисида, Худаниң әһдә сандуғиға йеқинла йәрдә ятатти. [4] Пәрвәрдигар Самуилни
чақирди. У: — Мана мән бу йәрдә, деди. [5] У Әлиниң қешиға жүгүрүп берип: — Мана мән,
мени чақирдиңғу, деди. Лекин у жавап берип: — Мән чақирмидим; қайтип берип ятқин,
деди. Шуниң билән у берип ятти. [6] Пәрвәрдигар йәнә: «Самуил!» дәп чақирди. Самуил
қопуп әлиниң қешиға берип: Мана мән, мени чақирдиңғу, деди. Лекин у жавап берип: —
Мән чақирмидим и оғлум, йәнә берип ятқин, деди.
[7] Самуил Пәрвәрдигарни техи тонумиған еди; Пәрвәрдигарниң сөзи униңға техи аян қи-
линмиған еди. [8] Лекин Пәрвәрдигар йәнә үчинчи қетим: «Самуил!» дәп чақирди; у қопуп
әлиниң қешиға берип: — Мана мән; сән мени чақирдиң, деди. У вақитта Әли Пәрвәрди-
гар балини чақирипту, дәп билип йәтти. [9] Шуниң билән Әли Самуилға: — Берип ятқин. У
әгәр сени чақирса, сән: — И Пәрвәрдигар, сөз қилғин, чүнки қулуң аңлайду, дәп ейтқин,
девиди, Самуил берип орнида ятти. [10] Вә Пәрвәрдигар келип йеқин туруп илгәркидәк:
— «Самуил, Самуил!» дәп чақирди. Самуил: — Сөз қилғин, чүнки қулуң аңлайду, дәп
жавап бәрди.
[11] Пәрвәрдигар Самуилға: — Мана Мән аңлиғанларниң икки қулиқини зиңилдатқи-
дәк бир ишни Исраилниң арисида қилмақчимән. [12] Шу күнидә Мән бурун Әлиниң
җәмәтидикиләр тоғрисида ейтқинимниң һәммисини униң үстигә чүширимән; баштин
ахирғичә ада қилимән! [13] Чүнки өзигә аян болған қәбиһлик түпәйлидин Мән униңға, се-
ниң җәмәтиңдин мәңгүлүк һөкүм чиқармақчимән, дәп ейтқанмән: чүнки у оғуллири-
ниң ипласлиғини билип туруп уларни тосмиди. [14] Униң үчүн Әлиниң җәмәтидикиләр-
гә қәсәм қилғанмәнки, Әлиниң җәмәтидикиләрниң қәбиһлиги мәйли қурбанлиқ билән
болсун, мәйли һәдийә билән болсун кафарәт қилинмай, әбәткичә кәчүрүм қилинмайду,
деди.
[15] Самуил әтиси таң атқичә йетип, андин Пәрвәрдигарниң өйиниң ишиклирини ачти.
Амма Самуил вәһийлик көрүнүшни Әлигә ейтиштин қорқти. [16] Лекин Әли Самуилни
чақирип: — И Самуил оғлум, деди. У: — Мана мән, дәп жавап бәрди. [17] У: — У саңа немә
сөз қилди? Сәндин өтүнәй, уни мәндин йошурмиғин. Әгәр Униң саңа ейтқанлириниң
бирини маңа ейтмай қойсаң, Худа дегинини сениң бешиңға чүшәрсун вә униңдин артуқ
чүшәрсун! — деди. [18] Шуниң билән Самуил униңға һечнимини қалдурмай һәммини дәп
бәрди. Әли: — Мана, У Пәрвәрдигардур; У немини лайиқ тапса, шуни қилсун, деди.
[19] Самуил өсүп чоң болуватати вә Пәрвәрдигар униң билән биллә болуп, униң ейтқан
бешарәтлик сөзлиридин һеч қайсисини йәрдә қалдурмайтти. [20] Шуниң билән пүткүл
Исраил Дандин тартип Бәәр-Шебағичә Самуилниң Пәрвәрдигарниң пәйғәмбири қилип
тикләнгәнлигини билип йәтти. [21] Шу вақитта Пәрвәрдигар Шилоһда Өзини йәнә аян
қилди. Чүнки Пәрвәрдигар Шилоһда Өз сөз-калами арқилиқ Самуилға Өзини аян қилди;
вә Самуил Униң сөзини пүткүл Исраилға йәткүзди.

3:2 1Сам. 4:15.
3:10 **«Самуил, Самуил!»** — Тәврат-Инҗилда Худа бир кишиниң исмини қайтилап чақирған болса, у адәмниң өзигә интайин сөйүмлүк екәнлигини көрситиду.
3:11 2Пад. 21:12; Йәр. 19:3.
3:12 1Сам. 2:31.
3:13 **«Мән униңға, сениң җәмәтиңдин мәңгүлүк һөкүм чиқармақчимән, дәп ейтқанмән»** — яки «Мән униңға, сениң җәмәтиңдин мәңгүлүк һөкүм чиқармақчимән, дәп ейтқин». **«чүнки у оғуллириниң ипласлиғини билип туруп уларни тосмиди»** — яки «чүнки у оғуллириниң Худани қарғиғанлиғини билип туруп уларни тосмиди».
3:20 **«Дандин тартип Бәәр-Шебағичә»** — «Дан» Исраилниң шималий четидә, «Бәәр-Шеба» униң җәнубий четидә еди.
3:21 **«Самуил Униң сөзини пүткүл Исраилға йәткүзди»** — яки «Самуил ейтқан бу сөз пүткүл Исраилда йүз бәрди».

Пәрвәрдигарниң әһдә сандуғи Филистийләрниң қолиға чүшиду

4 [1] У вақитта Исраил Филистийләр билән җәң қилғили чиқип Әбән-Әзәргә йеқин җайда
баргаһ-чедирларни тикти. Филистийләр болса Афәк дегән җайда баргаһ-чедирларни
тикти. [2] Филистийләр Исраиллар билән соқушқили сәп тизип турди. Җәң кеңәйгәндә
Исраил Филистийләр алдида тар мар болди; Филистийләр уларниң җәң сәплиридин төрт
миңчә адәмни өлтүрди. [3] Халайиқ баргаһқа йенип кәлгәндә, Исраилниң ақсақаллири:
— Немишкә Пәрвәрдигар бүгүн бизни Филистийләр тәрипидин тар мар қилдурди?
Биз Шилоһдин Пәрвәрдигарниң әһдә сандуғини қешимизға елип келәйли; у аримизда
болса, бизни дүшминимизниң қолидин қутқузиду, деди.
[4] Шу гәптин кейин халайиқ Шилоһға адәм маңдуруп, шу йәрдин керубларниң оттури-
сида олтарған самави қошунларниң Сәрдари Пәрвәрдигарниң әһдә сандуғини елип
көтирип кәлди. Шуниңдәк Әлиниң икки оғли Хофний билән Финиһасму Худаниң әһдә
сандуғи билән биллә кәлди. [5] Вә шундақ болдики, Пәрвәрдигарниң әһдә сандуғи ләшкәр-
гаһқа елип келингәндә пүткүл Исраил йәрни тәврәткидәк күчлүк бир чуқан көтиришти.
[6] Филистийләр күчлүк тәнтәнә авазини аңлап: — Ибранийларниң ләшкәргаһидин
аңланған бу күчлүк чуқан немә вәҗидин чиққанду, дәп ейтишти. Арқидинла улар
Пәрвәрдигарниң әһдә сандуғиниң уларниң ләшкәргаһиға кәлтүрүлгинини билип йәт-
ти. [7] Шуниң билән Филистийләр қорқуп: — Илаһлар уларниң ләшкәргаһиға кәпту, һа-
лимизға вай! Мундақ иш бу вақитқичә һеч болған әмәс, дейишти. [8] Һалимизға вай! Биз-
ни бу қудрәтлик илаһларниң қолидин ким қутқузиду? Мана баяванда мисирлиқларни
түрлүк бала-вабалар билән урған илаһлар дәл шулардур! [9] И Филистийләр, өзлириңлар-
ни җәсур көрситип әркәктәк туруңлар. Болмиса, ибранийлар бизгә қул болғандәк биз
уларға қул болимиз; әркәктәк болуп җәң қилиңлар! — деди.
[10] Шуниң билән Филистийләр Исраиллар билән җәң қилди. Исраил тар мар қилинип,
һәр бири тәрәп-тәрәпкә өз чедириғә бәдәр қачти. Җәңдә қаттиқ қирғинчилик болуп,
Исраилдин оттуз миң пиядә әскәр өлтүрүлди. [11] Пәрвәрдигарниң әһдә сандуғи олҗа бо-
луп кәтти вә Әлиниң икки оғли Хофний билән Финиһасму өлтүрүлди.

[12] Шу күни бир Биняминлиқ җәң мәйданидин қечип кийим-кечәклири житиқ, үсти-
беши топа-чаң һалда Шилоһға жүгүрүп кәлди. [13] У йетип кәлгәндә, мана Әли йолниң
четидә өз орундуқида олтирип тақити-тақ болуп күтүвататти; униң көңли Пәрвәр-
дигарниң әһдә сандуғиниң ғемидә пәришан еди. У киши хәвәрни йәткүзгили шәһәр-
гә киргәндә, пүткүл шәһәр пәряд-чуқан көтәрди. [14] Әли пәряд садасини аңлап: — Бу
зади немә вараң-чуруң? дәп сориди. У киши алдирап келип әлигә хәвәр бәрди [15] (Әли
токсән сәккиз яшқа киргән, көзлири қетип қалған болуп, көрмәйтти). [16] У киши Әли-
гә: — Мән җәңдин қайтип кәлгән кишимән, бүгүн җәң мәйданидин қечип кәлдим,
деди. Әли: — И оғлум, немә иш йүз бәрди? — дәп сориди. [17] Хәвәрчи җавап берип:
— Исраил Филистийләрниң алдидин бәдәр қачти. Хәлиқ арисида қаттиқ қирғинчи-
лиқ болди! Сениң икки оғлуң, Хофний билән Финиһасму өлди һәмдә Худаниң әһдә
сандуғиму олҗа болуп кәтти, деди. [18] Вә шундақ болдики, хәвәрчи Худаниң әһдә
сандуғини тилға алғанда, Әли дәрвазиниң йенидики орундуқтин кәйнигә жиқилип

4:4 **«...керубларниң оттурисида олтарған самави қошунларниң Сәрдари Пәрвәрдигар»** — «керублар» пәриштиләрниң шәклидә болуп, әһдә сандуғиниң икки тәрипидә туратти. «Мис.» 25:17-22ни көрүң. Худа «керубларниң оттурисида, әһдә сандуғиниң үстидә һозурумни олтарғузимән, дәп вәдә қилған еди.

4:4 2Сам. 6:2; Зәб. 79:1-2; 98:1
4:9 Һак. 13:1.
4:11 1Сам. 2:34; Зәб. 77:59-61
4:12 Йә. 7:6.
4:15 1Сам. 3:2

чүшүп, бойни сунуп өлди; чүнки у қерип, бәдиниму еғирлишип кәткән еди. У қириқ
жил Исраилниң һакими болған еди.
[19] Униң келини, йәни Финиһасниң аяли һамилдар болуп туғушқа аз қалған еди. У Худа-
ниң әһдә сандуғиниң олжа болуп кәткәнлиги вә қийинатиси билән ерениңму өлгәнлик
хәвирини аңлиғанда, бирдинла қаттиқ толғақ тутуп, пүкүлүп балини туғди. [20] У өләй
дәп қалғанда, чөрисидә турған аяллар: — Қорқмиғин, сән оғул бала туғдуң, деди. Лекин
у буниңға җавапму бәрмиди һәм көңүл бөлмиди. [21] У: «Шан-шәрәп Исраилдин кәтти»
дәп балиға «Ихабод» дәп исим қойди; чүнки Худаниң әһдә сандуғи олжа болуп кәткән
һәм қейинатиси билән ериму өлгән еди. [22] У йәнә: — Шан-шәрәп Исраилдин кәтти; чүн-
ки Худаниң әһдә сандуғи олжа болуп кәтти! — деди.

5 [1] Филистийләр Худаниң әһдә сандуғини олжа елип, уни Әбән-Әзәрдин елип Ашдодқа
барди. [2] У йәрдә Филистийләр Худаниң әһдә сандуғини елип Дагон бутханисиға
әкирип, Дагон дегән бутниң йениға қойди. [3] Ашдоддикиләр әтиси сәһәр қопуп кәлсә,
мана Дагон бути Пәрвәрдигарниң әһдә сандуғиниң алдида жиқилғиничә дүм ятатти.
Шуңа улар Дагон бутни елип йәнә өз орнида турғузуп қойди. [4] Лекин әтиси сәһәр қопуп
кәлсә, мана, Дагон Пәрвәрдигарниң әһдә сандуғиниң алдида жиқилғиничә дүм ятатти;
Дагонниң беши һәм қоллири босуғида чеқилған еди; Дагонниң пәқәт белиқсиман тени
қалған еди. [5] Шуңа бүгүнгә қәдәр Ашдодта йә Дагонниң каһинлири болсун йә Дагонниң
бутханисиға киргүчиләр болсун, Дагонниң босуғисиға дәссимәйду.
[6] Андин Пәрвәрдигарниң қоли Ашдоддикиләрниң үстигә қаттиқ чүшүп, уларни вәйран
қилип, Ашдод билән әтрапидикиләрни һүррәк кесили билән урди. [7] Ашдоддикиләр бу-
ларни көрүп: — Исраилниң Худасиниң әһдә сандуғи бизләрдә турмисун! Чүнки униң
қоли бизни вә илаһимиз Дагонни қаттиқ бесивалди, дейишти. [8] Шуниң билән улар
адәм мандуруп Филистийләрниң һәммә ғоҗилирини чақиртип җәм қилип улардин: —
Исраилниң Худасиниң әһдә сандуғини қандақ бир тәрәп қилимиз? дәп сориди. Улар:
— Исраилниң Худасиниң әһдә сандуғи Гатқа чәт йол билән йөткәлсун, дәп җавап бе-
ришти. Шуниң билән улар Исраилниң Худасиниң әһдә сандуғини у йәргә чәт йол билән
йөткиди. [9] Вә шундақ болдики, улар уни чәт йол билән йөткигәндин кейин Пәрвәрди-
гарниң қоли у шәһәргә чүшүп кишиләрни қаттиқ сарасимигә чүшәрди. У кичикләрдин
тартип чоңларғичә шәһәрдикиләрни урди, улар һүррәк кесилигә гириптар болди. [10]
Шуниң билән улар Худаниң әһдә сандуғини Әкронға әвәтти. Лекин Худаниң әһдә сан-
дуғи Әкронға йетип кәлгәндә, Әкрондикиләр пәряд қилип: — Биз билән хәлқимизни өл-
түрүш үчүн улар Исраилниң Худасиниң әһдә сандуғини бизгә йөткиди! — деди. [11] Улар
адәм мандуруп Филистийләрниң ғоҗилирини қичқартип җәм қилип уларға: — Биз
билән хәлқимизни өлтүрмәслиги үчүн Исраилниң Худасиниң әһдә сандуғини бу йәр-
дин өз җайиға кәткүзүңлар, деди; чүнки қаттиқ вәһимә шәһәрни басқан еди; Худаниң
қоли уларниң үстигә толиму еғир чүшкән еди. [12] Өлмигән адәмләр болса һүррәк кесили
билән урулуп, шәһәрниң пәряди асманға көтирилди.

4:18 **«У қириқ жил Исраилниң һакими болған еди»** — «һаким»ларниң йетәкчи һәм сорақчи ролини чүшиниш үчүн Тәвраттики «Батур һакимлар»ни көрүң.
4:21 **«У: «шан-шәрәп Исраилдин кәтти» дәп балиға «Ихабод» дәп исим қойди»** — «Ихабод» бәлким «Шан-шәрәп қени?» яки «Шан-шәрәп кәтти» дегәнни билдүриду.
5:4 **«Дагон Пәрвәрдигарниң әһдә сандуғиниң алдида жиқилғиничә дүм ятатти»** — «Дагон» дегән бутта адәмниң беши вә белиқниң тени бар еди.
5:6 **«һүррәк кесили»** — яки «өсмиләр» яки «бовасир кесили».
5:6 Зәб. 77:60-66.
5:8 **«Гатқа чәт йол билән йөткәлсун»** — бәлким башқа шәһәр-кәнтләрдин өткүзмәслик үчүн.

Филистийләр әһдә сандуғини қайтуруп әвәтиду

6 1 Пәрвәрдигарниң әһдә сандуғи Филистийләрниң жутида йәттә ай турди.
2 Филистийләр каһинлар билән палчиларни чақирип уларға: — Пәрвәрдигарниң
әһдә сандуғини қандақ қилимиз? Уни қандақ қилип өз жайиға әвәтәләймиз? Йол
көрситиңлар, деди. 3 Улар: — Әгәр Исраилниң Худасиниң әһдә сандуғини қайтуруп
әвәтсәңлар, қуруқ әвәтмәңлар, һеч болмиғанда униң билән бир «итаәтсизлик
қурбанлиғи»ни биргә әвәтишиңлар зөрүрдур, деди. Шундақ қилғанда шипа таписиләр,
шундақла Униң қолиниң немә үчүн силәрдин айрилмиғанлиғини билисиләр, деди.
4 Улар: — Биз немини итаәтсизлик қурбанлиғи қилип әвәтимиз? — дәп сориди. Улар:
— Филистийләрниң ғожилириниң сани бәш; шуңа бәш алтун һүррәк вә бәш алтун
чашқан ясап әвәтиңлар; чүнки силәргә вә ғожаңларға охшашла бала-қаза чүшти.
5 Һүррәклириңларниң шәклини вә зиминиңларни вәйран қилидиған чашқанларниң
шәклини нәқиш қилип ясап, Исраилниң Худасиға шан-шәрәп кәлтүрүңлар. Шуниң
билән у бәлким силәрниң, илаһлиримизниң вә зиминиңларниң үстини басқан қолини
йеникләтәрмекин: — 6 Мисирлиқлар билән Пирәвн өз көңүллирини қаттиқ қилғандәк
силәрму немишкә өз көңлүңларни қаттиқ қилисиләр? У мисирлиқларға зор қаттиқ
қоллуқ көрсәткәндин кейин, улар Исраилларни қоюп бәрмидиму, улар шуниң билән
қайтип кәлмидиму? 7 Әнди йеңи бир һарву ясап, техи боюнтуруққа көндүрүлмигән
мозайлиқ икки инәкни һарвуға қошуңлар; улардин мозайлирини айрип, өйдә елип
келиңлар; 8 андин Пәрвәрдигарниң әһдә сандуғини көтирип һарвуға селиңлар; вә униңға
әвәтидиған итаәтсизлик қурбанлиғи қилидиған алтун буюмларни бир қапқа селип
сандуққа яндап қоюңлар вә сандуқни шу пети маңдуруңлар; 9 андин қарап туруңлар.
Әгәр һарву Исраил чегарисидики йол билән Бәйт-Шәмәшкә маңса, бизгә кәлгән шу чоң
бала-қазани чүшәргүчиниң өзи Пәрвәрдигар болиду. Ундақ болмиса, бизни урған Униң
қоли әмәс, бәлки бизгә чүшкән тәсадипилиқ болиду, халас, дейишти.
10 Шуниң билән Филистийләр шундақ қилди. Улар Мозайлиқ икки инәкни һарвуға
қошуп, мозайлирини өйдә солап қоюп, 11 Пәрвәрдигарниң әһдә сандуғини һарвуға
селип, алтун чашқан вә қуйма һүррәкләр қачиланған қапни униңға яндап қойди. 12
Инәкләр Бәйт-Шәмәшкә баридиған йол билән удул жүрүп кәтти. Улар көтирилгән
йол билән маңғач мөрәйтти, йә оң тәрәпкә йә сол тәрәпкә қейип кәтмиди. Фили-
стийләрниң ғожилири уларниң арқисидин Бәйт-Шәмәшниң чегарисиғичә барди. 13
Бәйт-Шәмәштикиләр жилғида буғдай оруватати, улар башлирини көтирип әһдә сан-
дуғини көрүп хуш болушти. 14 Һарву Бәйт-Шәмәшлик Йәшуаниң етизлиғиға келип,
у йәрдики бир чоң ташниң йенида тохтап қалди. Улар һарвуни чеқип, икки инәкни
Пәрвәрдигарға атап көйдүрмә қурбанлиқ қилди. 15 Лавийлар Пәрвәрдигарниң әһдә
сандуғи билән алтун буюмлар бар қапни чүширип чоң ташниң үстигә қойди. Шу күни
Бәйт-Шәмәштикиләр Пәрвәрдигарға көйдүрмә қурбанлиқлар вә башқа қурбанлиқлар-
ни қилди. 16 Филистийләрниң бәш ғожиси буларни көрүп шу күни Әкронға қайтип
кәтти. 17 Филистийләрниң Пәрвәрдигарға итаәтсизлик қурбанлиғи қилип бәргән ал-
тун һүррики: — Ашдод үчүн бир, Газа үчүн бир, Ашкелон үчүн бир, Гат үчүн бир вә
Әкрон үчүн бир еди. 18 Алтун чашқанларниң сани болса Филистийләрниң бәш ғожи-
сиға тәвә барлиқ шәһәрниң сани билән баравәр еди. Бу шәһәрләр сепиллиқ шәһәрләр
вә уларға қарашлиқ сәһра-кәнтләрни, шундақла улар Пәрвәрдигарниң әһдә сандуғини

6:6 Мис. 12:31.

6:14 **«Һарву Бәйт-Шәмәшлик Йәшуаниң етизлиғиға келип, у йәрдики бир чоң ташниң йенида тохтап қалди»** — демисәкму, Бәйт-Шәмәштикиләр Исраиллар еди, Бәйт-Шәмәш Исраил билән Филистийә оттурисидики чегара еди.

6:15 **«Бәйт-Шәмәштикиләр Пәрвәрдигарға көйдүрмә қурбанлиқлар вә башқа қурбанлиқларни қилди»** — «башқа қурбанлиқлар» бәлким «тәшәккүр қурбанлиқлири»ни көрситиду. Ундақ қурбанлиқларни йейишкә болиду.

қойған чоң чимәнзарғичә һәммә җайни өз ичигә алатти. Бу чимәнзар һазирму Бәйт-
Шәмәшлик Йәшуаниң етизлиғида бар.
[19] Амма Бәйт-Шәмәштикиләр өз мәйличә әһдә сандуғиниң ичигә қариғини үчүн Пәрвәр-
дигар улардин йәтмиш адәмни, җүмлидин чоңлардин әлликни урди. Пәрвәрдигар хә-
лиқни мундақ қаттиқ урғанлиғи үчүн пүтүн хәлиқ матәм тутти. [20] Бәйт-Шәмәштикиләр:
— Бу муқәддәс Худа Пәрвәрдигарниң алдида ким өрә туралайду? Әһдә сандуғи бизниң
бу йәрдин кимниң қешиға апирилиши керәк? — деди. [21] Андин улар Кириат-Йеаримди-
киләргә әлчиләрни әвитип: — Филистийләр Пәрвәрдигарниң әһдә сандуғини қайтуруп
бәрди. Бу йәргә келип уни өзәңларға елип кетиңлар, деди.

Исраиллар Филистийләр билән йәнә соқушиду

7 [1] Шуниң билән Кириат-Йеаримдики адәмләр келип Пәрвәрдигарниң әһдә сандуғини
елип чиқип, дөңниң үстидики Абинадабниң өйидә қойди вә униң оғли Әлиазарни
әһдә сандуғиға қарашқа Пәрвәрдигарға атап бекитти. [2] Әһдә сандуғи Кириат-Йеаримда
қоюлғандин тартип узун вақит, йәни жигирмә жил өтти. Исраилниң пүткүл җамәти
Пәрвәрдигарни сеғинди.
[3] Вә Самуил Исраилниң пүткүл җамәтигә: — Әгәр пүтүн қәлбиңлар билән Пәрвәрдигар-
ниң йениға қайтип, ятларниң илаһлири билән Аштаротларни өз араңлардин йоқитип,
көңлүңларни Пәрвәрдигарға бағлап, хас Униң ибадитидила болсаңлар У силәрни Фили-
стийләрниң қолидин қутқузиду, деди. [4] Шуниң билән Исраил Бааллар билән Аштарот-
ларни ташлап хас Пәрвәрдигарниң ибадитидила болди.
[5] Андин Самуил: — Пүткүл Исраилни Мизпаһ шәһиригә җәм қилсаңлар, мән силәр үчүн
Пәрвәрдигарниң алдида дуа қилай, деди. [6] Әнди улар Мизпаһқа җәм болуп, у йәрдә су
тартип уни Пәрвәрдигар алдиға қуйди вә у күни роза тутуп: — Биз Пәрвәрдигарниң ал-
дида гуна садир қилдуқ, деди. Шуниң билән Самуил Мизпаһта Исраилларниң әрз-дәва-
лири үстидин һөкүм чиқарди.
[7] Филистийләр Исраилларниң Мизпаһда җәм болғинини аңлиди; Филистийләрниң
ғоҗилири Исраил билән җәң қилғили чиқти. Исраиллар буни аңлап Филистийләрдин
қорқти. [8] Исраиллар Самуилға: — Биз үчүн Пәрвәрдигар Худайимиз бизни Филистийләр-
ниң қолидин қутқузуши үчүн униңға нида қилиштин тохтимиғин, деди. [9] Самуил ани-
сини емиватқан бир қозини елип толуқ бир көйдүрмә қурбанлиқ қилип Пәрвәрдигарға
сунди; Самуил Исраилниң һәққидә Пәрвәрдигарға пәряд көтәрди; Пәрвәрдигар дуаси-
ни аңлиди. [10] Самуил көйдүрмә қурбанлиқ қиливатқанда Филистийләр Исраил билән
соқушқили йеқинлап кәлди. Лекин Пәрвәрдигар шу күни Филистийләрниң үстигә қат-
тиқ гүлдүрмама гүлдүрлитип уларни алақзадә қиливәтти; шуниң билән улар Исраил

6:18 **«Бу шәһәрләр сепиллиқ шәһәрләр вә уларға қарашлиқ сәһра-кәнтләрни, шундақла улар Пәрвәрдигарниң әһдә сандуғини қойған чоң чимәнзарғичә һәммә җайни өз ичигә алатти. Бу чимәнзар һазирму Бәйт-Шәмәшлик Йәшуаниң етизлиғида бар»** — башқа бирхил тәрҗимиси: «(бу шәһәрләр сепиллиқ шәһәрләрни вә униңға қарашлиқ сәһра-кәнтләрни, шундақла улар Пәрвәрдигарниң әһдә сандуғини қойған чоң ташқичә һәммини өз ичигә алған еди) бу чоң таш бүгүнгичә Бәйт-Шәмәшлик Йәшуаниң етизлиғида турмақта». Йәнә башқа тәрҗимилири учриши мүмкин.

6:19 **«...йәтмиш адәмни, җүмлидин чоңлардин әлликни урди»** — буниң башқа бирхил тәрҗимиси: «...бәш түмән йәтмиш адәмни урди». Аз бир қисим кона көчүрмиләрдиму пәқәт «йәтмиш адәм» дәп хатириләнгән.

7:1 2Сам. 6:4.

7:3 **«Аштаротлар»** — яки «Ашәраһлар» — алаһидә дәрәқләр билән мунасивәтлик аял бутларни көрситиду; дәрәқләр бәлким аял бут шәклидә оюлған яки нәқишләнгән болуши мүмкин еди.

7:3 Қан. 6:13; 10:20; Мат. 4:10; Луқа 4:8

7:6 **«...Самуил ... Исраил хәлқиниң әрз-дәвалириниң үстидин һөкүм чиқарди»** — Самуил пәйғәмбәр Исраил үстигә һөкүм сүргән «батур һакимлар» яки «қутқазғучи батурлар»ниң әң ахирқиси еди.

алдида тар мар болди. 11 Исраиллар Мизпаһтин чиқип уларни Бәйт-Карниң түвигичә
қоғлап қирди.
12 У вақитта Самуил бир ташни елип, уни Мизпаһ билән шәнниң оттурисида тикләп: —
«Пәрвәрдигар бизгә һазирғичә ярдәм бериватиду» — дәп уни Әбән-Әзәр дәп атиди.
13 Шуниң билән Филистийләр бесиқип Исраилниң зиминиға йәнә таҗавуз қилмиди;
Самуил һаким болған барлиқ күнләрдә Пәрвәрдигарниң қоли Филистийләрниң үстигә
қарши болди; 14 шундақ қилип Әкрондин тартип Гатқичә Филистийләр Исраилдин ели-
валған шәһәрләрниң һәммиси Исраилға яндурулди; шәһәрләргә тәвә зиминларниму
Исраил Филистийләрниң қолидин яндуруп алди. Буниңдин башқа Исраил билән Амо-
рийлар оттурисида течлиқ болди.
15 Самуил болса пүтүн өмридә Исраилни сориди. 16 Һәр жили у Бәйт-Әл, Гилгал вә
Мизпаһларни айлинип, мошу йәрләрдә Исраил үстидин һөкүм жүргүзәтти. 17 Андин у
Рамаһқа йенип баратти; чүнки униң өйи шу йәрдә еди һәм у у йәрдиму Исраил үстидин
һөкүм жүргүзәтти. У у йәрдиму Пәрвәрдигарға бир қурбангаһ ясиған еди.

8 1 Шундақ болдики, Самуил қериғанда оғуллирини Исраилға һаким қилип қойди.
2 Униң тунҗисиниң исми Йоел болуп, иккинчисиниң исми Абияһ еди. Булар
Бәәр-Шебада һакимлиқ қилди. 3 Лекин оғуллири униң йоллирида жүрмәйтти, бәлки
мәнпәәтни көзләп езип, париларни йәп, һәқ-наһәқни астин-үстүн қилди.
4 У вақитта Исраилниң һәммә ақсақаллири Рамаһда җәм болуп Самуилниң қешиға ке-
лип 5 униңға: — Мана сән қеридиң, оғуллириң болса сениң йоллириңда жүрмәйду. Бар-
лиқ әлләрдә болғандәк үстимизгә һөкүм сүридиған бир падиша бекиткин, деди.
6 Уларниң «Үстимизгә һөкүм сүридиған бир падиша бекиткин» дегини Самуилниң көң-
лигә еғир кәлди. Самуил Пәрвәрдигарға дуа қиливиди, 7 Пәрвәрдигар Самуилға җававән:
— Хәлиқ саңа һәр немә ейтса уларға қулақ салғин; чүнки улар сени әмәс, бәлки «Үсти-
мизгә падиша болмисун» дәп Мени ташлиди. 8 Мән уларни Мисирдин чиқарған күндин
тартип бүгүнки күнгичә улар шундақ ишларни қилип, Мени ташлап башқа илаһларға
ибадәт қилип кәлгән. Әнди улар саңа һәм шундақ қилиду. 9 Шуниң үчүн уларниң сөзигә
униғин. Лекин уларни қаттиқ агаһландуруп кәлгүсидә уларниң үстидә сәлтәнәт қили-
диған падишаниң уларни қандақ башқуридиғанлиғини билдүргин, деди.
10 Самуил өзидин бир падиша сориған хәлиққә, Пәрвәрдигарниң ейтқинининң һәмми-
сини дәп бәрди.
11 У: — Үстүңларда сәлтәнәт қилидиған падишаниң тутидиған йоли мундақ болиду: — У
оғуллириңларни өз ишиға қоюп, җәң һарвулирини һайдашқа, атлиқ әскәрлири болушқа
салиду; улар униң һарвулириниң алдида жүгүриду; 12 уларни өзи үчүн миң беши вә
әллик беши болушқа, йерини һайдашқа, һосулини орушқа, җәң қураллири билән һар-
ву әсваплирини ясашқа салиду. 13 Қизлириңларни әтир ясашқа, тамақ етишкә вә нан
йеқишқа салиду. 14 Әң есил зиминлириңлар, үзүмзарлириңлар билән зәйтунлуқли-
риңларни тартивелип өз хизмәткарлириға бериду. 15 У уруғуңлардин, үзүмзарли-
риңларниң һосулидин ондин бир үлүшини өзиниң ғоҗидарлири вә хизмәткарлириға

7:10 Йә. 10:10.
7:12 **«Самуил бир ташни елип... Пәрвәрдигар бизгә һазирғичә ярдәм бериватиду» — дәп уни Әбән-Әзәр дәп атиди»** — «Әбән-Әзәр» дегәнниң мәнаси: «ярдәм теши».
7:12 1Сам. 4:1.
7:17 1Сам. 8:4.
8:3 Мис. 18:21; Қан. 16:19.
8:5 Һош. 13:10; Рос. 13:21.
8:6 1Сам. 12:17.

бөлүп бериду. 16 У қуллириңлар, дедәклириңлар, әң келишкән жигитлириңларни вә
ешәклириңларни өз ишиға салиду. 17 У қойлириңлардин ондин бир үлүшини алиду;
силәр униң қул-хизмәткарлири болисиләр. 18 Силәр у күндә өзәңларға таллиған падиша
түпәйлидин пәряд көтирисиләр; лекин Пәрвәрдигар у күнидә силәргә қулақ салмайду,
деди.
19 Хәлиқ болса Самуилниң сөзигә қулақ салмай: — Яқ, бәлки үстимизгә сәлтәнәт қили-
диған бир падиша болсун, деди. 20 —Шундақ қилип биз башқа һәр бир әлләргә охшаш бо-
лимиз; бизниң падишаһимиз үстимиздин һөкүм чиқирип, бизни башлайду вә биз үчүн
җәң қилиду, деди.
21 Самуил хәлиқниң һәммә сөзлирини аңлап, уларни Пәрвәрдигарға йәткүзди. 22
Пәрвәрдигар әнди Самуилға: — Сән уларниң сөзигә қулақ селип, уларға бир падиша бе-
киткин, деди. Самуил Исраилларға: — Һәр бириңлар өз шәһириңларға қайтиңлар, деди.

Саул Самуилниң қешиға келиду

9 1 Бинямин қәбилисидин Киш атлиқ бир киши бар еди. У Абиәлниң оғли, Абиәл
Зерорниң оғли, Зерор Бикоратниң оғли, Бикорат Афияниң оғли еди; Афия болса
Биняминлиқ еди. У өзи батур вә дөләтмән киши еди. 2 Кишниң Саул исимлиқ, есил вә
хушхуй бир оғли бар еди. Исраиллар арисида униңдин чирайлиқ адәм йоқ еди; у шундақ
егиз бойлуқ әр едики, хәлиқниң һәрқандиқи униң мүрисигиму кәлмәйтти.
3 Саулниң атиси кишниң ешәклири жүтүп кәткән еди. Буниң билән Киш оғли Саулға: —
Сән хизмәткарлардин бирини өзәң билән биллә елип, ешәкләрни тепип кәлгин, деди.
4 Улар берип Әфраим едирлиғидин өтүп, Шалишаһ зиминини кезип, уларни издәп та-
палмиди; улар Шаалим зиминидинму өтти, ешәкләр у йәрдиму йоқ еди. Андин Биня-
мин зиминини кезип өтти, уларни йәнә тапалмиди. 5 Улар Зуф зиминиға йәткәндә Саул
өзи билән кәлгән хизмәткариға: — Болә, өйгә янайли; болмиса атам ешәклärдин әнсир-
мәй, әксичә бизниң ғемимизни йәп кетәрмики, деди.
6 Лекин у униңға: — Мана, бу шәһәрдә Худаниң бир адими бар. У мөһтәрәм бир адәм, һәр
немә десә әмәлгә ашмай қалмайду. Әнди у йәргә барайли; у бизгә баридиған йолимизни
көрситип қоярмекин, деди.
7 Шуңа Саул хизмәткариға: — Лекин униң йениға барсақ у кишигә немә беримиз? Чүнки
хурҗунлиримизда нан түгәп қалди, қолимизда Худаниң адимигә бәргидәк соғитимиз
йоқ. Йенимизда йәнә немә бар? — деди.
8 Хизмәткар Саулға җавап берип: — Мана қолумда чарәк шәкәл күмүч бар. Маңидиған
йолимизни дәп бәрсун, Худаниң адимигә шуни берәй, деди. 9 (бурун Исраилда бир адәм
Худадин йол соримақчи болса: — Келиңлар, алдин көргүчиниң қешиға барайли, дәйтти.
Һазир «пәйғәмбәр» дегәнни өткән заманда «алдин көргүчи» дәйтти).
10 Саул хизмәткариға: — Мәслиһәтиң яхши болди. Биз маңайли, деди. Шуниң билән улар
Худаниң адими турған шәһәргә барди. 11 Улар шәһәргә чиқидиған йолда кетиватқанда,
су тартқили чиққан бир нәччә қизға учриди вә улардин: — Алдин көргүчи мошу йәрди-
му? — дәп сориди.

8:15 **«уруғуңлар»** — бәлким ашлиқниң өзини көрситиши мүмкин. **«өзиниң ғоҗидарлири вә хизмәткарлириға ...»** — яки «өзиниң ағватлири вә хизмәткарлириға ...».
8:21 **«Самуил ... сөзлирини аңлап, уларни Пәрвәрдигарға йәткүзди»** — ибраний тилида «Самуил ... сөзлирини аңлап, уларни Пәрвәрдигарниң қулиқиға қайтилап бәрди».
9:1 1Сам. 14:51.
9:8 **«Мана қолумда чарәк шәкәл күмүч бар»** — «шәкәл» еғирлиқ миқдари, күмүч бәлким 11.4 грам еди.
9:9 Яр. 25:22.

[12] Улар җавап берип: — Шундақ. Мана у алдиңларда туриду; тез бериңлар, чүнки халай-
иқ бүгүн шәһәрниң жуқури җайида қурбанлиқ қилмақчи, шуңа у бүгүн шәһәргә кир-
ди. [13] У қурбанлиқтин йейишкә техи жуқури җайға чиқмай турупла, силәр униң билән
шәһәрдә учришисиләр. Хәлиқ у кәлмигичә таам йемәйду, чүнки у авал қурбанлиқни
бәрикәтләйду; андин чақирилған меһманлар таамға еғиз тегиду. Һазир чиқиңлар, чүн-
ки бу дәл уни тапқили болидиған вақит, деди.
[14] Улар шәһәргә чиқип шәһәр мәркизигә кәлгәндә, мана Самуил жуқури җайға чиқишқа
уларға қарап келиватати.
[15] Пәрвәрдигар Саул келиштин бир күн илгири Самуилға:
[16] — Әтә мошу вақитларда Мән йениңға Бинямин зиминидин бир адәмни әвәтимән. Сән
уни Мениң хәлқим Исраилниң үстигә әмир болушқа мәсиһ қилғин. У Мениң хәлқимни
Филистийләрниң қолидин қутқузиду. Чүнки Мениң хәлқимниң пәряди Маңа йәткини
үчүн уларға илтипат билән қаридим, — деди.
[17] Самуил Саулни көргәндә Пәрвәрдигар униңға: — Мана, Мән саңа сөз қилған адәм мо-
шудур. Бу адәм Мениң хәлқимниң үстидә сәлтәнәт қилиду, дәп изһар қилди.
[18] Саул дәрвазида турған Самуилниң қешиға берип: Силидин сорай, алдин көргүчиниң
өйи нәдә, дәп сориди.
[19] Самуил Саулға: — Алдин көргүчи мән өзәм шу. Мәндин авал жуқури җайға чиққин.
Бүгүн силәр мән билән таам йәйсиләр; әтә сени узутуп чиққанда, көңлүңдики һәр
бир ишларни саңа дәп берәй, — дәп җавап бәрди. [20] Амма үч күн бурун жүтүп кәткән
ешәкләрдин болса, әндишә қилмиғин; улар тепилди. Әнди Исраилниң һәммә арзуси
кимгә майил? Саңа вә атаңниң пүткүл җәмәтигә әмәсму? — деди.
[21] Саул җавап берип: — Мән Исраил қәбилилири ичидики әң кичик қәбилә болған Би-
няминдин, җәмәтимму Бинямин қәбилиси ичидики әң кичиги турса? Немә үчүн бу
сөзләрни маңа дәйла? — деди.
[22] Самуил болса Саулни вә хизмәткарини башлап, меһманхана өйигә кирди вә уларни
чақирилғанларниң арисида төрдә олтарғузди. Улар оттузчә адәм еди. [23] Самуил ашпәз-
гә: — Мән сақлап қойғин дәп, саңа тапшурған һелиқи таамни елип кәлгин, деди.
[24] Шуниң билән ашпәз сақлап қойған чоң аҗритилған қолни елип Саулниң алдиға
қойди. Самуил: — Мана, саңа сақлап қоюлғини шудур! Уни алдиңға елип йегин; чүн-
ки у мән хәлиқни чақирған чеғимда атайин саңа атап елип қойғандин тартип бу
бекитилгән вақитқичә сақланди, деди. Шуниң билән у күни Саул билән Самуил та-
мақта биллә болди. [25] Улар жуқури җайдин чүшүп шәһәргә кирди, Самуил өгүздә
Саул билән сөзләшти. [26] Әтиси таң шәһәрдә орундин турғанда Самуил Саулни өгүз-
дин чақирип: — Орнуңдин тур, мән сени узутуп қояй, деди. Саул орундин турди вә
иккиси биллә чиқти, — һәм у Самуил билән биллә кочиға чиқти. [27] Улар шәһәрниң
айиғиға кетиватқанда, Самуил Саулға: Хизмәткарға алдимизда маңғач турғин, дәп
буйруғин, деди. У шундақ қилди. Андин Самуил: — Сән туруп тур, Пәрвәрдигарниң
сөз-каламини саңа йәткүзәй, деди.

9:13 «...у авал қурбанлиқни бәрикәтләйду» — «қурбанлиқни бәрикәтләш» мошу йәрдә (1) тәшәккүр ейтиш; (2) қурбанлиқ қобул қилинғай дәп тиләшни билдүриду.
9:15 1Сам. 15:1.

Самуил Саулни мәсиһ қилиду

10 [1] Самуил бир май комзикини елип униң бешиға төкүп уни сөйүп мундақ деди:
— «Мана бу, Пәрвәрдигарниң сени Өз мирасиға әмир болушқа мәсиһ қилғини
әмәсму?
[2] Сән бүгүн мәндин айрилғандин кейин Бинямин зимининиң чегарисидики Зәлзаһға
йетип барғиниңда Раһиләниң қәбирниң йенида саңа икки киши учрайду; улар саңа:
«Сән издәп барған ешәкләр тепилди, вә мана, атаң ешәклардин ғәм қилмай, бәлки силәр
үчүн: Оғлумни қандақ қилип тапармән, дәп әнсиримәктә» дәп ейтиду. [3] Сән у йәрдин
меңип, Табордики дуб дәриғигә йәткәндә Пәрвәрдигарниң алдиға бериш үчүн Бәйт-Әл-
гә чиқип кетиватқан үч кишигә учрайсән. Улардин бири үч оғлақ, бири үч нан вә йәнә
бири бир тулум шарапни көтирип келиду.
[4] — Улар саңа салам қилип икки нанни суниду; сән бәргинини қоллиридин алғин. [5] Андин
сән «Худаға аталған Гибеаһ шәһәригә барисән (у йәрдә Филистийләрниң бир ләшкәр-
гаһи бар); сән шу шәһәргә кәлсәң чилтар, тәмбур, нәй вә лириларни көтирип жуқури
жайидин чүшкән бир бөләк пәйғәмбәрләр саңа учрайду. Улар бешарәтлик сөзләрни қи-
лиду. [6] Шуниң билән Пәрвәрдигарниң Роһи сениң вужудуңға чүшиду, сән улар билән
бирликтә бешарәтлик сөзләрни қилисән вә йеңи бир адәм болисән. [7] Мошу аламәтләр
саңа кәлгәндә, қолуңдин немә кәлсә шуни қилғин. Чүнки Худа сән билән биллидур. [8] Ан-
дин мәндин илгири Гилгалға чүшүп барисән. Мана, мән һәм йениңға чүшүп көйдүрмә
қурбанлиқлар сунуш вә енақ қурбанлиқлар қилиш үчүн келимән. Мән йениңға берип,
немә қилишиң керәклигини уқтурмиғичә, мени йәттә күн сақлап турғин».
[9] Вә шундақ болдики, у бурулуп Самуилдин айрилғанда Худа униңға йеңи бир қәлб ата
қилди; вә бу аламәтләрниң һәммиси әшу күни әмәлдә көрситилди.
[10] Улар Гибеаһға йетип кәлгәндә мана, бир бөләк пәйғәмбәрләр униңға учриди; Худа-
ниң Роһи униң вужудиға чүшти, буниң билән у уларниң арисида бешарәт қилишқа
башлиди. [11] Уни илгири тонуйдиғанларниң һәммиси униң пәйғәмбәрләрниң арисида
бешарәт қилғинини көргәндә улар бир-биригә: — Кишниң оғлиға немә болпту? Саулму
пәйғәмбәрләрдин бири болдиму немә? — дейишти. [12] Амма йәрлик бир адәм: — Булар-
ниң атилири кимләр? — деди. Шуниң билән: «Саулму пәйғәмбәрләрниң биримиду?»
дәйдиған гәп пәйда болди.
[13] Әнди Саул бешарәтлик сөзләрни қилип болуп, жуқури жайға чиқип кәтти. [14] Саул-
ниң тағиси униңдин вә униң хизмәткаридин: — Нәгә берип кәлдиңлар? дәп сориди. У: —
Ешәкләрни издигили чиқтуқ; лекин уларни тапалмай Самуилниң қешиға бардуқ, деди.

10:1 **«мана бу, Пәрвәрдигарниң сени өз мирасиға әмир болушқа мәсиһ қилғини әмәсму?»** — бәзи кона көчүрмиләрдә Самуилниң сөзлири: «Пәрвәрдигар сени Өз хәлқи Исраил үстигә һөкүмран қилди. Сән Пәрвәрдигарниң хәлқи үстигә сәлтәнәт қилисән вә уларни әтрапидики дүшмәнләрниң қолидин қутқузисән. Мана, шу иш Пәрвәрдигар сени Өз мирасиға баш болғили мәсиһ қилған әмәсму?» буниңға қошуп дейилиду.
10:1 Рос. 13:21.
10:4 Һак. 18:15.
10:5 **«Худаға аталған Гибеаһ шәһәригә барисән»** — башқа бир хил тәржимиси: «Худаниң доңиғә барисән». Ибраний тилида: «Худаниң Гибеаһи» (Гибеаһ бир шәһәр, мәнаси «доң», «едир»). **«лириларни көтирип жуқури жайидин чүшкән бир бөләк пәйғәмбәрләр»** — яки «лириларни көтирип жуқури жайидин чүшидиған бир бөләк пәйғәмбәрләр».
10:5 1Тар. 16:39; Чөл. 11:25
10:8 1Сам. 13:8.
10:10 1Сам. 19:19.
10:12 **«Буларниң, *йәни пәйғәмбәрләрниң* атилири кимләр?»** — мошу соал бәлким пәйғәмбәр болуш үчүн алийжанаб яки есилзадә аилисидә туғулуш шәрт әмәс, дегәнни көрситиду. **«Саулму пәйғәмбәрләрниң биримиду?»** — мошу гәп бәлким (1) мәлум бирисиниң улуқ бир иш қилалайдиғанлиғиға болған гуманни билдүриду; (2) униң әксичә, Саул әсли «улуқ әрбаб» болмисиму, аддий адәм немишкә улуқ ишни қилалмайдикән, дегән пикирни билдүриду. 12-айәттики «йәрлик адәм»ниң соалиға қариғанда, биз иккинчи пикиргә майилмиз.
10:12 Гал. 1:24; 1Сам. 19:25

[15] Саулниң тағиси: — Самуилниң силәргә немә дегинини маңа ейтип бәргинә, деди.
[16] Саул тағисиға: — У җәзм билән бизгә ешәкләр тепилди, дәп хәвәр бәрди, деди. Лекин Самуилниң падишалиқ иши тоғрилиқ ейтқан сөзини униңға дәп бәрмиди.

Самуил хәлиқни агаһландуриду

[17] Самуил әнди хәлиқни Пәрвәрдигарниң алдиға җәм болуңлар дәп, Мизпаһқа чақирди.
[18] У Исраилға: — Исраилниң Худаси Пәрвәрдигар мундақ дәйду: — «Мән силәр Исраилни Мисирдин чиқирип мисирлиқларниң қолидин азат қилип, силәргә зулум қилған һәммә падишалиқларниң қолидин қутқуздум. [19] Лекин бүгүнки күндә силәрни бешиңларға чүшкән барлиқ балаю-апәтләрдин вә барлиқ мушәққәтләрдин қутқазғучи Худайиңлардин ваз кечип униңға: «Яқ. Үстимизгә бир падиша бекитип бәргәйсән» — дедиңлар. Әнди өзәңларни қәбиләңлар бойичә, җәмәтиңлар бойичә Пәрвәрдигарниң алдиға һазир қилиңлар» — деди.
[20] Шуниң билән Самуил Исраилниң һәммә қәбилилирини алдиға җәм қилип, чәк ташливиди, чәк Бинямин қәбилисигә чиқти. [21] У Бинямин қәбилисини җәмәт-җәмәтлири бойичә өз алдиға кәлтүрүп чәк ташливиди, чәк Матриниң җәмәтигә чиқти. Андин кейин йәнә чәк ташливиди, Кишниң оғли Саулға чиқти. Улар уни издивиди, амма уни тапалмиди.
[22] Шуңа улар Пәрвәрдигардин йәнә: — У киши бу йәргә келәмду? — дәп сориди.
Пәрвәрдигар җававән: — Мана, у җүк-тақларниң арисиға йошурунивалди, деди. [23] Шуңа улар җүгүрүп берип уни шу йәрдин елип кәлди. У хәлиқниң оттурисида турғанда халайиқниң бойи униң мүрисигиму кәлмиди.
[24] Самуил барлиқ хәлиққә: — Әнди Пәрвәрдигар таллиған кишигә қараңлар! Дәрвәқә барлиқ хәлиқниң ичидә униңға йетидиған бириси йоқтур, деди. Вә хәлиқниң һәммиси: — Падиша яшисун! — дәп товлашти.
[25] Самуил хәлиққә падишалиқ һоқуқ-қанунлирини уқтурди вә уни орам язма қилип йезип чиқип, Пәрвәрдигарниң алдиға қойди. Андин Самуил һәммә хәлиқни, һәр қайсисини өз өйлиригә қайтурди. [26] Саулму һәм Гибеаһдики өйигә қайтти; көңүллири Худа тәрипидин тәсирләндүрүлгән бир түркүм батур киши униң билән биллә барди. [27] Лекин бир нәччә рәзил киши: — Бу киши қандақму бизни қутқузалисун? — дәп уни кәмситип униңға һеч соғат бәрмиди; амма у аңлимаслиққа салди.

Саул Ябәштикиләргә ярдәмгә бариду

11 [1] Шу вақитта Аммоний Наһаш чиқип Ябәш-Гилеадни муһасиригә алди. Ябәшниң һәммә адәмлири Наһашқа: — Әгәр биз билән әһдә түзсәң, саңа бойсунимиз, деди.
[2] Лекин Аммоний Наһаш уларға: — Пүткүл Исраилға дәшнәм қилиш үчүн һәр бириңларниң оң көзини оюп андин силәр билән әһдә қилай, деди.
[3] Ябәшниң ақсақаллири униңға: — Бизгә йәттә күн мөһләт бәргин; биз Исраилниң пүткүл җутиға әлчиләрни маңдуруп андин кейин бизни қутқузидиған адәм чиқмиса, өзимиз чиқип саңа тәслим болимиз, деди.

10:19 1Сам. 8:7; 1Сам. 8:19; 12:12.
10:20 Йә. 7:14
10:23 1Сам. 9:2
10:26 1Сам. 13:2.
10:27 **«бир нәччә рәзил киши»** — ибраний тилида: «Белиалниң (Шәйтанниң) бир нәччә балилири».
10:27 1Сам. 11:12; 2Тар. 17:5.
11:1 **«Ябәш-Гилеад»** — демәк, Гилеад (районы)дики Ябәш.

[4] Әнди әлчиләр Саулниң шәһири Гибеаһға келип мошу сөзләрни хәлиқниң қулиқиға
йәткүзди; һәммә хәлиқ пәряд көтирип жиғилди. [5] Вә мана, Саул етизлиғидин чиқип ка-
лиларни һайдап келивататти, у: — Хәлиқ немә дәп жиғлайду, дәп сориди. Улар Ябәштин
кәлгән кишиләрниң сөзлирини униңға дәп бәрди. [6] Саул бу сөзләрни аңлиғанда Худа-
ниң Роһи униң үстигә келип, униң ғәзиви қаттиқ қозғалди. [7] У бир жүп уйни чепип пар-
чилап, парчилирини әлчиләрниң қоли арқилиқ пүткүл Исраил зиминиға тарқитип: —
Һәр ким келип Саул билән Самуилға әгәшмисә, уларниң уйлириму мошуниңға охшаш
қилиниду, деди.
Шуниң билән Пәрвәрдигарниң қорқунучи хәлиқниң үстигә чүшти; шундақ болдики,
улар иттипақлишип бир адәмдәк җәңгә чиқти. [8] Саул уларни Безәк дегән җайда са-
ниғанда Исраиллар үч йүз миң, Йәһуданиң адәмлири болса оттуз миң чиқти. [9] Улар
кәлгән әлчиләргә: — Гилеадтики Ябәшниң адәмлиригә шундақ ейтиңларки, әтә күн чүш
болғанда ниҗат силәргә келиду, деди.
Әлчиләр берип шуни Гилеадтики Ябәшлиқларға йәткүзди; улар интайин хошал болушти.
[10] Шуниң билән Ябәштикиләр: — Әтә биз қешиңларға чиқип тәслим болимиз, силәр биз-
ни қандақ қилишқа лайиқ көрсәңлар, шундақ қилиңлар, деди.
[11] Әтиси шундақ болдики, Саул хәлиқни үч бөләк қилди; улар кечә төртинчи җесәктә
ләшкәргаһға кирип Аммонийларни күн чүш болғичә уруп қирди. Тирик қалғанлар бол-
са шундақ паракәндә болдики, улардин икки адәмму бир йәргә келәлмиди.

Саул падиша қилиниду

[12] Хәлиқ әнди Самуилға: — Бизниң үстимизгә Саул падиша болмисун дәп ейтқанлар
кимләр? Бу кишиләрни кәлтүрүп, уларни өлтүрәйли, деди.
[13] Лекин Саул: — Бүгүн һеч ким өлтүрүлмисун. Чүнки бүгүн Пәрвәрдигар Исраилға ну-
срәт бәрди, деди.
[14] Самуил хәлиққә: — Қени, Гилеадқа берип у йәрдә падишалиқни йеңибаштин тикләй-
ли, дәп ейтти.
[15] Шуни девиди, һәммә хәлиқ Гилеадқа берип Гилеадта Пәрвәрдигарниң алдида Саулни
падиша қилди; улар у йәрдә Пәрвәрдигарниң алдида енақлиқ қурбанлиқлирини кәл-
түрди. Саул һәм шуниңдәк барлиқ Исраил шу йәрдә зор хошаллиққа чөмди.

12 [1] Самуил пүткүл Исраилға: — Мана, мән силәрниң барлиқ ейтқан сөзлириңларни
аңлап үстүңларға бир падиша қойдум; [2] Мана әнди падиша силәрниң алдиңларда
жүрмәктә, мән болсам қерип бешим ақарди; мана, мениң оғуллиримму араңларда
туриду. Яшлиғимдин тартип бу күнгичә силәрниң алдиңларда меңип кәлдим.
[3] Мана бу йәрдә туруптимән. Пәрвәрдигарниң алдида вә униң мәсиһ қилинғинининиң ал-
дида маңа әрзиңлар болса дәвериңлар; кимниң уйини тартивалдим? Кимниң ешигини
тартивалдим? Кимниң һәққини йедим? Кимгә зулум қилдим? Яки мән көзүмни кор
қилиш үчүн кимдин пара алдим? Шундақ болса дәңлар, вә мән уни силәргә төләп бе-
римән, деди.

11:7 Һак. 20:1.
11:12 1Сам. 10:27.
12:1 **«мән силәрниң барлиқ ейтқан сөзлириңларни аңлап үстүңларға бир падиша қойдум»** — ибраний тилида: «мән силәрниң ейтқан сөзлириңларниң һәммисидә авазиңларға қулақ селип бир падиша қойдум» дейилиду.
12:2 **«мана, мениң оғуллиримму араңларда туриду»** — Самуилниң дегининиң мәнаси, шүбһисизки: «Өзәм қери; мениң оғуллирим өз гуналириға өзлири мәсъул — силәр уларни қандақ бир тәрәп қилсаңлар өз ихтияриңлар. Мән өзәм силәрниң алдиңларда гунакар әмәсмән» дегәндәк.

4 Улар жавап берип: — Сән бизниң һәққимизни йемидиң, һеч кимгә зулум қилмидиң вә
һеч кишиниң қолидин бирәр нәрсиниму еливалмидиң, деди.
5 У уларға: — Мәндә һеч һәққиңлар қалмиғанлиғиға Пәрвәрдигар силәргә гува болуп вә
униң мәсиһ қилғини һәм бүгүн гувачи болсун, девиди, улар: — У гувадур, деди.
6 Самуил хәлиққә мундақ деди: «Муса билән Һарунни тикләп ата-бовилириңларни Ми-
сир зиминидин чиқарғучи болса Пәрвәрдигардур. 7 Әнди орнуңлардин туруңлар, мән
Пәрвәрдигарниң алдида Пәрвәрдигарниң силәргә вә ата-бовилириңларға жүргүзгән
һәққаний әмәллирини силәрниң алдиңларға қоюшқа сөз қилай.
8 Яқуп Мисирға киргәндин кейин ата-бовилириңлар Пәрвәрдигарға пәряд қилғанда,
Пәрвәрдигар Муса билән Һарунни әвәтти. Улар ата-бовилириңларни Мисирдин чиқи-
рип бу йәрдә олтирақлаштурди. 9 Амма улар өз Худаси Пәрвәрдигарни унтуди; шуңа у
уларни Һазорниң қошунидики сәрдар Сисераниң қолиға, Филистийләрниң қолиға һәм
Моабниң падишасиниң қолиға тапшуруп бәрди; булар улар билән жәң қилишти. 10 Шу-
ниң билән улар Пәрвәрдигарға пәряд қилип: «Биз гуна қилип Пәрвәрдигарни ташлап
Бааллар вә Аштаротларниң ибадитидә болдуқ; амма әнди бизни дүшмәнлиримизниң
қолидин қутқузғин, биз саңа ибадәт қилимиз» деди. 11 Вә Пәрвәрдигар Йәруббаал,
Бедан, Йәфтаһ вә Самуилни әвәтип, әтрапиңлардики дүшмәнлириңларниң қолидин
силәрни қутқузди, шуниң билән теч-аман туруватқан единлар.
12 Лекин Худайиңлар Пәрвәрдигар Өзи падишаһиңлар болсиму, Аммонниң падишаси
Наһашниң силәргә қарши қопқинини көргиниңларда силәр: Яқ! Бир падиша үстимизгә
сәлтәнәт қилсун дәп маңа ейттиңлар. 13 Әнди силәр халап таллиған, силәр тилигән па-
дишаға қараңлар; мана, Пәрвәрдигар силәрниң үстүңларға бир падиша қойди.
14 Әгәр силәр Пәрвәрдигардин қорқуп, униң қуллуғида болуп, Униң авазиға қулақли-
риңларни селип, Униң әмригә асийлиқ қилмисаңлар, силәр һәм үстүңларда сәлтәнәт
қилған падиша Худайиңлар Пәрвәрдигарға әгәшсәңлар, әнди силәргә яхши болиду. 15
Лекин Пәрвәрдигарниң сөзигә қулақ салмай, бәлки Пәрвәрдигарниң әмригә асийлиқ
қилсаңлар, Пәрвәрдигарниң қоли ата-бовилириңларға қарши болғандәк силәргиму
қарши болиду.
16 Әнди туруңлар, Пәрвәрдигар көзлириңларниң алдида қилидиған улуқ карамәтни
көрүңлар! 17 Бүгүн буғдай оридиған вақит әмәсму? Мән Пәрвәрдигарға нида қилай, У
гүлдүрмама билән ямғур яғдуриду. Шуниң билән силәрниң бир падиша тилигиниңлар-
ниң Пәрвәрдигарниң нәзиридә зор рәзиллик екәнлигини көрүп йетисиләр».
18 Андин Самуил Пәрвәрдигарға нида қилди; шуниң билән Пәрвәрдигар шу күни гүл-
дүрмама билән ямғур яғдурди. Хәлиқ Пәрвәрдигардин вә Самуилдин бәк қорқти. 19
Хәлиқниң һәммиси Самуилға: — Худайиң Пәрвәрдигарға бизни өлмисун дәп кәмини-
лириң үчүн дуа қилғин; чүнки һәммә гуналиримизниң үстигә йәнә яманлиқ ашуруп
өзимизгә бир падиша тилидуқ, деди.
20 Самуил хәлиққә мундақ деди: — Қорқмаңлар; силәр дәрвәқә бу һәммә рәзилликни

12:8 **«Яқуп Мисирға киргәндин кейин...»** — «Яқуп» мошу йәрдә Яқупниң әвлатлири, йәни Исраилни көрситиду.
12:8 Яр. 46:5; Мис. 2:23; Мис. 3:10.
12:9 Һак. 4:2; Һак. 10:7; Һак. 3:12.
12:10 **«Пәрвәрдигарни ташлап Бааллар вә Аштаротларниң ибадитидә болдуқ»** — «Бааллар» вә «Аштаротлар» икки хил бутларни көрситиду.
12:11 **«Пәрвәрдигар Йәруббаал, Бедан, Йәфтаһ вә Самуилни әвәтип...»** — «Бедан» бәлким Баракни көрситиду («Һак.» 4-бапни көрүң).
12:11 Һак. 6:14; 10:3; 11:15.
12:12 1Сам. 8:5, 19.
12:13 1Сам. 10:19.
12:14 Қан. 1:26.

қилғансиләр, лекин әнди Пәрвәрдигарға әгишиштин чәтнимәй, пүткүл көңүллириңлар
билән Пәрвәрдигарниң ибадитидә болуңлар; 21 адәмгә пайда йәткүзмәйдиған яки адәм-
ни қутқузалмайдиған беһудә ишларни издәп, йолдин езип кәтмәңлар; чүнки уларниң
тайини йоқтур. 22 Чүнки Пәрвәрдигар Өз улуқ нами үчүн Өз хәлқини ташлимайду; чүн-
ки Пәрвәрдигар силәрни Өз хәлқи қилишни лайиқ көргәндур.
23 Маңа нисбәтән, силәр үчүн дуа қилиштин тохташ билән Пәрвәрдигарға гуна қилиш
мәндин нери болсун; бәлки мән силәргә яхши вә дурус йолни үгитимән. 24 Пәқәт силәр
Пәрвәрдигардин қорқуп пүткүл көңүллириңлар вә һәқиқәт билән униң ибадитидә бо-
луңлар; чүнки силәр үчүн қилған улуқ каравәтләргә қараңлар!
25 Лекин яманлиқ қилсаңлар, һәм өзәңлар һәм падишаһиңлар һалак қилинисиләр».

Саул Пәрвәрдигарниң сөзлиридин чиқип кетиду

13 1 Саул оттуз яшта падиша болуп Исраилниң үстидә икки жил сәлтәнәт қилғандин
кейин. 2 Өзигә Исраилдин үч миң адәмни илғап алди. Икки миңи Микмашта вә Бәйт-
Әл тағлирида Саулниң қешида, бир миңи Бинямин зиминидики Гибеаһда Йонатанниң
қешида еди. Амма у қалған хәлиқниң һәр бирини өз өйлиригә кәткүзивәтти.
3 Йонатан болса Филистийләрниң Гебадики ләшкәргаһиға һуҗум қилди, Филистийләр
буниңдин хәвәр тапти. Саул болса: — Пүткүл зиминдики ибранийлар аңлап ойғансун
дәп, канай чалдурди. 4 Пүткүл Исраил Саулниң Филистийләрниң ләшкәргаһиға һуҗум
қилғанлиғидин һәмдә Исраилниң Филистийләргә нәпрәтлинидиғанлигидин хәвәр
тапти. Хәлиқ Саулниң кәйнидин Гилгалға берип жиғилди.
5 Филистийләрдин Исраил билән җәң қилғили үч миң җәң һарвуси, алтә миң атлиқ
ләшкәр вә деңиз саһилидики қумдәк көп пиядә ләшкәр жиғилди. Улар келип Бәйт-Авән-
ниң шәриқ тәрипидики Микмашта барғаһ тикти.
6 Исраилниң адәмлири өзлириниң қаттиқ хийим-хәтәрдә қалғанлиғини көрүп ғарларға,
чатқаллиқларға, қия ташлиқларға, жуқури җайларға вә азгалларға йошурунивелишти;
7 бәзи Ибранийлар Иордан дәриясидин өтүп, Гад вә Гилеадниң зиминиға қечип барди.
Лекин Саул Гилгалда қалди, адәмлириниң һәммиси униңға титригән һалда әгәшти.
8 Әнди Саул Самуил униңға бекиткән вақитқичә йәттә күн күтүп турди; лекин Самуил
Гилгалға кәлмиди, хәлиқ униңдин тарилип кәткили турди. 9 Саул: — Көйдүрмә қурбан-
лиқ билән енақлиқ қурбанлиқлирини бу йәргә — йенимға елип келиңлар, деди. Андин
у өзи көйдүрмә қурбанлиқ өткүзди. 10 Вә шундақ болдики, у көйдүрмә қурбанлиқни тү-
гитиши биләнла, мана Самуил кәлди. Саул униңға салам қилғили алдиға чиқти.
11 Лекин Самуил: — Немә ишларни қилдиң?! — дәп сориди. Саул: — Хәлиқ мәндин тари-
лип кәткәнлигини, силиниң бекиткән вақитта кәлмигәнликлирини, Филистийләрниң
Микмашта жиғилғинини көрдум, 12 мән ичимдә: Әнди Филистийләр Гилгалға чүшүп
маңа һуҗум қилмақчи, мән болсам техи Пәрвәрдигарға илтиҗа қилмидим, дедим.
Шуңа көйдүрмә қурбанлиқ қилишқа өзәмни мәҗбурлидим, деди.

13:1 **«Саул оттуз яшта падиша болуп Исраилниң үстидә икки жил сәлтәнәт қилғандин кейин...»** — қедимки көчүрмиләрдә бу айәт башқа шәкилләрдә көрүлиду. «Саул **оттуз** яшта...» дегән сөз Тәвратниң грекчә тәрҗимиси (LXX)дә көрүлиду. Саул җәмий қириқ жил сәлтәнәт қилди («Рос.» 13:21).

13:5 **«Филистийләрдин Исраил билән җәң қилғили үч миң җәң һарвуси, ...жиғилди»** — көп кона көчүрүлмиләрдә: «Филистийләрдин Исраил билән җәң қилғили оттуз миң җәң һарвуси... жиғилди» дейилиду. Лекин бундақ көп болуши мүмкин әмәс. Һеч болмиғанда мошу «җәң һарвулири» ичидә жүк-тақларни елип маңған һарвуларму бар еди. **«Бәйт-Авән»** — йәни «Бәйт-Әл».

13:6 **«Исраилниң адәмлири өзлириниң қаттиқ хийим-хәтәрдә қалғанлиғи»** — «өзлириниң қаттиқ хийим-хәтәрдә қалғанлиғи» бәлким қошунниниң әһвалини көрситиши мүмкин.

[13] Самуил Саулға: — Сән ахмақлиқ қилдиң; сән Худайиң Пәрвәрдигар саңа буйруған
әмирни тутмидиң; шундақ қилған болсаң Пәрвәрдигар Исраилниң үстидики сәлтәни-
тиңни мәңгү мустәһкәм қилатти, деди. [14] Лекин әнди сәлтәнитиң мустәһкәм турмайду.
Пәрвәрдигар Өз көңлидикидәк мувапиқ бир адәмни издәп тапти. Пәрвәрдигар уни Өз
хәлқиниң башламчиси қилди, чүнки сән Пәрвәрдигар саңа буйруғанни тутмидиң, деди.
[15] Андин Самуил орнидин туруп Гилгалдин кетип Бинямин зиминидики Гибеаһға бар-
ди. Саул болса өз йенидики адәмләрни санидИ; улар алтә йүзчә чиқти. [16] Саул билән
оғли Йонатан вә уларниң қешида қалған хәлиқ Бинямин зиминидики Гебада келип қал-
ди, Филистийләр болса Микмашта баргаһ тиккән еди.
[17] Қарақчилар дайим Филистийләрниң баргаһидин чиқип үч бөләккә бөлүнәтти. Бир
бөләк Шуал зиминидики Офраһға баридиған йолға атлинатти, [18] бир бөләк Бәйт-Һо-
ронға баридиған йол билән маңатти, йәнә бир бөләк чөлниң четидики Зәбоим җилғи-
сиға қарайдиған зиминдики йолға маңатти.
[19] Амма пүткүл Исраил зиминида һеч бир төмүрчи тепилмайтти; чүнки Филистийләр:
— Ибранийлар өзлиригә қилич яки нәйзә ясиялмисун, дәп ойлайтти. [20] Бу сәвәптин
Исраиллар һәммиси сапан чишлири, кәтмәнлирини, палтилирини вә оғақлирини бис-
лаш үчүн Филистийләрниң қешиға баратти. [21] Улар сапан чишлири вә кәтмәнләр үчүн
үчтин икки шәкәл, җоту, палта вә зихларни бислаш үчүн үчтин бир шәкәлни төләйтти.
[22] Шуңа уруш болғанда Саул вә Йонатанниң қешидики хәлиқниң һеч биридә қилич йә
нәйзә йоқ еди; пәқәт Саул билән оғли Йонатандила бар еди.

Йонатан ялғуз җәңгә чиқиду

[23] У вақитта Филистийләрниң бир қаравуллар әтрити Микмаштики даванға чиққан еди.

14 [1] Бир күни Саулниң оғли Йонатан ярақ көтәргүчисигә: — Кәлгин, удулимиздики
Филистийләрниң қаравуллар әтритиниң йениға чиқайли, деди. Амма у атисиға
һеч немә демиди. [2] Саул болса Гибеаһниң четидики Мигрондики анар дәриғиниң
тегидә қалди. Униң қешидики хәлиқ алтә йүзчә еди. [3] (у вақитта әфодни Ахитубниң
оғли, Ихабодниң акиси Ахияһ кийәтти; у Шилоһда туруватқан, Пәрвәрдигарниң каһини
еди. Ахитуб Финиһасниң оғли, Финиһас Әлиниң оғли еди). Хәлиқ болса Йонатанниң
кәткинлигини билмигән еди.
[4] Йонатан Филистийләрниң қаравуллар әтрити тәрәпкә өтмәкчи болған даванниң икки
тәрипидә түврүктәк тик қия ташлар бар еди. Бириниң нами Бозәз, йәнә бириниң нами
Сәнәһ еди. [5] Бир қия таш шималий тәрипидә болуп, Миқмаш билән қаришип туратти,
йәнә бири җәнуб тәрипидә Гебаниң удулида еди. [6] Йонатан ярақ көтәргүчисигә: — Кәл,
бу хәтнисизләрниң қаравуллар әтритигә чиқайли; Пәрвәрдигар биз үчүн бир иш қилса
әҗәб әмәс, чүнки Пәрвәрдигарниң қутқузуши үчүн адәмләрниң көп яки аз болуши һеч
тосалғу болмайду, деди.
[7] Униң ярақ көтәргүчиси униңға: — Көңлүңдә һәр немә болса шуни қилғин; барғин,
мана, көңлүң немини халиса мән сән билән биллимән, деди.

13:19 Һак. 5:8.
14:1 **«ярақ көтәргүчи»** — бу ибариниң башқа бирхил тәрҗимиси «савут-қалқан көтәргүчи».
14:2 1Сам. 13:15
14:3 **«у вақитта әфодни Ахитубниң оғли, Ихабодниң акиси Ахияһ кийәтти»** — «әфод»ниң немә екәнлигини чүшиниш үчүн «Мис.» 28-бапни вә изаһатлирини көрүң. Бәзи вақитларда униң арқилиқ Пәрвәрдигарниң ирадисини яки һөкүмлирини пәриқ әткили болатти. Адәттә пәқәт «баш каһин» әфодни кийәтти.

[8] Йонатан: — Мана, биз у адәмләр тәрәпкә чиқип өзимизни уларға көрситәйли; [9] әгәр
улар бизгә: — Биз силәрниң қешиңларға барғичә туруп туруңлар, десә уларниң қешиға
чиқмай өз жайимизда туруп турайли; [10] лекин улар: — Бизниң қешимизға чиқиңлар,
десә, чиқайли. Чүнки шундақ болса Пәрвәрдигар уларни қолимизға берипту, дәп били-
миз; мошундақ иш бизгә бир бешарәт болиду, деди.
[11] Иккилән өзини Филистийләрниң қаравуллар әтритигә көрсәтти. Филистийләр: —
Мана, Ибранийлар өзини йошурған азгаллардин чиқиватиду, деди. [12] Әтрәттикиләр
Йонатан билән ярақ көтәргүчисигә: — Бизгә чиқиңлар, биз силәргә бир нәрсини көрси-
тип қойимиз, деди. Йонатан ярақ көтәргүчисигә: — Маңа әгишип чиққин; чүнки Пәрвәр-
дигар уларни Исраилниң қолиға бәрди, деди. [13] Йонатан қол-путлири билән өмүләп
чиқти, ярақ көтәргүчиси кәйнидин униңға әгәшти. Филистийләр Йонатанниң алдида
жиқилишти; ярақ көтәргүчиси кәйнидин келип уларни қәтл қилди.
[14] Шу тунжа һуҗумда Йонатан билән ярақ көтәргүчиси тәхминән йерим қошлуқ йәрдә
өлтүргәнләр жигирмидәк адәм еди. [15] Андин ләшкәргаһдикикәрни, далада туруватқан-
ларни, барлиқ әтрәтләрдикиләрни вә булаң-талаң қилғучиларни титрәк басти. Улар
һәм титрәп қорқти, йәрму тәвринип кәтти; чүнки бу чоң қорқунуч Худа тәрипидин кәл-
гән еди.
[16] Әнди Бинямин зиминидики Гибеаһда туруватқан пайлақчилар көрдики, мана,
ләшкәр топлири тар мар болуп уян-буян жүгүрүшүп кәтти. [17] Саул қешидики хәлиққә:
Адәмлиримизни санап кимниң бу йәрдин кәткәнлигини ениқлаңлар, деди. Улар сани-
в165иди, мана, Йонатан билән ярақ көтәргүчиси йоқ чиқти. [18] Саул Ахияһқа: — Худаниң
әһдә сандуғини елип кәлгин, деди. Чүнки у вақитта Худаниң әһдә сандуғи Исраилниң
арисида еди.
[19] Саул каһинға сөз қиливатқанда Филистийләрниң ләшкәргаһида болған ғәлвә барған-
сери күчийип кәтти. Саул каһинға: — Қолуңни жиққин, деди. [20] Андин Саул вә униң
билән болған һәммә хәлиқ жиғилип җәңгә чиқти; вә мана, Филистийләрниң һәр бири
өз сәпдишиға қарши қилич көтирип зор паракәндилик болди.
[21] У вақиттин илгири Филистийләрниң арисида болған, улар билән биллә ләшкәргаһ-
ниң әтрапиға чиққан Ибранийлар бар еди; уларму Саул вә Йонатан билән биллә болған
Исраилларға қошулди. [22] Шуниңдәк Әфраим тағлирида өзини йошурған Исраиллар Фи-
листийләрниң қачқинини аңлиғанда соқушқа чиқип уларни қоғлиди. [23] Шуниң билән
Пәрвәрдигар у күни Исраилға нусрәт бәрди. Соқуш Бәйт-Авәнниң у тәрипигә өтти.
[24] Лекин Исраилниң адәмлири у күни зор бесим астида қалди. Чүнки Саул уларға қәсәм
ичкүзүп: — Мән дүшмәнлиримдин интиқам алмиғичә кәч болуштин илгири таам йегән
кишигә ләнәт болсун, дәп ейтқан еди. Шуниң үчүн хәлиқтин һеч ким таам йемиди. [25]
Амма барлиқ зиминдики қошун бир орманлиққа киргәндә йәр йүзидә һәсәл бар еди. [26]
Хәлиқ орманлиққа киргәндә, мана бу һәсәл еқип туратти; лекин һеч ким қолини ағзиға
көтәрмиди, чүнки хәлиқ қәсәмдин қорқатти.
[27] Лекин Йонатан атисиниң хәлиққә қәсәм ичкүзгәнлигини аңлимиған еди. Шуңа у қо-
лидики һасини сунуп учини һәсәл көнигигә тиқип қоли билән ағзиға салди. Шундақ
қилип көзлири нурланди. [28] Амма хәлиқтин бири: Сениң атаң хәлиққә чиң қәсәм ич-
күзүп: — Бүгүн таам йегән кишигә ләнәт болсун! дәп ейтқан еди. Шуниң үчүн хәлиқ
һалсизлинип кәтти, деди.

14:14 **«йерим қошлуқ йәр»** — «бир қошлуқ йәр» кала билән бир күн ичидә һайдап болғили болидиған йәр.
14:18 **«Худаниң әһдә сандуғини елип кәлгин»** — бәзи кона көчүрмиләрдә: «әфодни елип кәлгин» дейилиду.
14:19 **«Саул каһинға: — Қолуңни жиққин, деди»** — шүбһисизки, Саул каһиндин әфодтики «урим вә туммим» («Мис.» 28:30, «Лав.» 8:8, «Чөл.» 27:21) арқилиқ Худадин йол- йоруқ соримақчи еди.

29 Йонатан: — Мениң атам зиминға азар бәрди; қараңлар, бу һәсәлдин кичиккинә тети-
шим биләнла көзлиримниң шунчә нурланғинини көрмидиңларму? 30 Хәлиқ бүгүн дүш-
мәнләрдин тартивалған олҗидин халиғинини йегән болса Филистийләрниң арисидики
қирғинчилиқ техиму зор болмасмиди? — деди.
31 Әшу күни улар Микмаштин тартип Филистийләрни қоғлап Айҗалонғичә уруп қи-
ришти; хәлиқ тола һерип кәткән еди. 32 Шуниң билән хәлиқ олҗа үстигә етилип берип,
қой, кала вә мозайларни тутуп шу йәрдила сойди. Андин хәлиқ гөшни қанни адаливәт-
мәйла йеди.
33 Саулға хәвәр келип: Мана, хәлиқ қанни адаливәтмәйла гөшни йәп Пәрвәрдигарға гуна
қиливатиду, дәп ейтилди. У: Силәр Пәрвәрдигарға асийлиқ қилдиңлар! Әнди бу йәргә
йенимға чоң бир ташни домилитип келиңлар, деди. 34 Саул йәнә: Силәр хәлиқниң ари-
сиға чиқип уларға: Һәр бири өз калисини, өз қойини қешимға елип келип бу йәрдә союп
йесун; лекин гөшни қанни адаливәтмәй йәп, Пәрвәрдигарға гуна қилмаңлар, дәңлар,
деди. Бу кечә хәлиқниң һәммиси һәр бири өз калисини елип келип у йәрдә сойди. 35
Саул болса Пәрвәрдигарға бир қурбангаһ ясиди. Бу униң Пәрвәрдигарға ясиған тунҗа
қурбангаһи еди.
36 Саул: — Бу кечидә Филистийләрниң пейигә чүшүп, әтә таң атқичә уларни талап һеч
бирини тирик қоймайли, деди. Хәлиқ: — Немә саңа яхши көрүнсә шуни қилғин, дәп җа-
вап бәрди. Лекин каһин сөз қилип: — Пәрвәрдигарниң йениға кирип йол- йоруқ сорап
чиқайли, деди.37 Саул Худадин: — Йә Филистийләрниң кәйнидин чүшүйму? Сән улар-
ни Исраилниң қолиға тапшурамсән? — дәп сориди. Лекин у күни У униңға һеч җавап
бәрмиди. 38 Саул: — И хәлиқниң һәммә чоңлири, бу йәргә чиқиңлар. Бүгүн ким гуна
қилғанлиғини ениқлап бекиңлар. 39 Чүнки Исраилға нусрәт бәргән Пәрвәрдигарниң
һаяти билән қәсәм қилимәнки, бу гуна һәтта оғлум Йонатанда тепилсиму у җәзмән өл-
түрүлсун, деди. Лекин пүткүл хәлиқтин һеч ким униңға җавап бәрмиди.
40 Андин у пүткүл Исраилға: — Силәр бир тәрәптә туруңлар, мән оғлум Йонатан йәнә бир
тәрәптә турайли, деди. Хәлиқ униңға: — Немә саңа яхши көрүнсә, шуни қилғин, деди.
41 Саул Исраилниң Худаси Пәрвәрдигарға: — Бу чәк билән әйни әһвални ашкарә қилғай-
сән, деди. Чәк болса Саул билән Йонатанни көрсәтти, хәлиқ қутулди.
42 Саул: — Мениң билән оғлум Йонатанниң оттурисиға чәк ташлаңлар, деди. Шундақ
қиливиди, чәк Йонатанға чиқти. 43 Саул Йонатанға: — Қилғиниңни маңа ейтқин, деди.
Йонатан униңға: — Қолумдики һаса билән кичиккинә һәсәл елип тетип бақтим вә мана,
шуниң үчүн мән өлүмгә мәһкүм болдум! — дәп җавап бәрди.
44 Саул: — Сән чоқум өлүшүң керәк, и Йонатан; ундақ қилмисам, Худа маңа сениң бе-
шиңға чүшкәндинму артуқ чүшәрсун! — деди.
45 Лекин хәлиқ Саулға: — Исраилда бу улуқ нусрәтни қазанған Йонатан өлтүрүләмду?
Бундақ иш биздин нери болғай! Пәрвәрдигарниң һаяти билән қәсәм қилимизки, униң
бешидин бир тал чач йәргә чүшмәйду; чүнки бүгүнки ишни у Худаниң ярдими билән
әмәлгә ашурди, деди. Шундақ қилип хәлиқ Йонатанни өлүмдин халас қилди. 46 Андин
Саул Филистийләрни қоғлаштин тохтиди; Филистийләрму өз җайиға қайтип кәтти.
47 Шундақ қилип Саул Исраилниң сәлтәнитини өзиниң қилди; андин у чөрисидики
дүшмәнлиригә, йәни Моаблар, Аммонийлар, Едомийлар, Зобаһдики падишалар вә Фи-

---

14:32 **«Шуниң билән хәлиқ олҗа үстигә етилип берип, қой, кала вә мозайларни тутуп шу йәрдила сойди. Андин хәлиқ гөшни қанни адаливәтмәйла йеди»** — Муса пәйғәмбәргә чүширилгән қанун бойичә, қанни авал адаливәтмәй гөшни йейиш гуна болатти.
14:38 **«Саул: — И хәлиқниң һәммә чоңлири, бу йәргә чиқиңлар. Бүгүн ким гуна қилғанлиғини ениқлап бекиңлар»** — Худа Өзигә җавап бәрмигәчкә, Саул аримизда гуна бар, дәп билди.
14:38 Һак. 20:2

листийләргә һуҗум қилди. У қайси тәрәпкә йүзләнсә ғалип келәтти. [48] У зор җасарәт
көрситип Амаләкләрни уруп Исраилни булаң-талаң қилғучилардин қутқузди.

Саулниң җәмәти

[49] Саулниң оғуллири Йонатан, Йишви вә Малқи-Шуа еди; униң икки қизиниң исми бол-
са — чоңиниң Мераб, кичигиниң Миқал еди. [50] Саулниң аялиниң исми Аһиноам болуп,
у Ахимаазниң қизи еди. Саулниң қошунининң сәрдари Абнәр еди; у Саулниң тағиси Нәр-
ниң оғли еди. [51] Саулниң атиси Киш вә Абнәрниң атиси Нәр болса, иккиси Абиәлниң
оғуллири еди. [52] Саул пүткүл өмридә Филистийләр билән қаттиқ җәңдә болуп турди.
Саул өзи һәр қачан батур йә палванларни көрсә, уни өз хизмитигә салатти.

Саулниң падишалиқ һоқуқидин мәһрум қилиниши

15 [1] Әнди Самуил Саулға: — Пәрвәрдигар сени Өз хәлқи Исраил үстигә падиша болуш
үчүн мәсиһ қилғили мени әвәткән еди; әнди Пәрвәрдигарниң сөзини аңлиғин.
[2] Самави қошунларниң Сәрдари болған Пәрвәрдигар мундақ дәйду: — Мән Амаләкләрниң
Исраилға қилған муамилисини, йәни Исраил Мисирдин чиққанда уларниң йолда уларға
қандақ қаршилиқ көрсәткәнлигини көңлүмгә пүккәнмән. [3] Әнди берип Амаләкләрни
уруп уларниң һәммисини вәйран қилип уларни һеч айимайла, әр болсун, аял болсун,
өсмүр болсун, бовақ болсун, кала-қой, төгә вә ишәк һәммисини йоқатқин, деди. [4] Саул
хәлиқни җәм қилип уларни Тәлаим шәһиридә санивиди, икки йүз миң пиядә әскәр,
Йәһуда қәбилисидин он миң адәм чиқти. [5] Саул Амаләкләрниң шәһиригә кәлгәндә шу
йәрдики вадида бөктүрмә қойди.
[6] Андин Саул Кенийләргә: — Чиқип кетиңлар, силәрни улар билән қошуп йоқатмаслиғим
үчүн Амаләкләрниң арисидин чиқип кетиңлар; чүнки Исраил Мисирдин чиққанда
силәр уларниң һәммисигә меһриванлиқ көрсәткәнсиләр, деди. Шуниң билән Кенийләр
Амаләклардин чиқип кәтти. [7] Әнди Саул Амаләкләрни Һавилаһдин тартип Мисирниң
удулидики Шурғичә қоғлап урди. [8] У Амаләкләрниң падишаси Агагни тирик тутти,
амма барлиқ хәлиқни қилич биси билән пүтүнләй йоқатти.
[9] Лекин Саул билән хәлиқ Агагни айиди вә қой-кала, бордалған мал вә қозилардин әң
есилләрниң һәммисини, җүмлидин немә яхши болса шуни аяп уларни һалак қилишқа
қоли бармиди; лекин немә яримас вә зәип болса шуларниң һәммисини улар йоқатти.
[10] Шуниң билән Пәрвәрдигарниң сөзи Самуилға келип мундақ дейилди: — [11] «Саулни
падиша қилғинимға пушайман қилдим, чүнки у маңа әгиштин йенип Мениң сөзүмгә
әмәл қилмиди».
Самуил азар чекип пүткүл бир кечә Пәрвәрдигарға пәряд көтәрди.
[12] Әтиси Самуил Саулниң алдиға чиқиш үчүн таң сәһәрдила орнидин турди. Самуи-
лға: — Саул Кармәлгә барди вә мана, у өзигә бир абидә турғузуп андин йенип Гилгалға
чүшүпту, дегән хәвәр берилди.
[13] Самуил Саулниң қешиға кәлгәндә Саул униңға: — Пәрвәрдигар сени мубарәклигәй!
Пәрвәрдигарниң сөзлиригә әмәл қилдим, деди.

14:47 **«У қайси тәрәпкә йүзләнсә ғалип келәтти»** — яки «у қайси тәрәпкә йүзләнсә уларни вәйран қилатти».
15:2 Мис. 17:8, 14; Қан. 25:17
15:5 **«Амаләкләрниң шәһиригә»** — яки «Амаләкләрниң шәһәрлиригә».
15:6 Мис. 18:10, 19; Чөл. 10:29; һак. 1:16
15:8 Чөл. 24:7
15:9 **«Саул билән хәлиқ ... қой-кала, бордалған мал вә қозилардин әң есилләрниң һәммисини ...һалак қилишқа қоли бармиди»** — «бордалған мал» дегәнниң башқа хил тәрҗимиси: «иккинчи туғулған мал».

14 Лекин Самуил: — Ундақ болса қулиқимға аңланған қойниң мәриши билән мән аңла-
ватқан калиниң мөриши зади нәдин кәлди? — деди.
15 Саул жавап берип: — Улар Амаләклардин елип келинди; чүнки хәлиқ Худайиң Пәрвәр-
дигарға қурбанлиқ қилиш үчүн қой-калиниң есиллирини аяп қалдуруп қойди; қалғи-
нини болса пүтүнләй йоқаттуқ, деди.
16 Самуил Саулға: — Қой, бу гепиңни! Мән Пәрвәрдигарниң бу кечә маңа немә дегинини
саңа ейтип берәй, деди. У униңға: — Ейтқин, деди.
17 Самуил мундақ деди: — Өз нәзириңдә кичик һесапланған вақтиңдила Пәрвәрдигар
сени Исраилниң үстигә падиша болсун дәп, мәсиһ қилиши билән сән Исраил қәбили-
лириниң беши болған әмәсмидиң? 18 Андин Пәрвәрдигар сени: — Сән берип гунакар
Амаләкләрни һалак қилғин; уларни йоқатқичә улар билән соқушқин, дәп әвәткән еди.
19 Әнди немишкә Пәрвәрдигарниң сөзигә қулақ салмай, бәлки олжа үстигә дүм чүшүп,
Пәрвәрдигарниң нәзиридә яман болғанни қилдиң?
20 Саул Самуилға: — Мән һәқиқәтән Пәрвәрдигарниң сөзигә қулақ салдимғу! Пәрвәр-
дигар мени әвәткән йол билән маңдим вә Амаләкләрниң падишаси Агагни елип келип
Амаләкләрниң өзини пүтүнләй йоқаттим. 21 Амма хәлиқ болса олжидин қой билән
кала, йәни йоқитишқа бекитилгән нәрсиләрдин әң есилини елип Худайиң Пәрвәрди-
гарға Гилгалда қурбанлиқ қилиш үчүн елип кәлди, деди.
22 Самуил: — Пәрвәрдигар көйдүрмә қурбанлиқлар билән тәшәккүр қурбанлиқлири-
ни кәлтүрүштин сөйүнәмду, йә Пәрвәрдигарниң сөзигә итаәт қилиштин сүйүнәмду?
Мана итаәт қилмақлиқ қурбанлиқ қилмақлиқтин әвзәл, көңүл қоюш қочқар йеғини су-
нуштин әвзәлдур.
23 Чүнки асийлиқ болса жадугәрлик гунайи билән охшаштур,
Башпаштақлиқ қәбиһлик вә бутпәрәсликкә баравәрдур.
Сән Пәрвәрдигарниң сөзини ташлиғиниң үчүн,
Пәрвәрдигар сени ташлап падишалиқтин мәһрум қилди, — деди.
24 Саул Самуилға: — Мән гуна садир қилдим, чүнки мән Пәрвәрдигарниң әмридин вә сениң
сөзүңдинму чиқтим; чүнки мән хәлиқтин қорқуп уларниң сөзигә кирдим. 25 Әнди гунайимни
әпу қилғин; мениң Пәрвәрдигарға сәждә қилишим үчүн мениң билән қайтип барғин, деди.
26 Самуил Саулға: — Мән сениң билән қайтип бармаймән; чүнки сән Пәрвәрдигарниң
сөзини ташлиғансән, вә Пәрвәрдигар сени ташлап падишалиқтин мәһрум қилди, деди.
27 Самуил кетишкә бурулғинида Саул униң тонининиң пешини тутувалди, у житилип кәт-
ти. 28 Самуил униңға: — Пәрвәрдигар бүгүн Исраилниң падишалиғини сәндин житип
елип сәндин әвзәл болған бир йеқиниңға тапшурди. 29 Исраилниң Жанабий Алийиси
Болғучи ялған сөзлимәйду яки нийитидин янмайду; чүнки у адәм балисидәк нийити-
дин янғучи әмәстур, деди.
30 Саул: — Мән гуна садир қилдим. Лекин хәлқимниң ақсақаллириниң вә Исраилниң
алдида маңа иззәт қилип мениң билән йенип барғин; шуниң билән Худайиң Пәрвәрди-
гарға сәждә қилалаймән, деди.
31 Шуниң билән Самуил Саул билән йенип барди вә Саул Пәрвәрдигарға сәждә қилди.

15:10 **«Пәрвәрдигарниң сөзи Самуилға келип мундақ дейилди»** — әйни шәкилдә, ибраний тилида «Пәрвәрдигарниң сөзи Самуилға келип мундақ деди» дәп ипадилиниду. Тавратта бир йүздин артуқ қетимму «Пәрвәрдигарниң сөзи паланчи адәмгә келип мундақ деди» дегән ибарә тепилиду. Ениққи, «Пәрвәрдигарниң сөзи» бир шәхскә охшайду. Яр. 3:8 «Улар Пәрвәрдигар Худаниң авазиниң бағда маңғанлиқини аңлап келип...» дегәнликтиму «Пәрвәрдигар Худаниң авази» бир шәхсни көрситиду. Хүбһисизки, бу Шәхс «Үчтә бир»дики иккинчи Шәхсдур.
15:22 Топ. 4:17; Һош. 6:6; Мат. 9:13; 12:7
15:29 **«Исраилниң Жанабий Алийиси Болғучи»** — Худани көрситиду, әлвәттә.
15:29 Чөл. 23:19; Як. 1:17

[32] Андин Самуил: — Амаләкләрниң падишаси Агагни мениң алдимға елип келиңлар,
деди. Агаг болса хушлуқ билән униң қешиға барди. Агаг көңлидә: — Шүбһисизки, өлүм
дәһшити өтүп кәтти, деди.
[33] Амма Самуил: — Сениң қиличиң хотунларни балисиз қилғандәк сениң анаңму хо-
тунларниң арисида балисиз болиду, девиди, Самуил Агагни Гилгалда Пәрвәрдигарниң
алдида чанап парә-парә қилди.
[34] Андин Самуил Рамаһқа барди. Саул болса «Саулниң жути Гибеаһ» дегән жайдики өй-
игә чиқип кәтти. [35] Самуил өлгән күнигичә Саул билән қайта көрүшмиди. Амма Саму-
ил Саул үчүн қайғурди. Пәрвәрдигар Саулни Исраилниң үстигә падиша қилғанлиғидин
әпсусланди.

Самуил Давутниң падиша болуши үчүн уни Мәсиһ қилиду

16 [1] Пәрвәрдигар Самуилға: — Сән қачанғичә Саул үчүн қайғуруп жүрисән? Мән уни
Исраилға сәлтәнәт қилиштин мәһрум қилип ташлиған әмәсму? Мүңгүзүңни
зәйтун мейи билән толдуруп барғин. Мән сени Бәйт-Ләһәмлик Йәссәниң қешиға
әвәтимән. Униң оғуллиридин падиша болушқа өзәмгә бирни бекиттим, деди.
[2] Самуил болса: — Мән қандақ баримән? Саул бу ишни аңлиса мени өлтүрүветиду! —
деди. Пәрвәрдигар: — Өзәң билән бир инәкни алғач берип Пәрвәрдигарға қурбанлиқ қи-
лиш үчүн кәлдим, дегин. [3] Йәссәни қурбанлиққа чақирғин, андин Мән саңа қилидиғи-
ниңни аян қилимән; вә Мән саңа дегән бирисини Өзәм үчүн мәсиһ қилғин, деди.
[4] Самуил Пәрвәрдигарниң дегинини ада қилип Бәйт-Ләһәмгә барди. Йетип кәлгәндә
шәһәрниң ақсақаллири титригән һалда чиқип: — Бизгә теч-аманлиқ елип кәлдиңму?
— дәп сориди.
[5] У: — Теч-аманлиқ елип кәлдим; Пәрвәрдигарға қурбанлиқ сунушқа кәлдим. Силәр
өзәңларни һарамдин паклап мән билән биллә қурбанлиққа келиңлар, деди. Шуниң
билән у Йәссә билән оғуллирини һалал қилип қурбанлиққа чақирди. [6] Улар кәлгәндә
Самуил Елиабни көрүп ичидә: — Пәрвәрдигарниң мәсиһ қилидиғини шүбһисизки Өзи-
ниң алдида туриду, деди.
[7] Лекин Пәрвәрдигар Самуилға: — Униң тәқи-турқиға яки бойиға қаримиғин. Мән уни
шалливәттим, чүнки Худа инсан көргәндәк көрмәйду; инсан болса сиртқи қияпитигә
қарайду, лекин Пәрвәрдигар қәлбгә қарайду, деди.
[8] Андин Йәссә Абинадабни чақирип Самуилниң алдидин өткүзди. Амма Самуил: —
Пәрвәрдигар буни һәм таллимиди, деди.
[9] Андин Йәссә Шаммаһни униң алдидин өткүзди. Амма Самуил: — Пәрвәрдигар буни
һәм таллимиди, деди.
[10] Шуниңға охшаш Йәссә оғуллириниң йәттисини Самуилниң алдидин өткүзди. Лекин
Самуил Йәссәгә: — Пәрвәрдигар буларни һәм таллимиди, деди.
[11] Самуил Йәссәдин: — Барлиқ жигитләр мошуларму? дәп сориди. У: — Һәммидин ки-
чиги қалди. Лекин мана, у қой беқиватиду, деди. Самуил Йәссәгә: — Уни чақиртип елип
кәлгин, чүнки у кәлмигичә дәстиханда олтармаймиз, деди.
[12] Йәссә адәм маңдуруп уни кәлтүрди. У чирайида қан жүгүрүп туридиған, көзлири чи-
райлиқ вә келишкән жигит еди. Пәрвәрдигар: — Қопуп уни мәсиһ қилғин, чүнки Мениң

15:32 **«... Агаг болса хушлуқ билән униң қешиға барди. Агаг көңлидә: — Шүбһисизки, өлүм дәһшити өтүп кәтти, деди»** — бу айәтни ибраний тилида чүшиниш тәс. Башқа бир тәржимиси: «... Агаг болса титригән һалда униң қешиға барди. Агаг: — Дәрвәқә өлүмниң аччиғи қорқунучлуқтур! — деди».
16:7 1Тар. 28:9; Зәб. 7:10; ; 146:10-11; Йәр. 11:20; 17:10; 20:12
16:11 2Сам. 7:8; Зәб. 77:70-71

таллиғиним шудур! деди. [13] Самуил май мүңгүзини елип уни қериндашлириниң арисида мәсиһ қилди. У күндин тартип Пәрвәрдигарниң Роһи Давутниң вуҗудиға чүшти. Самуил болса қопуп Рамаһға кәтти.

Давут Саулниң алдиға келиду

[14] Әнди Пәрвәрдигарниң Роһи Саулдин кәткән еди, вә Пәрвәрдигар тәрипидин бир яман
роһ уни пәришан қилди. [15] Саулниң хизмәткарлири униңға: — Мана Худа тәрипидин
бир яман роһ сени пәришан қилиду. [16] Әнди ғоҗимиз өзлири алдилиридики хизмәткарлирини дәрһал буйруғайлиги, улар чилтар челишқа уста адәмни тапсун; вә шундақ болидуки, Худа тәрипидин яман роһ үстлиригә кәлсә у чилтар чалсун, униң билән һаллири убдан болиду, деди.
[17] Саул хизмәткарлириға: — Мениң үчүн чилтар челишқа уста бир адәмни тепип қешимға елип келиңлар, деди.
[18] Ғуламлардин бири униңға: — Мана Бәйт-Ләһәмлик Йәссәниң чилтарға уста бир оғлини көрдүм. У өзи батур бир җәңчи, гәптә һошияр вә келишкән адәм екән, шундақла Пәрвәрдигар униң билән биллә екән, деди.
[19] Шуниң билән Саул Йәссәгә әлчиләрни маңдуруп: — Қой бақидиған оғлуң Давутни маңа әвәткин, дәп ейтти.
[20] Йәссә бир ешәкни тәйярлап униңға нан билән бир тулум шарап вә бир оғлақни артип,
буларни оғли Давутниң қоли билән Саулға әвәтти. [21] Шуниң билән Давут Саулниң қешиға келип униң алдида турди. Саул униңға толиму амрақ еди; у Саулниң ярақ көтәргүчиси болди. [22] Андин Саул Йәссәгә хәвәр әвәтип: — Давут мениң алдимда турсун; чүнки
у нәзиримгә яқти, дәп ейтти.
[23] Әнди шундақ болидуки, у яман роһ Худа тәрипидин Саулниң үстигә кәлгәндә Давут чилтарни елип қоли билән чалди. Буниң билән Саул арам тепип һали убдан болуп яман роһ униңдин чиқип кәтти.

Давут билән Голиат

17 [1] Амма Филистийләр җәң қилиш үчүн қошунлирини жиғди. Улар Йәһудаға тәвә Сокоһда җәм болуп, Сокоһ билән Азикаһ оттурисидики Әфәс-Даммимда
чедирларни тикти. [2] Саул билән Исраилларму җәм болуп Елаһ җилғисида чедирлирини
тикип Филистийләр билән җәң қилғили сәп түзди. [3] Филистийләр бир тәрәптики тағда,
Исраиллар йәнә бир тәрәптики тағда туратти; оттурисида җилға бар еди.
[4] Шу вақитта Филистийләрниң ләшкәргаһидин Гатлиқ Голиат исимлиқ бир чемпийон палван чиқип кәлди. Униң егизлиги алтә гәз бир ғерич еди. [5] Бешиға мис дубулға,
учисиға қасирақлиқ савут кийгән еди. Униң бу мис савути болса бәш миң шәкәл келәтти. [6] Пачақлириға мистин тизлиқ бағлиған, өшнисигә мис атма нәйзә қистурувалған
еди. [7] Униң нәйзисиниң сепи болса бапкарниң хадисидәк еди; нәйзисиниң беши алтә миң шәкәл келәтти; қалқан көтәргүчиси униң алдида маңатти.
[8] У орнида туруп Исраилниң қошунлириға мундақ товлайтти: — «Силәр немишкә җәң қилиш үчүн сәп түзгәнсиләр? Мән Филистий әмәсму? Силәр болсаңлар Саулниң қуллириғу? Араңлардин бир адәмни таллап чиқиңлар, у мән билән елишишқа чүшсун! [9] У мән

16:13 Зәб. 88:21-22; Рос. 7:46; 13:22
17:2 **«Елаһ җилғисида»** — яки «дублар җилғисида».
17:4 **«Униң егизлиги алтә гәз бир ғерич еди»** — Тәвраттики «гәз» бир җәйнәккә баравәр болуп, йәни 45 сантиметр еди. Демәк Голиатниң егизлиги 2.8 метр еди.
17:5 **«Униң бу мис савути болса бәш миң шәкәл келәтти»** — «бәш миң шәкәл» бәлким 60-100 килограм болуши мумкин.

билән елишип мени уруп өлтүрәлсә, биз силәрниң қуллириңлар болимиз. Лекин мән
уни мәғлуп қилип өлтүрсәм, силәр бизниң қуллиримиз болуп бизниң хизмитимиздә
болусиләр». [10] Шу Филистий йәнә сөз қилип: — Мән бүгүн Исраилниң қошуниға һақарәт
қилдимғу? Силәр бир адәмни чиқириңлар, биз елишайли! — деди.
[11] Саул билән һәммә Исраил бу Филистийниң сөзлирини аңлап, алақзадә болуп бәк
қорқти.
[12] Давут Йәһуда жутидики Бәйт-Ләһәмдә олтирақлиқ Йәссә дегән Әфратлиқ адәмниң
оғли еди. Йәссәниң сәккиз оғли бар еди. Саулниң күнлиридә у хелә яшинип қалған
еди. [13] Йәссәниң үч чоң оғли Саул билән җәңгә чиққан еди. Җәңгә чиққан үч оғулниң
тунҗисиниң исми Елиаб, иккинчисиниң исми Абинадаб вә үчинчисиниң Шаммаһ еди.
[14] Давут һәммидин кичиги еди. Үч чоң оғли Саулға әгишип чиққан еди. [15] Бәзидә Давут
Саулниң қешидин өз атисиниң қойлирини беқиш үчүн қайтип келәтти.
[16] Әшу Филистий болса қириқ күнгичилик һәр әтигән вә кәчтә чиқип турди.
[17] Йәссә оғли Давутқа: — Бу әфаһ қомачни вә бу он нанни елип ләшкәргаһға тез берип
акилириңға бәргин, [18] бу он парчә қурутни уларниң миң бешиға берип акилириңниң
әһвалини сорап уларниң кепил хетини елип кәлгин, деди.
[19] Саул, шу үч оғул вә Исраилниң һәммә адәмлири Елаһ җилғисида туруп Филистийләр-
гә қарши җәң қилатти.
[20] Давут болса әтиси сәһәр қопуп қойларни бир баққучиниң қолиға тапшуруп,
ашлиқ-түлүкни елип Йәссә униңға тапилиғандәк, қошун истиһкамиға йәткәндә, җәң-
гә чиқидиған ләшкәрләр сөрән көтириватқан еди. [21] Исраил вә Филистийләр бир-би-
ригә удулму-удул туруп соқушқа сәп түзди. [22] Давут болса елип кәлгән нәрсиләрни
жүк-тақларға қариғучиниң қолиға тапшуруп сәп арисиға жүгүрүп берип акилиридин
течлиқ сориди. [23] У улар билән сөзлишип турғанда, Филистийләрдин болған Голиат де-
гән чемпион палван Филистийләрниң сепидин чиқип йәнә һелиқи гәпни қилди; Давут
уни аңлиди. [24] Исраилниң һәммә адәмлири бу адәмни көргәндә қечип кетишти вә бәк
қорқти.
[25] Исраилниң адәмлири бир-биригә: — Чиқиватқан бу адәмни көрдүңларму? У Исраилға
һақарәт қилиш үчүн чиқиду. Шундақ болидуки, уни өлтүргән адәмгә падиша көп мал-
мүлүк инъам қилиду, өз қизини униңға хотунлуққа бериду һәм атисиниң җәмәтини
Исраил тәвәсидә баж-алвандин халас қилиду, деди.
[26] Давут өз йенида турған адәмләрдин: — Бу Филистийни өлтүрүп Исраилға қилинған
шу һақарәтни йоқатқан кишигә немә қилиниду? Чүнки бу хәтнисиз Филистий зади
ким? У қандақсигә мәңгү һаят болғучи Худаниң қошунлириға һақарәт қилишқа пети-
ниду? — деди.
[27] Халайиқ униңға алдинқиларниң дегән сөзи бойичә җавап берип: — Уни өлтүргән ки-
шигә мундақ-мундақ қилиниду, деди.
[28] Лекин униң чоң акиси Елиаб униң у адәмләр билән сөзләшкинини аңлап қалди; Ели-
абниң Давутқа аччиғи келип: — Немишкә бу йәргә кәлдиң? Чөлдики у азғинә қойни
кимгә ташлап қойдуң? Мән кибирлигиңни вә көңлүңниң яманлиғини билимән. Сән
алайитән җәңни көргили кәлдиң, деди.
[29] Давут: — Мән немә қилдим? Пәқәт бир сөз қилсам болмамдикән? — деди.
[30] Давут бурулуп башқисидин алдинқидәк сориди, хәлиқ алдида ейтқандәк униңға җа-

17:15 1Сам. 16:19
17:17 **«бу әфаһ қомач»** — бир «әфаһ» 27-30 литр болуши мүмкин.
17:18 **«акилириңниң әһвалини сорап уларниң кепил хетини елип кәлгин»** — мошу «кепил хети» бәлким улар Давут апарған нәрсиләрни қобул қилғанлиғиниң испати болуши мүмкин.
17:20 1Сам. 26:5

вап бәрди.
31 Амма бириси Давутниң ейтқан сөзлирини аңлап келип Саулға йәткүзди; у Давутни
чақиртип кәлди. 32 Давут Саулға: — Бу кишиниң сәвәвидин һеч кимниң жүриги су бол-
мисун. Силиниң қуллири бу Филистий билән соқушқили чиқиду, деди.
33 Саул Давутқа: — Сән бу Филистий билән соқушқили барсаң болмайду! Сән техи яш,
амма у яшлиғидин тартипла жәңчи еди, деди.
34 Давут Саулға: — Қуллири өз атисиниң қойлирини беқип кәлдим. Бир шир яки ейиқ
келип падидин бир қозини елип кәтсә, 35 мән униң кәйнидин қоғлап уни уруп қозини
ағзидин қутқузуп алаттим. Әгәр қопуп маңа һуҗум қилса мән уни яйлидин тутувелип
уруп өлтүрәттим. 36 Қуллири һәм шир һәм ейиқни өлтүргән; бу хәтнисиз Филистийму
уларға охшаш болиду. Чүнки у мәңгү һаят болғучи Худаниң қошуниға һақарәт кәлтүрди
— деди. 37 Давут сөзини давам қилип: — Мени ширниң чаңгилидин вә ейиқниң чаңги-
лидин қутқузған Пәрвәрдигар охшашла бу Филистийниң қолидин қутқузиду, деди. Саул
Давутқа: — Барғин, Пәрвәрдигар сениң билән биллә болғай, деди.
38 Андин Саул Давутқа өз җәң кийимлирини кийгүзүп, бешиға мис дубулғини тақап вә
униңға бир җәң савутини кийгүзди. 39 Давут болса Саулниң қиличини кийимниң үстигә
есип, меңип бақти; чүнки у буларни кийип бақмиған еди. Шуниң билән Давут Саулға: —
Мән буларни кийип маңалмайдикәнмән; чүнки бурун кийип бақмиған, дәп уларни се-
ливәтти. 40 У қолиға һасисини елип, ериқтин бәш силиқ таш илғап падичи халтисиниң
янчуқиға салди; у салғусини қолиға елип Филистийгә йеқин барди. 41 Филистий болса
чиқип Давутқа йеқинлашти, қалқан көтәргүчисиму униң алдида маңди.
42 Филистий Давутқа бирқур сәпселип қарап мәсқирә қилди. Чүнки у техи яш, буғдай
өңлүк вә келишкән жигит еди. 43 Филистий Давутқа: — Сән һаса көтирип алдимға
кәпсән? Сән мени ишт дәп ойлап қалдиңму? — дәп өз бутлириниң намлирини тилға
елип Давутни қарғиди. 44 Филистий Давутқа йәнә: — Бу яққа кәл, мән гөшүңни асманди-
ки учар-қанатларға вә далалардики житқучларға йәм қилимән, деди.
45 Давут Филистийкә: — Сән қилич, нәйзә вә атма нәйзини көтирип маңа һуҗум қилғи-
ли кәлдиң; лекин мән сән һақарәт қилған, Исраилниң қошунлириниң Худаси болған
Пәрвәрдигарниң нами билән алдиңға һуҗумға чиқтим — деди.
46 «Дәл бүгүн Пәрвәрдигар сени мениң қолумға тапшуриду. Мән сени өлтүрүп бешиң-
ни кесип алимән; мән ләшкәргаһдики Филистийләрниң җәсәтлириниму асмандики
учар-қанатларға вә далалардики житқучлириға йәм қилимән. Буниң билән пүткүл
җаһан Исраилда бир Худаниң бар екәнлигини билиду 47 вә бу пүткүл җамаәт Пәрвәрди-
гарниң нусрәт беришиниң қилич, нәйзә билән әмәс екәнлигини билиду; чүнки бу җәң
болса Пәрвәрдигарниңкидур, У сени қолимизға тапшуриду».
48 Филистий Давутқа һуҗум қилғили қопуп йеқин кәлгәндә Давут униңға һуҗум қилғи-
ли Филистий қошунининиң сепигә қарап жүгүрди. 49 Давут қолини халтисиға тиқип бир
ташни чиқирип салғуға селип Филистийгә қаритип атти; таш Филистийниң пешанисигә
тәгди. Таш униң пешанисигә петип кәтти, у дүм чүшүп йәргә жиқилди.
50 Шундақ қилип Давут Филистийни салғу вә таш билән мағлуп қилип уни уруп өлтүр-
ди; Давутниң қолида һеч қилич йоқ еди. 51 Давут жүгүрүп берип, Филистийниң үстидә
туруп, қиличини қинидин тартип елип уни өлтүрүп, униң бешини алди. Филистийләр
өз батуриниң өлгинини көрүпла, бәдәр қачти.52 Исраиллар билән Йәһудалар болса ор-
нидин қопуп сөрән селишип Филистийләрни җилғиғичә вә Әкрон дәрвазилириғичә
кәйнидин қоғлап кәлди; өлтүрүлгән Филистийләр Шааранмға баридиған йолда Гат вә
Әкронғичә йетип кәткән еди. 53 Исраил Филистийләрни қоғлаштин йенип келип улар-
ниң ләшкәргаһини булаң-талаң қилди. 54 Давут Филистийниң бешини Йерусалимға

елип барди; униң яриғини болса өз чедириға қойди.
[55] Саул Давутниң Филистийниң алдиға чиққинини көргәндә қошунниң сәрдари Абнәр-
дин: — И Абнәр, бу жигит кимниң оғли? — дәп сориди. Абнәр: — И падиша, һаятиң билән
қәсәм қилимәнки, билмәймән, деди.
[56] Падиша: — Бу жигит кимниң оғли екән дәп сорап баққин, деди.
[57] Давут Филистийни қирип қайтип кәлгәндә Абнәр уни падишаниң қешиға елип барди;
Филистийниң беши техичә униң қолида туратти.
[58] Саул униңдин: — И жигит, кимниң оғлисән? дәп сориди. Давут: — Мән силиниң қул-
лири Бәйт-Ләһәмлик Йәссәниң оғлимән, дәп жавап бәрди.

Саулниң Давуттин һәсәт қилиши

18 [1] Давут билән Саулниң сөһбити аяқлашқанда, Йонатанниң көңли Давутниң
көңлигә шундақ бағландики, уни өз женидәк сөйди. [2] Саул болса у күни уни өз
йенида елип қелип, уни атисиниң өйигә қайтқили қоймиди.
[3] Йонатан Давут билән әһдә қилишти; чүнки у уни өз женидәк сөйәтти. [4] Йонатан учи-
сидики тонни селип Давутқа бәрди, йәнә җәң кийимлирини, җүмлидин һәтта қиличи,
оқяси вә кәмириниму униңға бәрди. [5] Саул Давутни нәгила әвәтсә у шу йәргә баратти,
шундақла ишларни җайида қилатти. Шуниң үчүн Саул уни ләшкәрләрниң үстигә қойди.
Бу иш барлиқ хәлиққә вә һәм Саулниң хизмәткарлириғиму яқти.
[6] Давут Филистийни өлтүрүп көпчилик билән янғанда Исраилниң һәммә шәһәрлири-
дики қиз-аяллар Саулни нахша ейтип уссул ойнап қарши алғили чиқти; улар хушлуқ
ичидә дап вә үчтар билән нәғмә челишти. [7] Қиз-аяллар нәғмә чалғанда: — Саул миңлап
өлтүрди, вә Давут он миңлап өлтүрди, дәп оқушатти.
[8] Буни аңлап Саул наһайити хапа болди; бу сөз униң көңлигә тәгди. У: — Давутқа он
миңлап һесапланди, амма маңа пәқәт миңлап һесапланди; әнди падишалиқтин башқа
униңға һеч нәрсә кам әмәс, деди. [9] Шу күндин тартип Саул Давутни көзләп җүрди.
[10] Әтиси Худа тәрипидин қабаһәтлик бир роһ Саулниң үстигә чүшти вә у өйидә қалай-
миқан җөйлигили турди. Әнди Давут башқа вақиттикидәк қоли билән чилтар чалди;
Саулниң қолида нәйзә бар еди. [11] Саул: — Давутни тамға нәйзә билән қадиветимән дәп,
нәйзини атти; лекин Давут икки қетим өзини далдиға алди.
[12] Пәрвәрдигарниң Давут биләнла болуп, өзидин жирақлап кәткини үчүн Саул Давуттин
қорқатти. [13] Шуниң үчүн Саул Давутни өз йенидин айрип, уни ләшкәрләргә миң беши
қилип қойди; у ләшкәрләрни елип җәңгә чиқип туратти.
[14] Давут болса һәммә ишларни пәм билән қилатти; чүнки Пәрвәрдигар униң билән бил-
лә еди. [15] Саул униң пәмлик екәнлигини көрүп униңдин бәк қорқатти.
[16] Амма пүткүл Исраил билән Йәһуда хәлқи Давутни сөйәтти; чүнки у уларни йетәкләп
җәңгә чиқатти. [17] Саул Давутқа: — Мана, чоң қизим Мераб — мән уни саңа хотунлуққа
бәргүм бар. Сән пәқәт хизмитимгә җан-пида болуп, Пәрвәрдигарниң җәңлиридә күрәш
қилғин, деди. Чүнки Саул ичидә: — У мениң қолум билән әмәс, бәлки Филистийләрниң
қоли билән йоқитилсун, дәп хиял қилған еди.

18:7 Мис. 15:21; 1Сам. 21:11; 29:5

18:10 **«Әтиси Худа тәрипидин қабаһәтлик бир роһ Саулниң үстигә чүшти вә у өйидә қалаймиқан җөйлигили турди»** — ибраний тилида мошу айәттики «җөйлүш» «урғуп чиқиш» дегән сөз билән ипадилиниду. Башқа әһвалда бу сөз «бешарәт бериш»ни көрситиду.

18:13 **«у ләшкәрләрни елип җәңгә чиқип туратти»** — ибраний тилида «у ләшкәрләр (хәлиқ) алдида чиқип кирәтти» дегән сөз билән ипадилиниду.

18:16 **«чүнки у уларни йетәкләп җәңгә чиқатти»** — ибраний тилида «чүнки у улар алдида чиқип кирәтти».

[18] Амма Давут Саулға: — Мән ким едим, мениң атамниң җәмәти Исраил арисида немә
еди, мән қандақму падишаниң күйоғли болай? — деди.
[19] Лекин Саулниң қизи Мераб Давутқа берилидиған вақитта, у Мәһолатлиқ Адриәлгә хо-
тунлуққа берилди. [20] Амма Саулниң қизи Миқалниң көңли Давутқа чүшкән еди. Башқи-
лар буни Саулға ейтти, бу иштин Саул хуш болди. [21] Саул: — Қизимни Давутқа берәй, у
униңға бир сиртмақ болуп, Филистийләрниң қолида йоқитилсун, дәп ойлиди. Шуниң
билән Саул Давутқа: — Бүгүн иккинчи қетим күйоғлум болисән, деди.
[22] Саул өз ғуламлириға: — Давутқа астиртин: — Мана, падиша сәндин сөйүниду, вә һәм-
мә ғуламлири саңа амрақ. Шуниң үчүн падишаниң күйоғли болғин, дәп ейтиңлар, дәп
тапилиди. [23] Саулниң ғуламлири бу сөзләрни Давутниң қулиқиға йәткүзди. Лекин Да-
вут: — Нәзириңларда падишаниң күйоғли болуш кичик ишму? Мән болсам бир кәмбәғәл
вә әтиварсиз адәммән — деди.
[24] Саулниң ғуламлири Саулға Давутниң дегәнлирини өз әйни йәткүзди.
[25] Саул: — Силәр Давутқа: — Падиша саңа башқа тойлуқ алғузмайду, пәқәт падиша дүш-
мәнлиридин интиқам елиш үчүн йүз Филистийниң хәтнилигинила алиду, дәп ей-
тиңлар, деди (Саулниң мәхсити болса Давутни Филистийләрниң қолида йоқитиш еди).
[26] Ғуламлар бу сөзләрни Давутқа йәткүзди; падишаниң күйоғли болуш Давутқа йеқип
қалди. Әнди бекитилгән мөһләт тошмайла, [27] Давут туруп өз адәмлири билән чиқип
икки йүз Филистийни өлтүрди. Давут уларниң хәтнилигини кесип елип падишаниң
күйоғли болуш үчүн буларниң һәммисини падишаға тапшурди. Саул қизи Миқални
униңға хотунлуққа бәрди.
[28] Саул Пәрвәрдигарниң Давут билән биллә екәнлигини вә өз қизи Миқалниң уни сөй-
идиғанлиғини көрүп [29] Давуттин техиму қорқти. Шуниң билән Саул үзлүксиз Давутқа
дүшмән болди.
[30] Филистийләрниң әмирлири дайим соқушқа чиқатти; амма һәр қетим чиқсила Да-
вутниң ишлири Саулниң һәммә хизмәткарлириниңкидин мувәппәқийәтлик болатти;
шуниң билән униң нами халайиқ тәрипидин толиму һөрмәткә сазавәр болатти.

Саул Давутни өлтүрүшкә интилиду

19 [1] Саул өз оғли Йонатан вә һәммә хизмәткарлиригә Давутни өлтүрүшкә буйруқ
қилди. Лекин Саулниң оғли Йонатан Давутқа бәк амрақ еди. [2] Йонатан Давутқа: —
Атам Саул сени өлтүрмәкчи; әнди әтә әтигән қаттиқ еһтият қилғин, бир мәхпий җайни
тепип өзәңни йошурғин; [3] мән өзәм чиқип сән йошурунған етизлиққа берип атамниң
йенида туруп атам билән сениң тоғраңда сөзлишип бақай; әһвални еniқ билгәндин
кейин саңа хәвәр қилай, деди.
[4] Йонатан атиси Саулға Давутниң яхши гепини қилип: — Падиша өз хизмәткариға, йәни
Давутқа яманлиқ қилмиғай! Чүнки у саңа гуна қилмиған; бәлки униң әмәллири өзәңгә
көп яхшилиқларни елип кәлгән: — [5] у өз җенини алқиниға елип қопуп һелиқи Фили-
стийни өлтүрди вә шуниң билән Пәрвәрдигар пүткүл Исраил үчүн чоң нусрәт бәрди.
Шу чағда сән өзәң көрүп хуш болған әмәсму? Әндиликтә немишкә Давутни сәвәпсиз өл-
түрүп наһәқ қан төкүп гунакар болмақчи болисән? — деди.
[6] Саул Йонатанниң сөзигә кирди. У: — Пәрвәрдигарниң һаяти билән қәсәм қилимәнки,
у өлүмгә мәһкүм қилинмайду, деди. [7] Андин Йонатан Давутни чақирип, Давутқа болған
ишларниң һәммисини дәп бәрди. Андин кейин Йонатан Давутни Саулниң қешиға елип
кәлди вә у илгәркидәк униң хизмитидә болди.

18:27 2Сам. 3:14

[8] Амма йәнә җәң болди; Давут чиқип Филистийләр билән җәң қилип, уларни қаттиқ қи-
рип мәғлуп қилди; улар униң алдидин бәдәр қечисти.

[9] Әнди Пәрвәрдигар тәрипидин қабаһәтлик бир роһ йәнә Саулни басти. У өз өйидә қоли-
да нәйзисини тутуп олтиратти; Давут болса қоли билән саз челип туратти. [10] Саул нәйзә
билән Давутни санҗип тамға қадап қоймақчи боливиди, лекин Давут өзини қачурувал-
ди, нәйзә тамға қадилип қалди. Давут шу кечиси қечип қутулди.
[11] Саул бир нәччә чапарманларни Давутниң өйигә әвәтип уни пайлап туруп әтиси таң
йоруғанда уни өлтүрүшкә маңдурди. Амма Давутниң аяли Миқал униңға: — Әгәр бу кечә
җениңни елип қачмисаң, әтә өлтүрүлисән, деди. [12] Шуңа Миқал Давутни пәнҗирдин
чүширип қойди. Шундақ қилип у қечип қутулди. [13] Андин Миқал бир «тәрафим» бут-
ни елип кариватқа ятқузуп, бешиға өшкә жуңидин қилинған бир ястуқни қоюп, әдиял
билән йепип қойди.
[14] Саул Давутни тутуш үчүн чапарманларни әвәткәндә Миқал: — У ағрип қалди, деди. [15]
Саул чапарманларни қайтидин әвәтип: — Уни кариват билән қошуп елип келиңлар, уни
өлтүримән, дәп буйруди.
[16] Чапарманлар киргәндә, мана кариватта бу бут ятатти, бешиға өшкә жуңидин қи-
линған ястуқ қоюлған еди. [17] Саул Миқалға: — Немишкә мени бундақ алдап, дүшминим-
ни қачуруветисән? — деди. Миқал Саулға җавап берип: — У: «Мени қоюваткин; болмиса
сени өлтүрүветимән» деди, деди.
[18] Давут қечип қутулуп, Рамаһқа Самуилниң қешиға берип, Саулниң униңға қилғанли-
риниң һәммисини дәп бәрди. Андин у Самуил билән Найотқа берип олтирақлашти.
[19] Бириси Саулға: — Давут Рамаһдики Найотта бар екән, дәп хәвәр бәрди. [20] Саул Давут-
ни тутуп келишкә чапарманларни маңдурди. Амма улар йетип барғанда пәйғәмбәрләр-
ниң бир җамаити бешарәт бериватқанлиғини вә Самуилниңму уларниң арисида туруп
уларға назарәтчилик қиливатқанлиғини көрди; шундақ болдики, Худаниң Роһи Саул-
ниң чапарманлириниң вуҗудиғиму чүшүп, уларму һәм бешарәт беришкә башлиди.
[21] Бу хәвәр Саулға ейтилди; у йәнә башқа чапарманларни әвәтти, лекин уларму бешарәт
беришкә чүшти. Андин Саул үчинчи қетим йәнә чапарманларни маңдурди. Уларму һәм
бешарәт беришкә чүшти. [22] Андин Саул өзи Рамаһқа берип, Сәқудики чоң қудуққа йетип
кәлгәндә, «Самуил билән Давут нәдә?» — дәп сориди. Бириси: — Улар Рамаһдики Найот-
та бар екән, дәп җавап бәрди.
[23] Шуңа у Рамаһдики Найотқа йетип кәлди; Худаниң Роһи униң вуҗудиғиму чүшти; шу-
ниң билән уму пиядә меңип Рамаһдики Найотқа барғичә бешарәт берип маңди. [24] У
һәтта кийимлирини селиветип Самуилниң алдида бешарәт бәрди; пүтүн бир кечә вә
пүтүн бир күндүз у йәрдә яланач ятти. Буниң билән: — «Саулму пәйғәмбәрләрдинму?»
дәйдиған гәп пәйда болди.

19:9 1Сам. 16:14; 18:10
19:13 **«тәрафим»** — бирхил бут. Миқалниң йенида бундақ бутниң болуши Тәвратқа хилап, әлвәттә.
19:17 **«У: «Мени қоюваткин; болмиса сени өлтүрүветимән» деди»** — ибраний тилида: «У: «Мени қоюваткин; сени өлтүрүшүмниң немә һаҗити?» деди».
19:24 **«Буниң билән: — «Саулму пәйғәмбәрләрдинму?» дәйдиған гәп пәйда болди»** — 10-бап, 12-айәт вә униңдики изаһатни көрүң.

Йонатан Давутни қоғдимақчи

20 [1] Давут Рамаһдики Найоттин қечип Йонатанниң қешиға берип униңға: — Мән немә
қилиптимән? Немә қәбиһлик қилиптимән? Атаң алдида немә гуна қилиптимән, у
мениң җенимни алмақчи болуватиду? — деди.
[2] У униңға: — Йоқсу, бундақ иш нери болсун! Сән өлмәйсән. Чоң иш болсун, кичик иш
болсун атам маңа демәй қоймайду. Немишкә атам бу ишни мәндин йошуридикинә?
Һәргиз ундақ болмайду, деди.
[3] Лекин Давут йәнә қәсәм қилип: — Атаң сениң нәзириндә илтипат тапқинимни җәзмән
билиду. Шуңа у көңлидә: — Йонатан буни билип қалмисун; болмиса униңға азар болиду,
дегәнду. Лекин Пәрвәрдигарниң һаяти билән, җениң вә һаятиң билән алдиңда қәсәм
қилимәнки, маңа өлүмниң арилиғи бир қәдәмла қалди, деди.
[4] Йонатан Давутқа: — Көңлүң немини халиса шуни қилай, деди.
[5] Давут Йонатанға мундақ деди: — Мана әтә «йеңи ай» болиду; мән адәттикидәк падиша
билән һәмдәстихан болмисам болмайду. Лекин мени қоюп бәргин, мән үчинчи күни
ахшимиғичә далада мөкүнүвалай. [6] Атаң мениң сорунда йоқлуғимни көрүп сориса, сән
униңға: «Давут мәндин өз шәһири Бәйт-Ләһәмгә тезрақ берип келишкә җиддий рухсәт
сориди, чүнки у йәрдә пүткүл аилиси үчүн бир жиллиқ қурбанлиқ өткүзидикән», дегин,
деди. [7] Әгәр у: — Убдан бопту, десә, қулуң теч-аман болиду: — Лекин у аччиқланса, униң
маңа яманлиқ қилишни нийәт қилғанлиғидин гуман қилмиғин. [8] Сән қулуңға илтипат
көрсәткин; чүнки сән өзәң билән Пәрвәрдигарниң алдида қулуңни әһдиләштүргән-
сән. Лекин әгәр мәндә бир яманлиқ болса сән өзәңла мени өлтүргин; мени елип берип
атаңға тапшурушниң немә һаҗити? — деди.
[9] Йонатан: — Ундақ хиял сәндин нери болсун! Әгәр атамниң саңа яманлиқ қилидиған
нийити барлиғини билип қалсам, саңа дәйттим әмәсму? — деди.
[10] Давут Йонатанға: — Әгәр атаң саңа қаттиқ гәп билән җавап бәрсә, ким маңа хәвәр бе-
риду? — деди.
[11] Йонатан Давутқа: — Кәлгин, далаға чиқайли, деди. Шуниң билән иккиси далаға чиқти.
[12] Йонатан Давутқа мундақ деди: — Исраилниң Худаси Пәрвәрдигар маңа гуваки, мән
әтә яки өгүнлүккә мошу вақитта атамниң нийитини билип, саңа илтипатлиқ болса, мән
адәм маңдуруп саңа мәлум қилмамдим? [13] Әгәр атам саңа яманлиқ қилмақчи болса,
мән сени теч-аман йолға селиш үчүн саңа адәм әвәтип хәвәр бәрмисәм, Пәрвәрдигар
маңа сениң бешиңға чүшкәндинму артуқ чүшәрсун; әнди Пәрвәрдигар атам билән бил-
лә болғандәк сениң билән билләә болсун.
[14] Һаятла болсам мени өлмисун дәп Пәрвәрдигарниң меһриванлиғини маңа көрсәткәй-
сән. [15] Мән өлүп кәткән тәғдирдиму, өйдикилиримдин һәм һеч вақит меһриванлиғиңни
үзмигәйсән; Пәрвәрдигар сән Давутниң һәммә дүшмәнлирини йәр йүзидин йоқатқан-
дин кейинму шундақ қилғайсән».
[16] Шуниң билән Йонатан Давутниң җәмәти билән әһдә қилишип: — Пәрвәрдигар Давут-
ниң дүшмәнлиридин һесап алсун, деди. [17] Андин Йонатан йәнә өзиниң Давутқа болған
муһәббити билән униңға қәсәм қилдурди; чүнки у уни өз җенидәк сөйәтти.
[18] Йонатан Давутқа мундақ деди: — Әтә йеңи ай болиду. Мана сениң орнуң бош қалиду,
кишиләр сениң йоқлуғиңға диққәт қилиду. [19] Үчинчи күни сән чүшүп алдинқи қетим
бу ишқа йолуққиниңда өзәңни йошурған җайға берип «Езәл» дегән ташниң йенида ту-
руп турғин. [20] Мән ташниң йенидики бир җайға худди нишанни қаралиғандәк үч пай я
оқи атай.
[21] Андин ғуламни маңдуруп: — «Я оқлирини тепип кәлгин» — дәймән. Әгәр мән ғуламға:

20:8 1Сам. 18:3

— Әнә, оқлар арқа тәрәптә туриду, уларни елип кәл, десәм, сән чиқип йенимға кәлгин;
шундақ болғанда, Пәрвәрдигарниң һаяти билән қәсәм қилимәнки, сән үчүн теч-аманлиқ
болиду, һеч иш болмайду. 22 Лекин ғуламға: — Әнә, оқлар алдиңда туриду, десәм, сән кәт-
кин, чүнки ундақ болса, Пәрвәрдигар сени кәткүзүвәткән болиду. 23 Әндиликтә мән билән
сән сөзләшкән иш тоғрилиқ, Пәрвәрдигар сән билән мениң оттуримда гувачидур.
24 Шуниң билән Давут далада мөкүнүвалди. Йеңи ай кәлгәндә, падиша таам йегили дә-
стиханда олтарди. 25 Падиша болса бурунқидәкла өз орнида тамниң йенидики төрдә ол-
тарди. Йонатан орнидин турди, Абнәр Саулниң йенида олтарди. Лекин Давутниң орни
бош қалди. 26 Амма Саул у күни һеч немә демиди. Чүнки у: — Давутқа бир иш болди, у
напак болуп қалди. У җәзмән напак болуп қапту, дәп ойлиди. 27 Лекин Давутниң орни
йеңи айниң әтисиму, йәни айниң иккинчи күниму бош еди. Саул оғли Йонатандин: —
Немишкә Йәссәниң оғли яки түнүгүн яки бүгүн тамаққа кәлмәйду, дәп сориди.
28 Йонатан Саулға җавап берип: — Давут Бәйт-Ләһәмгә барғили мәндин җиддий рухсәт
сорап: — 29 Мениң беришимға рухсәт қилғин, аилимизниң шәһәрдә бир қурбанлиқ иши
болғач акам мениң беришимни ейтипту; әгәр сениң нәзириңдә илтипат тапқан болсам
қериндашлирим билән көрүшүп келишкә рухсәт бәргин, деди. Шуңа у падишаниң дә-
стихиниға кәлмиди, деди.
30 Саулниң Йонатанға қаттиқ ғәзиви келип: — И бузуқ, каҗ хотунниң оғли, немишкә
Йәссәниң оғлини өзәңгә таллап, өзәңни шәрмәндә қилип вә анаңни номусқа қойғи-
ниңни билмәмдимән? 31 Әгәр Йәссәниң оғли йәр йүзидә тирик болсила, сән һәм сениң
падишалиғиң мустәһкәм болмайду. Шуңа әнди адәм әвәтип уни мениң қешимға елип
кәлгин, чүнки у өлүмгә мәһкәмдур! — деди.
32 Йонатан атиси Саулға җавап берип: — У немишкә өлүмгә мәһкүм қилиниши керәк? У
немә қипту? — деди.
33 Андин Саул Йонатанға санҗиш үчүн униңға нәйзини атти; буниң билән Йонатан ати-
синиң Давутни өлтүрмәкчи болғанлиғини eниқ билип йәтти. 34 Йонатан болса қаттиқ
аччиқлап дәстихандин қопуп кәтти вә йеңи айниң иккинчи күни һеч таам йемиди. Чүн-
ки атисиниң Давутни шундақ һақарәтлиши униңға қаттиқ азар болған еди.
35 Әтиси Йонатан далаға чиқип Давут билән келишкән җайға барди. Униң билән бир
кичик ғулам биллә барди.
36 У ғуламға: — Сән жүгүр, мән атқан я оқлирини тепип кәлгин, деди. Ғулам жүгүрди, у
бир оқни униң алди тәрипигә атти. 37 Ғулам Йонатан атқан оқ чүшкән җайға кәлгәндә
Йонатан ғуламни чақирип: — Оқ сениң алди тәрипиңдә турмамду? — деди. 38 Андин
Йонатан ғуламни йәнә чақирип: — Бол, иштик бол, һаял болмиғин! — деди. Йонатанниң
ғулами я оқини жиғип ғоҗисиға елип кәлди. 39 Лекин ғуламниң болған иштин хәвири
уқ еди. Буни ялғуз Йонатан билән Давутла биләтти.
40 Андин Йонатан ғуламиға яроқлирини берип униңға: — Уларни шәһәргә елип кәт-
кин, деди.
41 Ғулам кәткәндин кейин Давут ташниң җәнуп тәрипидин чиқип йәргә жиқилип үч
қетим тазим қилди. Улар бир-бирини сөйүшти, бир-биригә есилишип жиғлашти, бо-
лупму Давут қаттиқ жиғлиди.

20:25 **«Падиша болса бурунқидәкла өз орнида тамниң йенидики төрдә олтарди. Йонатан орнидин турди, Абнәр Саулниң йенида олтарди»** — Йонатанниң «орнидин туруши» бәлким тағиси Абнәрниң һөрмити үчүн униңға Саулниң йенидики орунни бошитиш үчүн.
–Башқа хил тәрҗимиси: «Йонатан униң (Саулниң) одулида еди»
20:26 **«Давутқа бир иш болди, у напак болуп қалдин»** — «напак болуш»: Муса пәйғәмбәргә чүширилгән қанун бойичә, бириси мәсилән бир өлүккә тәккән болса бир мәзгил «напак» болатти — шундақ болса униң һеч қурбанлиқ (мәсилән, йеңи айдики қурбанлиқлар)дин йейишигә болмайтти.

[42] Йонатан Давутқа: — Сәпириң теч-аман болсун; чүнки биз иккимиз: — Пәрвәрдигар
мениң билән сениң оттурунда вә мениң нәслим билән сениң нәслиң оттурисида мәң-
гүгә гува болсун, дәп Пәрвәрдигарниң нами билән қәсәм ичишкән, деди. Давут орнидин
қопуп маңди, Йонатанму шәһәргә кирип кәтти.

Давут Ноб шәһиригә барди

[43] Давут әнди Нобқа келип Ахимәләк каһинниң қешиға барди.
21 [1] Лекин Ахимәләк Давутни көргәндә титрәп қорқуп униңға: — Немишкә бириму
сән билән кәлмәй ялғуз кәлдиң? — деди.
[2] Давут Ахимәләк каһинға: — Падиша маңа мәлум бир ишни буйруп: — Мән саңа буй-
руған иш яки саңа тапилған йол- йоруқ тоғрисидин һеч ким бир немә билмисун, дегән
еди. Өз ғуламлиримни болса мәлум бир жайға беришқа бекитип қойдум. [3] Әнди қолуңда
немә бар? Бәш нан, яки немә болса, шуни маңа бәргин, деди.
[4] Каһин Давутқа жавап берип: — Қолумда адәттики нан йоқ, пәқәт муқәддәс нан бар.
Әгәр ғуламлар аялларға йеқинлашмиған болса йесә рава болиду, деди.
[5] Давут каһинға жавап берип: — Бәрһәқ, мән башқа вақитларда чиққинимға охшаш, аял-
лар биздин жирақ болғили үч күн болди. Мән һәрқетим чиққанда, гәрчә адәттики сәпәр
болсиму, ғуламларниң қачилири пак болидиған йәрдә, бүгүн улар вә қачилири техиму
пак болмамду, деди.
[6] Шуниң билән каһин униңға муқәддәс нандин бәрди, чүнки бу йәрдә «тәғдим нан»дин
башқа һеч қандақ нан йоқ еди. Бу нан Пәрвәрдигарниң һозуриға йеңи иссиқ нан қо-
юлған күни алмаштурулған нанлар еди. [7] (лекин у күни Саулниң хизмәткарлиридин
мәлум бириси у йәрдә Пәрвәрдигарниң һозурида қалдурулған еди. Униң исми Доәг бо-
луп Саулниң падичилириниң чоңи еди).
[8] Давут Ахимәләккә: — Қолуңда нәйзә яки қилич йоқму? Падиша тапшурған иш жиддий
болғач яки қилич яки башқа ярақлиримни елип кәләлмидим, деди.
[9] Каһин: — Сән Елаһ жилғисида өлтүргән Филистий Голиатниң қиличи бу йәрдә бар, у
әфодниң кәйнидә, бир парчә рәхткә орақлиқ һалда туриду. Халисаң алғин, униңдин
башқиси йоқ, деди. Давут: — Бу тәңдиши йоқ қиличтур, шуни маңа бәргин, деди.
[10] Давут у күни қопуп Саулдин қечип Гатниң падишаси Ақишниң қешиға барди.
[11] Лекин Ақишниң хизмәткарлири униңға: — Бу зиминниң падишаси Давут әмәсму?
Униң тоғрисида қиз-аяллар бир-биригә: —
Саул миңлап өлтүрди,
Вә Давут он миңлап өлтүрди,
— дәп нахша-ғәзәл оқушуп уссул ойниған әмәсму, деди.
[12] Давут бу сөзләрни көңлигә пүкүп Гатниң падишаси Ақиштин бәк қорқти. [13] Шуниң
үчүн уларниң көз алдида өзиниң жүрүш-турушлирини өзгәртип, уларниң қолида
турған вақтида өзини сараңдәк көрсәтти; у дәрвазиларниң ишиклиригә жижип, түкүрү-
гини сақилиға ақтуратти.
[14] Ақиш хизмәткарлириға: — Мана бу адәмниң сараңлиғини көрмәмсиләр? Уни немишкә ме-
ниң алдимға елип кәлдиңлар? [15] Мәндә сараңлар кәмчилмиди? Силәр бу кишини алдимға са-
раңлиқ қилғили елип кәлдиңларму? Бу адәм мениң өйүмгә кириши керәкму? — деди.

21:5 **«...гәрчә адәттики сәпәр болсиму, ғуламларниң қачилири пак болидиған йәрдә, бүгүн улар вә қачилири техиму пак болмамду»** — башқа нәччә тәрҗимиси учриши мүмкин.
21:6 **«чүнки бу йәрдә «тәғдим нан»дин башқа һеч қандақ нан йоқ еди»** — «тәғдим нан»: — яки «(Худаниң) һозури нени», яки «тизилған нан». «Мис.» 25- вә 35-бапни көрүң.
21:6 Мат. 12:3; Мар. 2:25; Луқа 6:3
21:11 1Сам. 18:7

Давут Мизпаһ вә Адулламға бариду

22 [1] Давут у йәрдин кетип Адулламдики ғарға қачти. Униң қериндашлири билән
атисиниң пүткүл җамәти буни аңлап униң қешиға барди. [2] Езилгән, қәриздар
болған вә дәрдмәнләрниң һәммиси жиғилип униң йениға кәлди вә у уларниң сәрдари
болди. Униңға қошулған адәмләр болса төрт йүзчә еди.
[3] Давут у йәрдин чиқип Моабдики Мизпаһқа берип Моабниң падишасидин: — Худаниң
мени немә қилидиғинини билгичә, ата-анамниң бу йәргә келип араңларда турушиға йол
қойғайла, дәп тәләп қилди. [4] Давут атиси вә анисини Моабниң падишасиниң қешиға елип
кәлди. Давут қорғанда турған пүткүл күнләрдә ата-аниси униң билән биллә турди.
[5] Амма Гад пәйғәмбәр Давутқа: — Қорғанда турмай, бу йәрдин чиқип, Йәһуда зиминиға
барғин, деди. Шуниң билән Давут у йәрдин айрилип, Һәрәт орманлиғиға барди.

Саул Нобдики каһинларни өлтүриду

[6] Саул Давутниң нәдә туруватқанлиғидин хәвәр тапти. Саул бу вақитта Рамаһдики Ги-
беаһда егиз бир җайда жулғун дәриғиниң түвидә олтиратти. Униң қолида нәйзиси
бар еди, барлиқ хизмәткарлири чөрисидә туратти. [7] Саул чөрисидә турған хизмәткар-
лириға: — И Биняминлиқлар, қулақ селиңлар! Йәссәниң оғли һәр бириңларға етизлар
билән үзүмзарларни тәқсим қилип берәмду? Һәммиңларни миң беши вә йүз беши қи-
ламду? [8] Силәр һәммиңлар маңа қәст қилдиңлар, өз оғлумниң Йәссәниң оғли билән
әһдә қилишқинини һеч ким маңа уқтурмиди. Һеч қайсиңлар маңа ич ағритмидиңлар
яки өз оғлумниң мениң хизмәткаримни маңа йошурун һуҗум қилишқа қутратқинидин
маңа хәвәр бәрмидиңлар, деди.
[9] Андин Саулниң хизмәткарлириниң ичигә киривалған Доәг: — «Мән Йәссәниң оғлиниң
Нобқа Ахитубниң оғли Ахимәләкниң қешиға кәлгинини көрдүм, [10] — Ахимәләк униң
үчүн Пәрвәрдигардин йол сориди вә униңға озуқ-түлүк билән Филистий Голиатниң қи-
личини бәрди» — деди.
[11] Падиша адәм әвәтип Ахитубниң оғли каһин Ахимәләкни, шундақла униң атисиниң
пүткүл җәмәтини, йәни Нобдики каһинларниму чақиртип кәлди. Уларниң һәммиси па-
дишаниң қешиға кәлди.
[12] Саул: — И Ахитубниң оғли аңлиғин, деди. У: — И ғоҗам, мана мән, деди.
[13] Саул униңға: — Немишкә силәр, сән билән Йәссәниң оғли, маңа қәст қилисиләр? Сән
униңға нан вә қилич берип, униң үчүн Худадин йол соридиңғу? Мана әнди у бүгүнкидәк
маңа һуҗум қилмақчи болуп пайлап жүрмәктә! — деди.
[14] Ахимәләк падишаға җавап берип: — Силиниң барлиқ хизмәткарлириниң арисида Да-
вутдәк садиқ ким бар? У падишаниң күйоғли, силиниң мәхпий мәслиһәтлиригә ишти-
рак қилғучи вә ордилири ичидә иззәтлик әмәсмиди? [15] Мән пәқәт униң үчүн Худадин
йол сорашни бүгүнла башлидимму? Асийлиқ қилиш мәндин нери болсун! Падиша өз
қулини вә атамниң пүткүл җәмәтини әйипкә буйрумиғайла, чүнки қуллириниң бу
иштин қилчә хәвири йоқ, деди.
[16] Лекин падиша: — И Ахимәләк, сән өлисән, сән вә атаңниң пүткүл җәмәти чоқум өли-
силәр, деди. [17] Падиша өз чөрисидики чапармәнлиригә: — Маң, Пәрвәрдигарниң каһин-
лирини өлтүрүңлар! Чүнки улар һәм Давутқа һәмдәм болди һәм униң қачқинини билип
туруп маңа хәвәр бәрмиди, деди. Лекин падишаниң қол астидикилири Пәрвәрдигарниң
каһинлирини өлтүрүшкә қол көтәргили унимиди.

22:3 **«Моабдики Мизпаһ»** — яки «Моабдики Мизпәһ».
22:15 **«чүнки қуллириниң бу иштин қилчә хәвири йоқ»** — ибраний тилида «чүнки қуллириниң бу иштин азму, җиқму хәвири йоқ».

[18] Әнди падиша Доәгкә: — Сән берип каһинларни өлтүрүвәткин, деди. Едомлуқ Доәг бе-
рип каһинларни өлтүрди; бу күни у канаптин тоқулған әфод кийгән сәксән бәш адәмни
өлтүрди.
[19] Андин у каһинларниң шәһири Нобда олтарғучиларни қирди, йәни әр вә аяллар, бали-
лар вә бовақлар, кала, ешәк, қойлар — һәммисини қиличлиди. [20] Амма Ахитубниң оғли
Ахимәләкниң Абиатар дегән бир оғли қутулуп Давутниң қешиға қечип кәлди. [21] Абиа-
тар Давутқа Саул Пәрвәрдигарниң каһинлирини өлтүрди, дәп хәвәр бәрди.
[22] Давут Абиатарға: — У күни Доәгниң у йәрдә екәнлигини көрүп, униң җәзмән Саулға
хәвәр беридиғинини билгән едим. Мән атаңниң пүткүл җәмәтиниң өлтүрүлүшигә замин
болдум, деди. [23] Мән билән биллә турғин, һеч қорқмиғин. Чүнки мениң җенимни алмақ-
чи болғанлар сениң җениңниму һәм алмақчи. Мениң қешимда бехәтәр турисән, деди.

Давут Кеилаһ шәһирини қутқузиду

23 [1] Бириси Давутқа хәвәр берип: — Мана Филистийләр Кеилаһға һуҗум қилип
хаманларни булап-талимақта, деди.
[2] Давут Пәрвәрдигардин: — Мән берип бу Филистийләргә зәрбә бериманму? — дәп сори-
ди. Пәрвәрдигар Давутқа: — Берип Филистийләргә зәрбә берип Кеилаһни азат қилғин,
деди.
[3] Лекин Давутниң адәмлири униңға: — Мана биз Йәһуда зиминида турупму қорқиватқан
йәрдә, Кеилаһға берип Филистийләрниң қошунлириға һуҗум қилсақ қандақ болар? -
деди.
[4] Шуңа Давут йәнә бир қетим Пәрвәрдигардин соривиди, Пәрвәрдигар униңға җавап
берип: — Сән орнуңдин туруп Кеилаһға барғин; чүнки Мән Филистийләрни қолуңға
тапшуримән, деди. [5] Буниң билән Давут өз адәмлири билән Кеилаһға берип Филистий-
ләр билән соқушуп, маллирини олҗа қилип, уларни қаттиқ қирди. Давут шундақ қилип
Кеилаһда туруватқанларни қутқузди.

Давут Саулниң чаңгилидин йәнә қутулиду

[6] Әнди Ахимәләкниң оғли Абиатар Кеилаһға қечип келип Давутниң қешиға кәлгәндә,
униң қолида әфод бар еди.
[7] Бириси Саулға, Давут Кеилаһға кәпту, дәп хәвәр бәрди. Саул: — Әнди Худа уни мениң
қолумға ташлап тапшурди. Чүнки у дәрвазилири вә тақақлири бар шәһәргә киргәчкә со-
лунуп қалди, деди. [8] Әнди Саул Давут билән адәмлирини муһасиригә елиш үчүн һәммә
хәлиқни Кеилаһға берип җәң қилишқа чақирди.
[9] Давут Саулниң өзини қәстләйдиғанлиғини билип, Абиатар каһинға: — Әфодни елип
кәлгин, деди. [10] Андин Давут: — И Исраилниң Худаси Пәрвәрдигар, мәнки Сениң қулуң
Саулниң бу шәһәрни мениң сәвәвимдин харап қилиш үчүн Кеилаһға келишкә қәст-
ләватқанлиғини ениқ аңлидим. [11] Кеилаһдикиләр мени униң қолиға тутуп берәрму?
Саул өз бәндәң аңлиғандәк бу йәргә келәрму? И Исраилниң Худаси Пәрвәрдигар, Сәндин
өтүнимәнки, өз бәндәңгә билдүргәйсән, деди. Пәрвәрдигар: — У бу йәргә келиду, деди.
[12] Давут йәнә: — Кеилаһтикиләр мени вә адәмлиримни Саулниң қолиға тутуп берәрму,
деди. Пәрвәрдигар: — Улар силәрни тутуп бериду, деди.

23:6 1Сам. 22:20
23:9 **«Давут Саулниң өзини қәстләйдиғанлиғини билип, Абиатар каһинға: — Әфодни елип кәлгин, деди»** — көрүнидуки, 10-12-айәттики соалларни Давут әфод вастиси билән Пәрвәрдигардин сорайду.
23:11 **«...келәрмй?.... келиду»** — ибраний тилида «...чүшәрмй?.... чүшиду» дейилиду.

[13] Әнди Давут адәмлири билән (тәхминән алтә йүзчә) орнидин туруп Кеилаһдин чиқип,
өзлири баралайдиған тәрәпкә қарап кәтти. Саулға, Давут Кеилаһтин қечипту дәп хәвәр
берилгәндә у уни қоғлашқа чиқмиди.
[14] Давут болса чөлдики қорған-қияларда һәмдә Зиф чөлиниң тағлирида турди. Саул уни
һәр күни издәйтти; лекин Худа уни униң қолиға тапшурмиди.
[15] Әнди Давут Саулниң өзини өлтүргили чиқидиғанлиғини байқап қалди. Шу чағда у
Зиф чөлидики бир орманлиқта туратти. [16] Саулниң оғли Йонатан болса орманлиққа
чиқип Давутниң қешиға берип, уни Худа арқилиқ риғбәтләндүрүп униңға: — [17] Қорқ-
миғин; чүнки атам Саулниң қоли сени тапалмайду. Сән бәлки Исраилниң үстидә пади-
ша болисән, мән болсам сениң вәзириң болимән, буни атам Саулму билиду, деди.
[18] Андин улар иккилән Пәрвәрдигарниң алдида әһдә қилишти; Давут болса, орманлиқта
туруп қалди, Йонатан өз өйигә йенип кәтти.
[19] Шуниңдин кейин Зифтикиләр Гибеаһта туруватқан Саулниң қешиға келип: — Мана,
Давут Хақилаһниң егизлигидики Йәшимонниң җәнуби тәрипигә җайлашқан орман-
лиқтики қорғанларда йошурунивалди, билмәмдила? [20] Шуңа, и падиша қачан көңүлли-
ри тартса шу чағда кәлсилә; бизниң бурчимиз уни падишаниң қолиға тутуп бериштур,
деди.
[21] Саул: Маңа ич ағритқиниңлар үчүн Пәрвәрдигар силәргә бәхит ата қилғай. [22] Әнди
силәрдин өтүниманки, берип зади қайси йәрдә туридиғинини җәзмләштүрүңлар, униң
из-деригини ениқлап, вә кимниң уни көргәнлигини билип келиңлар; чүнки кишиләр
ейтишичә у интайин һейлигәр екән, деди.
[23] Шуңа берип, униң йошурунған барлиқ мәхпий җайлирини ениқ көрүп келиңлар, йе-
нимға йенип келип маңа әйнини ейтиңлар. Андин мән силәр билән биллә баримән; вә
шундақ болидуки, әгәр у зиминда болсила, мән Йәһудийларниң миңлиғанлирниң ари-
сидин уни издәп тапимән, деди.
[24] Улар қопуп Саулдин илгири Зифқа барди; лекин Давут өз адәмлири билән Маон чөл-
лүгидики Йәшимонниң җәнуп тәрипидики Арабаһ түзләңлигидә туруватати. [25] Саул
адәмлири билән Давутни издәп барди. Кишиләр бу хәвәрни Давутқа ейтти; шуниң
билән у чүшүп, қияға берип Маон чөлидә турди. Саул буни аңлап Давутниң кәйнидин
қоғлап Маонниң чөлигә чиқти. [26] Саул тағниң бу тәрипидә маңди, амма Давут адәмлири
билән тағниң у тәрипидә маңди. Давут Саулдин қечиш үчүн алдириватқан еди; лекин
Саул адәмлири билән Давут вә униң адәмлирини тутимиз дәп уларни қоршиғили тур-
ди. [27] Амма бир хәвәрчи Саулниң қешиға келип униңға: — Филистийләр зиминимизниң
җәнуп тәрипигә кирип булаң-талаң қиливатиду, тездин қайтсила, деди.
[28] Шуниң билән Саул йенип Давутни қоғлаштин тохтап Филистийләр билән соқушқили
Давут болса у йәрдин чиқип ٢٩٢٤ чиқти. Шуңа у йәр Селаһ-һаммаһлекот дәп аталди.
Ән-Гәдиниң тағ-қорғанлиғида турди.

Давут Саулни аяйду

[1] Саул Филистийләрни қоғлап чиқирип янғанда униңға: — Мана, Давут Ән-Гәдидики чөл-
дә туруветипту, дегән хәвәр берилди. [2] Саул әнди пүткүл Исраилдин хилланған үч миң
адәмни елип Давут билән адәмлирини издигили «Явайи текиләр» қорам ташлиғиға

23:15 **«Зиф чөлидики бир орманлиқта..»** — яки «Зиф чөлидики хорәш шәһиридә...».
23:16 **«Йонатан...** ***Давутни*** **.... риғбәтләндүрди»** — ибраний тилида: «Йонатан ... униң (Давутниң) қолини күчләндүрди» дейилиду.
23:28 **«Селаһ-һаммаһлекот»** — мәнаси бәлким «айриғучи Қорам таш».

чиқти. [3] У йолниң йенидики қой қотанлириға кәлгәндә, шу йәрдә бир ғар бар еди. У
тәрәт қилиш үчүн ғарға кирди; Давут билән адәмлири ғарниң ичкирисидә олтиратти.
[4] Давутниң адәмлири униңға: — Мана Пәрвәрдигарниң саңа: — Өз дүшминиңни сениң
қолуңға беримән, немә саңа лайиқ көрүнсә шуни қилғин, дегән күни дәл мошу күн
екән, деди. Давут қопуп Саулниң тонининң пешини туйдурмай кесивалди. [5] Лекин Са-
улниң тонининң пешини кәскини үчүн Давут көңлидә қаттиқ әпсусланди. [6] У өз адәм-
лиригә: — Пәрвәрдигар мени Пәрвәрдигар Өзи мәсиһ қилған ғожамға бундақ қолумни
узартиштин сақлисун, чүнки у Пәрвәрдигарниң мәсиһлигинидур, деди.
[7] Шу сөз билән Давут өз адәмлирини тосуп Саулға чеқилғили қоймиди. Саул болса қопуп
ғардин чиқип өз йолиға кәтти. [8] Андин Давутму туруп ғардин чиқип Саулниң кәйнидин:
— И ғожам падиша! — дәп чақирди. Саул кәйнигә қаравиди, Давут егилип йүзини йәргә
яққан һалда тазим қилди. [9] Давут Саулға мундақ деди: — «Мана, Давут сени қәстләшкә
пурсәт издәватиду, дәйдиған кишиләрниң сөзигә немишкә қулақ салила? [10] Мана бү-
гүн өз көзлири билән көрдилиги, Пәрвәрдигар бүгүн ғарда силини өз қолумға бәргән
еди. Бәзиләр маңа уни өлтүрүвәткин, деди; лекин мән силини аяп: — Ғожамға қолумни
узартмаймән, чүнки у Пәрвәрдигарниң мәсиһлигинидур, дедим. [11] Қарисила, и ата, қо-
лумдики тонлириниң пешигә. Силини өлтүрмәй тонлириниң пешини кәскәнлигимдин
шуни билсиләки, көңлүмдә силигә йә яманлиқ йә асийлиқ йоқ, силигә гуна қилғиним
йоқ, лекин сили җенимни алғили пайлимақтила. [12] Пәрвәрдигар мән билән силиниң
оттуримизда һөкүм қилсун, мениң һесавимни силидин Пәрвәрдигар алсун; лекин ме-
ниң қолум силигә көтирилмәйду. [13] Конилар: — «Рәзиллик рәзилләрдин чиқиду» дәп
ейтқан екән, лекин өз қолум силигә көтирилмәйду. [14] Исраилниң падишаси кимни
тутқили чиқти? Кимни қоғлап жүриду? Бир өлүк иштни, халас! Ялғуз бир бүргини, ха-
лас! [15] Пәрвәрдигар сорақчи болуп мән билән силиниң оттуримизда һөкүм чиқарсун! У
һәқ-наһәқни айрип, дәвайимни сорап мени силиниң қоллиридин халас қилип, адаләт
жүргүргәй!» — деди.
[16] Давут Саулға бу сөзләрни ейтқанда Саул: — Бу сениң авазиңму, и оғлум Давут? —
деди. Андин Саул жуқури аваз билән жиғлап кәтти. [17] У Давутқа: — «Сән мәндин адил-
сән, чүнки сән маңа яхшилиқ қайтурдуң, лекин мән саңа яманлиқ қайтурдум. [18] Сән бү-
гүн маңа яхшилиқ қилғанлиғиңни убдан көрситип бәрдиң; Пәрвәрдигар мени қолуңға
тапшурған болсиму, сән мени өлтүрмидиң. [19] Бириси өз дүшминини тапса, уни аман-
есән кәткили қоямду? Пәрвәрдигар сениң маңа бүгүн қилған яхшилиғиң үчүн саңа ях-
шилиқ яндурғай. [20] Әнди мана, шуни билдимки, сән җәзмән падиша болисән, Исраил-
ниң падишалиғи сениң қолуңда тиклиниду. [21] Лекин һазир Пәрвәрдигар билән маңа
қәсәм қилғинки, мәндин кейин мениң нәслимни йоқатмай, намимни атамниң җәмәти-
дин өчүрмигәйсән», деди.
[22] Шуниң билән Давут Саулға қәсәм қилди. Саул өз өйигә йенип кәтти; Давут адәмлири
билән қорған-қияға чиқип шу йәрдә турди.

Самуил өлиду

25 [1] Самуил өлди. Пүткүл Исраил жиғилип униң үчүн матәм тутти; улар уни униң
Рамаһдики өйидә дәпнә қилди. Давут болса қопуп Паран чөлигә барди.

24:11 **«көңлүмдә силигә йә яманлиқ йә асийлиқ йоқ»** — ибраний тилида «қолумда силигә йә яманлиқ йә асийлиқ йоқ».
25:1 1Сам. 28:3

Давут, Набал, Абигаил

2 Әнди тирикчилиги Кармәлдә болған, Маонда олтирақлиқ бир адәм бар еди. Бу киши
бәк бай болуп үч миң қой, бир миң өшкиси бар еди. У өз қойлирини Кармәлдә қирқи-
вататти. 3 У адәмниң исми Набал болуп, аялиниң исми Абигаил еди; аяли һәм пәм-па-
расәтлик һәм әпт-турқи чирайлиқ, лекин ери қаттиқ қол вә рәзил еди; у Каләбниң әвла-
дидин еди.
4 Давут чөлдә туруп Набалниң өз қойлирини қирқийдиғанлиғини аңлап 5 Он яш жигит-
ни у йәргә маңдуруп уларға: — Силәр Кармәлгә чиқип Набалниң қешиға берип, мәндин
униңға салам ейтиңлар. 6 Униңға: — «Яшиғайсән; сизгә теч-аманлиқ болғай, өйиңизгә
теч-аманлиқ болғай, һәммә барлиғиңизға теч-аманлиқ болғай! 7 Мән қирқиғучиларниң
сиздә иш башлиғанлиғини аңлидим. Сизниң падичилириңиз биз тәрәплләрдә турған-
да уларға һеч зәхмә йәткүзмидуқ; биз Кармәлдә турған вақитта уларниң һеч тәрсиси
жүтүп кәтмиди. 8 Өз жигитлириңиздин сорисиңиз улар сизгә дәп бериду. Шуңа биз қут-
луқ бир күнидә кәлдуқ, шуңа жигитлиримиз нәзириңиздә илтипат тапсун; өз қолиңизға
немә чиқса шуни кәминилириңизгә вә оғлиңиз Давутқа немә чиқса шуни бәргәйсиз»,
дәңлар, — деди.
9 Давутниң жигитлири у йәргә берип бу гәпләрниң һәммисини Давутниң намида униңға
ейтип андин жим туруп сақлиди.
10 Набал Давутниң хизмәткарлириға жавап берип: — Давут дегән ким? Йәссәниң оғли
дегән ким? Бу күнләрдә өз ғожилирини ташлап кетиватқан хизмәткарлар тола. 11 Мән
өзәмниң йемәк-ичмәклиримни вә жуң қирқуғучилиримға сойған гөшни кәлгән җайи
намәлум болған кишиләргә берәмдим? — деди.
12 Давутниң жигитлири кәлгән йолиға йенип кәтти. Йенип келип улар Давутқа һәммә
гәпни дәп бәрди. 13 Давут өз адәмлиригә: — Һәр бириңлар өз қиличиңларни есиңлар,
деди. Шуниң билән һәр бири өз қиличини тасмисиға асти, Давутму өз қиличини асти.
Андин төрт йүзчә адәм Давут билән чиқти, вә икки йүз киши җабдуқлар билән қалди.
14 Амма Набалниң хизмәткарлиридин бири униң аяли Абигаилға: — Давут әлчиләрни
чөлдин ғожимизға салам беришкә әвәткән екән; лекин у уларни тиллап кайип кәтти. 15
Бу адәмләр болса, бизгә көп яхшилиқ қилған. Биз далада уларниң йенида жүргән вақит-
лиримизда бизгә һеч яманлиқ кәлмиди, бизниң һеч нәрсимизму жүтүп кәтмигән еди.
16 Биз уларға йеқин җайда қой баққан вақитта улар кечә-күндүз бизгә сепилдәк болған
еди. 17 Әнди бу иштин хәвәрдар болдила, қандақ қилиш керәклигини ойлишип баққай-
ла. Болмиса, ғожимизға вә пүткүл өйдикилиригә бир бала-қаза кәлмәй қалмайду. У
шунчә каҗ бир адәмки, һеч ким униңға сөз қилишқа петиналмайду, деди.
18 Абигаил дәрһал икки йүз нан, икки тулум шарап, бәш пиширилған қой, бәш сеаһ қо-
мач, бир йүз кишмиш пошкили, икки йүз әнҗир пошкили елип ешәкләргә артип 19 өз
жигитлиригә: — Мениң алдимда бериңлар; мана, мән кәйниңлардин барай, деди. Лекин
у өз ери Набалға бу ишни демиди. 20 У өз ешигигә минип тағниң етигидин чүшкәндә,
мана Давут адәмлири билән униң удулиға чүшүп униң билән учрашти.
21 Давут әслидә: — Мән бу кишиниң мелини чөлдә бекардин бекар қоғдап, униң бар-
лиғидин һеч немини жүтүргүзмигән едим; лекин у яхшилиқниң орнида маңа яманлиқ
қилди. 22 Униң адәмлиридин әтигичә бирәр әркәкни қалдуруп қойсам, Худа мән Давут-
ни униңдинму артуқ җазалиғай, дегән еди. 23 Абигаил Давутни көрүп, алдирап ешәктин

25:3 **«У адәмниң исми Набал болуп...»** — «Набал»ниң мәнаси «ахмақ, қопал».
25:11 **«йемәк-ичмиким»** — ибраний тилида «неним вә сүйүм».
25:17 **«У шунчә каҗ бир адәмки...»** — ибраний тилида «У Белиалниң (Шәйтанниң) шундақ бир оғлиги...».
25:18 **«бәш сеаһ қомач»** — «сеаһ» үчтин бир әфаһ, йәни ашлиқ-данларниң өлчәм бирлиги еди, тәхминән 9 литр.
25:22 **«Униң адәмлиридин әтигичә бирәр әркәкни қалдуруп қойсам...»** — мошу йәрдә «бирәр әркәк» ибраний

чүшүп, Давутниң алдида жиқилип йүзини йәргә йеқип тазим қилди; 24 униң путлириға
есилип мундақ деди: — «И ғожам, бу қәбиһлик маңа һесаплансун; әнди шуни өтүнимән-
ки, дедәклириниң силигә сөз қилишиға иҗазәт қилип, дедиклириниң сөзигә қулақ
салғайла: — 25 өтүнимәнки, ғожам бу рәзил адәм Набалға писәнт қилмиғайла; чүнки
униң мүҗәзи худди исмиға охшаштур; униң исми «каҗ», дәрвәқә униңда каҗлиқ толиму
еғирдур. Лекин мән дедәклири болса ғожам әвәткән жигитләрни көрмидим.[176] 26 Әнди и
ғожам, Пәрвәрдигарниң һаяти билән вә сениң җениң билән қәсәм ичимәнки, Пәрвәрди-
гар силини өз қоллири билән қан төкүп интиқам елиштин сақлиди. Әнди дүшмәнлириму,
сили ғожамға яманлиқ қилмақчи болғанларму Набалға охшаш болсун. 27 Әнди дедәклири
ғожамға елип кәлгән бу соғат болса ғожамға әгәшкән жигитләргә тәқсим қилинсун.
28 Силидин өтүнимәнки, дедәклириниң сәһвәнлигини кәчүргәйла; чүнки сили, и ғожам
Пәрвәрдигарниң җәңлирини қилип кәлгәнлири үчүн, барлиқ күнлиридә силидә яман-
лиқ тепилмиғини үчүн Пәрвәрдигар җәзмән җәмәтлирини мәзмут қилиду. 29 Бириси
қопуп силини қоғлап җанлирини издисә, сили ғожамниң җени Пәрвәрдигар Худали-
риниң қешидики тирикләр халтиси ичидә орилип сақлиниду, лекин дүшмәнлириниң
җанлирини болса, у салғуға селип чөрүп ташлайду.
30 Әнди Пәрвәрдигар сили ғожам тоғрисида ейтқан барлиқ яхши вәдилиригә әмәл қи-
лип, силини Исраилға баш қилғанда шундақ болидуки, 31 сили ғожамниң наһәқ қан
төкмигәнликлири яки өз интиқамлирини алмиғанлиқлири үчүн көңүллиригә путли-
кашаң яки дәрд болмайду. Вә Пәрвәрдигар ғожамға нусрәт бәргинидә сили өз дедәкли-
рини яд қилғайла».
32 Давут Абигаилға: — Сени бүгүн мениң билән учришишқа әвәткән Исраилниң Худаси
Пәрвәрдигарға тәшәккүр-мәдһийә қайтурулғай! 33 Әнди әқил-параситиңгә барикалла, саңи-
му барикалла! Чүнки сән бүгүн мени өз қолум билән қан төкүп интиқам елиштин тостуң.
34 Лекин мени саңа зиян-зәхмәт йәткүзүштин сақлиған Исраилниң Худаси Пәрвәрди-
гарниң һаяти билән қәсәм қилимәнки, сән мениң алдимға тезлинип кәлмигән болсаң,
Набалниң адәмлиридин һеч әркәк әтигичә тирик қалмас еди, деди.[177]
35 Андин Давут униң өзигә кәлтүргән нәрсилирини қолидин тапшуруп елип униңға: —
Теч-аман өйүңгә барғин, мана сөзлириңгә қулақ селип, көңлүңни қобул қилдим, деди.
36 Абигаил Набалниң қешиға кәлди; мана, у өйидә шаһанә зияпәттәк бир зияпәт өткүзүва-
татти. Набал көңлидә хошал еди вә интайин мәс болуп кәткән еди. Шуңа Абигаил әтиси таң
атқичә униңға һеч немә демиди. 37 Лекин әтиси Набал мәсликтин йешилгәндә аяли униңға
болған вақиәләрни дәп беривиди, униң жүриги өлгәндәк болуп, өзи таштәк болуп қалди. 38
Вә шундақ болдики, тәхминән он күндин кейин Набални Пәрвәрдигар урди вә у өлди.
39 Давут Набалниң өлгинини аңлап: — Пәрвәрдигар мубарәктур. Чүнки У мән Набалдин
тартқан һақарәт үчүн дәвайимни сорап Өз қулини яманлиқтин сақлиди; әксичә Пәрвәр-
дигар Набалниң яманлиғини өз бешиға яндурди, деди. Андин Абигаилни өз әмримгә
алай дәп, униңға сөз қилғили әлчи маңдурди. 40 Давутниң хизмәткарлири Кармәлгә
Абигаилниң қешиға келип униңға: — Сени әмримгә алай дәп Давут саңа сөз қилғили
бизни әвәтти, деди.

тилида «тамға қарап бирәр сийгүчи» билән ипадилиниду. **«Худа мән Давутни униңдинму артуқ җазалиғай»** — яки «Худа Давутниң дүшмәнлиригә униңдинму артуқ қилғай» (бәзи кона көчүрмиләрдә шундақ йезилиду).

25:25 **«ғожам бу рәзил адәм Набал»** — ибраний тилида «ғожам белиалниң (Шәйтанниң) бу оғли Набал» дейилиду. **«униң исми «каҗ», дәрвәқә униңда каҗлиқ толиму еғирдур»** — ибраний тилида «Набал» дегәнниң мәнаси «каҗ».

25:34 **«Набалниң адәмлиридин һеч әркәк әтигичә тирик қалмас еди»** — мошу йәрдә «әркәк» ибраний тилида «тамға қарап сийгүчи» билән ипадилиниду.

41 Абигаил болса қопуп йүзини йәргә тәккидәк тазим қилип: — Мана, дедигиң ғожамниң
хизмәткарлириниң путлирини жуюшқа қул болсун, деди. 42 Андин Абигаил шу һаман
өзигә һәмраһ болған бәш чөриси билән ешәккә минип Давутниң әлчилириниң кәйни-
дин берип, униң аяли болди.
43 Давут Йизрәәллик Аһиноамни һәм хотунлуққа алған еди. Шуниң билән бу иккиси
униңға хотун болди.
44 Лекин Саул Давутқа хотун қилип бәргән қизи Миқални Галлимдики Лаишниң оғли
Фалтиға хотунлуққа бәргән еди.

Давут Саулни йәнә рәһим қилип аяйду

26 1 Әнди зифлиқлар Гибеаһға Саулниң қешиға келип: — Давут Йәшимонға йеқин
һақилаһ егизлигигә йошурунувапту әмәсму? — деди.
2 Саул қопуп Исраилдин хилланған үч миң адәмни елип, Зиф чөлидә Давутни издигили
у йәргә барди. 3 Саул болса йол бойида, Йәшимонға йеқин һақилаһ егизлигидә чедир
тикти. Давут чөлдә туруватати; у Саулниң чөлгә өз кәйнидин чиққинидин хәвәр та-
пқанда 4 Давут пайлақчиларни мандуруп Саулниң растла кәлгәнлигини билди. 5 Давут
қопуп Саул чедир тиккән жайға барди; у Саул билән қошун сәрдари, Нәрниң оғли Абнәр
ятқан йәрни көрди. Саул болса қошун истиһками ичидә ухлап ятқан еди, адәмлири че-
дирлирини униң әтрапиға тиккән еди.
6 Давут әнди һиттийлардин болған Ахимәләк вә Йоабниң иниси Зәруияниң оғли Аби-
шайға: — Ким мән билән ләшкәргаһға чүшүп, Саулниң йениға бариду? — дәп сориди.
Абишай: — Мән сениң билән барай, деди.
7 Шуниң билән Давут вә Абишай кечидә қошун бар йәргә беривиди, мана Саул қошун ис-
тиһками ичидә ухлап ятқан еди; униң нәйзиси тәкийисиниң йенида йәргә қадақлиқ ту-
ратти; Абнәр билән адәмлири униң әтрапида ятатти. 8 Абишай Давутқа: — Худа бүгүн дүш-
миниңни қолуңға тапшурди. Сәндин өтүнимәнки, маңа нәйзә билән бирла санҗип уни
йәргә қадап қоюшқа иҗазәт бәргәйсән! Икки қетим санҗишимниң лазими йоқтур, деди.
9 Давут Абишайға: — Уни йоқатмиғин. Ким Пәрвәрдигарниң мәсиһ қилғиниға қол узи-
тип гунаға тартилмиған? — деди.
10 Давут йәнә: — Пәрвәрдигарниң һаяти билән қәсәм қилимәнки, Пәрвәрдигар җәзмән
уни уриду; йә униң өлидиған күни келиду йә у җәңгә чүшүп һалак болиду. 11 Пәрвәрди-
гар мени Пәрвәрдигарниң мәсиһлигинигә қол узитишидин сақлиғай! Амма униң беши-
дики нәйзә билән су идишини алғин, андин кетәйли, деди. 12 Шуниң билән Давут нәйзә
билән идишни Саулниң бешиниң йенидин елип, иккиси чиқип кәтти. Амма һеч ким
көрмиди, туюпму қалмиди һәм ойғинип кәтмиди, бәлки һәммиси ухлаверди; чүнки
Пәрвәрдигар бир қаттиқ уйқини уларниң үстигә чүшәргән еди.
13 Давут удулдики тәрәпкә өтүп жирақрақ бир доңниң төписидә турди; уларниң ари-
лиғи жирақ еди. 14 Давут қошун билән нәрниң оғли Абнәргә товлап: — Җавап бәрмәм-
сән, и Абнәр! — деди. Абнәр: — Падишаға товлиғучи ким сән? — деди.
15 Давут Абнәргә: — Сән батур әмәсму? Исраилда саңа ким тәң келәләйду? Немиш-
кә ғожаң падишани қоғдимидиң? Чүнки хәлиқтин бир киши ғожаң падишани һалак
қилғили кирипту. 16 Сениң бундақ қилғиниң яхши әмәс! Пәрвәрдигарниң һаяти билән
қәсәм қилимәнки, Пәрвәрдигар мәсиһ қилған ғожаңларни қоғдимиғанлиғиңлар үчүн

25:41 **«Мана, дедигиң ғожамниң хизмәткарлириниң путлирини жуюшқа қул болсун»** — Исраилда вә оттура шәриқтә шундақ адәт барки, өйгә меһман кәлсә, саһибхан яки хизмәткарлири уларниң путлирини жуйиду.
25:44 2Сам. 3:15

өлүмгә лайиқ болдуңлар. Әнди падишаниң нәйзиси вә бешиниң йенидики су идишиниң
қәйәрдилигигә қарап беқиңлар, деди.
17 Саул Давутниң авазини тонуп: — Бу сениң авазиңму, и оғлум Давут! — деди. Давут:
— И ғожам падиша, бу мениң авазимдур, деди. 18 У йәнә: — Немишкә ғожам өз қулини
мундақ қоғлайду? Мән немә қилиптимән? Қолумда немә яманлиқ бар? 19 Әнди ғожам
падиша өз қулиниң сөзигә қулақ салғай. Пәрвәрдигар силини маңа қарши қозғатқан
болса бир һәдийә-қурбанлиқ униң көңлини рази қилғай; лекин инсан балилири болса,
улар Пәрвәрдигарниң алдида ләнәткә қалсун, чүнки уларниң әнди мени Пәрвәрдигар-
ниң мирасидин бәһримән болуштин мәһрум қилип, мени башқа илаһларға ибадәт қил,
дегини болиду. 20 Әнди мениң қеним Пәрвәрдигарниң һозуридин жирақ йәргә төкүл-
мисун; чүнки тағларда бир кәкликни овлиғандәк Исраилниң падишаси бир ялғуз бүр-
гини издигили чиқипту, деди.
21 Саул: — Мән гуна қилдим; йенип кәлгин и оғлум Давут; мениң җеним бүгүн көзли-
риңдә әзиз саналғини үчүн мән саңа бундин кейин һеч зиян-зәхмәт йәткүзмәймән;
мана, ахмақлиқ қилдим, бәк езиптимән, деди.
22 Давут җавап берип: — Мана падишаниң нәйзиси, ғуламлардин бири келип уни ян-
дуруп алсун. 23 Пәрвәрдигар һәр адәмниң һәққанийлиғи билән садиқлиғиға қарап ян-
дурғай. Чүнки бүгүн Пәрвәрдигар силини мениң қолумға тапшурди, лекин мән Пәрвәр-
дигарниң мәсиһлигинигә қол узитишни халимидим. 24 Мана, бүгүн силиниң җанлири
мениң көзлиримдә әзиз болғандәк мениң җеним Пәрвәрдигарниң көзидә әзиз болғай, у
мени һәммә аваричиликтин қутқузғай, деди.
25 Саул Давутқа: — Әй оғлум Давут, бәрикәтләнгәйсән. Сән җәзмән улуқ ишларни қи-
лисән, ишлириң җәзмән раваҗлиқ болиду, деди. Андин Давут өз йолиға кәтти, Саулму
өз җайиға йенип барди.

Давут Филистийләргә қошулиду

27 1 Давут көңлидә: — Һаман бир күни Саулниң қолида һалак болидиған охшаймән.
Шуңа Филистийләрниң зиминиға тездин қечип кетишимдин башқа амал йоқ.
Шундақ қилсам Саул Исраил зимини ичидә мени тепиштин үмүтсизлинип, издәштин
қол үзиду, вә мән униң қолидин қутулимән, дәп ойлиди. 2 Шуниң билән Давут қопуп
униңға әгәшкән алтә йүз адәмни елип Гатниң падишаси Маоқниң оғли Ақишниң қешиға
барди. 3 Әнди Давут вә адәмлири, йәни һәр бири өз аилисидикиләр билән биллә Гатта
Ақиш билән турди. Давут икки аяли, йәни Йизрәәллик Аһиноам вә Набалниң тул хотуни
Кармәллик Абигаил билән биллә шу йәрдә турди.
4 Саул: — Давут Гатқа қечипту, дегән хәвәрни аңлиғанда, уни йәнә издәп жүрмиди.
5 Давут Ақишқа: — Әгәр көзлириниң алдида илтипат тапқан болсам, олтиришим үчүн
сәһрадики бир шәһәрдин бизгә бир җай бәргәйла; қулуң қандақму шаһанә шәһәрдә си-
линиң қашлирида турсун, деди.

26:19 **«... Пәрвәрдигар силини маңа қарши қозғатқан болса бир һәдийә-қурбанлиқ униң көңлини рази қилғай...»** — мәнаси: (1) Давут мәлум яманлиқ қилған болса, Пәрвәрдигар уни қурбанлиқ арқилиқ кәчүрүм қилиду; (2) Пәрвәрдигар Саулни җазалаш үчүн уни Давутқа қарши чиқишқа қозғиған болса, шүбһисизки, у қурбанлиқ арқилиқ Саулни кәчүрүм қилиду. **«чүнки уларниң әнди мени Пәрвәрдигарниң мирасидин бәһримән болуштин мәһрум *қилмақчи*...»** — мошу йәрдә «Пәрвәрдигарниң мираси»: (1) Худа Исраилға вәдә қилған Қанаан зиминини; (2) Худаниң ибадәт чедиридики түзүми арқилиқ болған көп имтиязлардин, җүмлидин каһин-лавийлар арқилиқ Худаниң тәлим-каламини аңлаштин бәһримән болушни өз ичигә алиду. **«*уларниң* мени башқа илаһларға ибадәт қил, дегини болиду»** — Давут өзи Исраилниң зиминидә турмиған болғачқа, Худаниң ибадәт чедириға баралмайду.
26:20 1Сам. 24:15

[6] У күни Ақиш униңға Зиклаг шәһирини бәрди. Шуниң үчүн Зиклаг бүгүнки күнгичә
Йәһуда падишалириға тәвә болуп кәлмәктә. [7] Давут Филистийләрниң зиминида турған
вақит бир жил төрт ай болди. [8] Давут болса өз адәмлири билән чиқип Гәшурийларға,
Гәзрийләргә вә Амаләкләргә һуҗум қилип, уларни булаң-талаң қилип туратти (чүнки
улар қедимдин тартип Шурға кириш йолидин тартип Мисир зиминиғичә болған шу
жутта туратти). [9] Давут һәрқетим зиминдикиләрни қирип әр яки аял болсун, бирниму
тирик қалдурмайтти вә қой, кала, ешәк, төгә вә кийим-кечәкләрни елип Ақишниң йениға йенип келәтти.
[10] Ақиш: — Бүгүн қайси җайларни булаң-талаң қилдиңлар, дәп сорайтти; Давут: — Йәһуда зимининиң җәнуп тәрипини, Йәраһмәәлликләрниң җәнуп тәрипини вә Кенийләрниң җәнуп тәрипини булаң-талаң қилдуқ, дәйтти.
[11] Давут әр яки аялларниң биринину Гатқа тирик елип кәлмәйтти; чүнки у: — Улар бизниң тоғримиздин, «Давут ундақ-мундақ қилди» дәп гәп қилиши мүмкин, дәйтти. Давут Филистийләрниң зиминида турған вақтида у дайим шундақ қилатти.
[12] Шуңа Ақиш Давутқа ишәнди: — «Әнди у хәлқи Исраилни өзидин сәскәндүрүвәтти; мениң хизмитимдә мәңгү қул болиду», дәп ойлиди.

Ән-Дордики җадугәр аял

28 [1] У күнләрдә Филистийләр Исраилға қарши җәң қилиш үчүн өз қошунлирини
жиғди. Ақиш Давутқа: — Билишиң керәкки, адәмлириңни елип мениң билән
җәзмән җәңгә чиқишиң лазим, деди.
[2] Давут Ақишқа: — Ундақта сили қуллириниң немә қилалайдиғанлиғини билип қалила — деди. Ақиш Давутқа: — Мана, сени өзәмгә мәңгүлүк пасибан қилай, деди.
[3] (Самуил өлгән еди вә пүткүл Исраил униң үчүн матәм тутуп уни өз шәһири болған
Рамаһда дәпнә қилған еди. Саул болса җинкәшләр билән палчиларни зиминдин қоғлап
чиқарди). [4] Филистийләр топлишип чиқип Шунәмдә чедир тикти. Саулму һәм пүткүл
Исраилни жиғип, Гилбоаһда чедир тикти. [5] Саул әнди Филистийләрниң қошун баргаһини көргәндә қорқуп, жүриги су болуп кәтти.
[6] Саул Пәрвәрдигардин йол сориди; лекин Пәрвәрдигар йә чүш билән йә «урим» билән йә пәйғәмбәрләр арқилиқ униңға җавап бәрмиди.
[7] Шуниң билән Саул хизмәткарлириға: — Маңа палчи җинкәш бир хотунни тепип бериңлар, мән берип униңдин йол сорай, деди. Хизмәткарлири униңға: — Ән-Дорда
җинкәш бир хотун бар екән, деди. [8] Саул ниқаплинип, башқа кийимләрни кийип икки
адәмни һәмраһ қилип барди. Улар кечиси берип хотунниң қешиға кәлди. У хотунға: — Маңа җин чақирип пал ечип, мән дегән бирисини қешимға кәлтүргин, деди.
[9] Хотун униңға: — Мана, Саулниң қилғанлирини, йәни зиминдин җинкәшләрни вә палчиларни йоқатқанлиғини өзәң билисән; немишкә мени өлтүрүшкә җенимға қапқан қойисән, деди.

28:3 «Саул болса җинкәшләр билән палчиларни зиминдин қоғлап чиқарди» — мошу йәрдә «җинкәшләр» өлгәнләрниң роһлирини чақирғучиларни көрситиду. Мошундақ һәрикәтләр Тәвратта қаттиқ мәнъий қилинған; әмәлийәттә, ундақ қилған кишиләр дайим дегидәк җинлар тәрипидин алдинип кетиду.

28:3 1Сам. 25:1

28:6 «Пәрвәрдигар йә чүш билән йә «урим» билән ... униңға җавап бәрмиди» — «урим» бирхил таш. У каһин кийгән «әфод»ниң янчуқида туриду. Бу ташлар арқилиқ Исраил хәлқи Худадин йол сориса болатти. «Мис.» 28:28-30ни көрүң.

28:7 «Маңа палчи җинкәш бир хотунни тепип бериңлар» — «палчи җинкәш хотун» ибраний тилида: «палчи җини бар хотун» яки «палчи җинни чақирғучи хотун» дегән сөз билән ипадилиниду. Мошу сөзләр униңға чаплашақан җин хелә күчлүк екән, дегәнни пуритиду.

[10] Саул униңға Пәрвәрдигар билән қәсәм қилип: — Пәрвәрдигарниң һаяти билән қәсәм
қилимәнки, бу иш үчүн саңа жаза болмайду, деди.
[11] Хотун: — Саңа кимни чиқиримән? — дәп сориди. У: — Маңа Самуилни чиқарғин, деди.
[12] Хотун Самуилни көргәндә қаттиқ аваз билән чирқириди, андин Саулға: — Немишкә
мени голлайсән? Сән өзәң Саулғу! — деди.
[13] Падиша униңға: — Қорқмиғин! Немини көрдүң? — деди. У Саулға: — Мән бир илаһниң
йәрдин чиққинини көрдүм, деди.
[14] У: — Униң қияпити қандақ екән? деди. Хотун: — Қери бир бовай чиқиватиду; у йепинча кийгән екән, деди. Саул: — У Самуил екән, дәп билип, йүзини йәргә йеқип тазим
қилди.
[15] Самуил Саулға: — Немишкә мени аварә қилип чиқардиң? — деди. Саул: — Мән толиму
пәришан болдум; чүнки Филистийләр маңа қарши җәң қиливатиду, вә Худа мәндин жирақлап, маңа яки пәйғәмбәрләр арқилиқ яки чүшләр арқилиқ һеч җавап бәрмәйватиду.
Шуңа мениң немә қилишим керәклигини маңа билдүргәйсән дәп, сени чақирдим, деди.
[16] Самуил: — Пәрвәрдигар сәндин жирақлап, дүшминиң болғандин кейин немишкә мәндин мәслиһәт сорайсән? — деди.
[17] —Пәрвәрдигар Өзи үчүн мән арқилиқ ейтқинини қилди; Пәрвәрдигар падишалиқни
қолуңдин житип елип, хошнаңға, йәни Давутқа бәрди. [18] Сән Пәрвәрдигарниң сөзигә қулақ салмай, униң Амаләкләргә қаратқан қаттиқ ғәзивини жүргүзмигиниң үчүн
Пәрвәрдигар бүгүн саңа шу ишни қилди. [19] Пәрвәрдигар өзәң билән Исраилниму Филистийләрниң қолиға тапшуриду; әтә сән вә оғуллириң мениң билән биллә болисиләр; вә
Пәрвәрдигар Исраилниң қошуниниму Филистийләрниң қолиға тапшуриду, деди.
[20] Саул шуан йәргә дүм жиқилди, Самуилниң сөзлиридин қаттиқ қорқуп кәтти; бир
кечә-күндүз тамақму йемигәчкә, мағдуриму қалмиди.
[21] Аял әнди Саулниң қешиға берип униң толиму пәришан болғинини көрүп, униңға:
— Мана, дедәклири җенини алқиниға елип қоюп тапилиғанлириға бенаән қилдим. [22]
Әнди силидин өтүнимән, дедиклириниң сөзигә киргәйла; мени силиниң алдилириға
бир чишләм нан кәлтүрүшкә униғайла; шуниң билән сили йәп қувәт тепип андин өз
йоллириға кетәләйла, деди.
[23] Лекин у рәт қилип: — Йемәймән, дәп унимиди. Униң хизмәткарлири һәм аялму йейишни униңға дәвәт қилишти; у йәрдин қопуп кариватта олтарди. [24] Аялниң өйидә бир
бордақ мозай бар еди. У дәрһал уни сойди; һәм хемир жуғуруп петир нан пишүрүп бәрди. [25] У уни Саул билән хизмәткарлириниң алдиға қойди. Улар йәп болуп, шу кечиси
кәтти.

Филистий әмирләр Давутни өз сепидин чиқириветиду

29 [1] Филистийләр һәммә қошунлирини жиғип Афәктә җәм қилди; Исраиллар
Йизрәәлдики булақниң йенида чедир тикти. [2] Филистийләрниң сәрдарлири йүз
яки миңдин әскәрни башлап, сәп тизип кәлди; уларниң кәйнидин Давут өз адәмлирини
башлап Ақиш билән чиқип сәп түзди.
[3] Филистийләрниң әмирлири: — Бу Ибранийлар бу йәрдә немә иш қилиду? — деди.
Ақиш Филистийләрниң әмирлиригә: — Бу Исраилниң падишаси Саулниң хизмәткари

28:17 «Пәрвәрдигар өзи үчүн мән арқилиқ ейтқинини қилди; Пәрвәрдигар падишалиқни ... хошнаңға, йәни Давутқа бәрди» — оқурмәнләрниң есидә барки, Самуил әслидә Саулға: «Пәрвәрдигар бүгүн Исраилниң падишалиғини сәндин житип елип сәндин әвзәл болған бир йеқиниңға тапшурди» дәп Худаниң жазасини уқтурған еди (15:28).

Давут әмәсму? У бу йәрдә бир нәччә күн, бир нәччә жиллардин бери мән билән турған
әмәсму? У маңа кәлгән күндин тартип бу күнгичә униңдин һеч әйип байқимидим, деди.
4 Амма Филистийләрниң әмирлири униңға аччиқланди. Филистийләрниң әмирлири
униңға: — Уни қайтурувәт! Бу киши сән өзәң униңға орунлаштурған жайға кәтсун; биз
билән биллә соқушқа чүшмисун, болмиса, у соқушта бизгә рәқип болуп қелиши мүм-
кин. Бу адәм өз ғожиси билән немиси арқилиқ яришиду? Бу адәмләрниң башлирини
елиш билән болмамду? 5 Бу қиз-аяллар бурун униң тоғрисида уссул ойнап қошақ қетип:
— Саул миңлап өлтүрди, вә Давут он миңлап өлтүрди, дегән Давут әмәсму? — деди.
6 Ақиш Давутни чақирип униңға: — Пәрвәрдигарниң һаяти билән қәсәм қилип
ейтимәнки, сән дурус адәмсән, сениң мениң билән ләшкәргаһда хизмәттә болушуң
көзлиримдә яхши иштур; чүнки маңа кәлгән күнидин тартип бу күнгичә сәндин һеч
яманлиқ байқимидим. Лекин сән әмирләргә яқмапсән. 7 Шуңа теч-аман йенип кәткин,
болмиса Филистийләрниң әмирлирини нарази қилип қойисән, деди.
8 Давут Ақишқа: — Мән немә қилдим? Силиниң қашлириға кәлгән күндин тартип бу
күнгичә қилған қайси яманлиғим үчүн мени ғожам падишаниң дүшмәнлири билән
соқушқили барғузмайла? — деди.
9 Ақиш Давутқа жавап берип: — Көзлиримдә Худаниң бир пәриштисидәк маңа яхши
екәнлигиңни билимән. Лекин Филистийләрниң әмирлири сени биз билән биллә жәңгә
чиқмисун дәватиду, деди.
10 Шуңа әтә сәһәрдә қопуңлар, өзәң вә биллә кәлгәнләр, йәни мән ғожаңниң хизмәткар-
лири; сәһәрдә қопуңлар, таң йоруши биләнла чиқип кетиңлар, деди.
11 Шуңа Давут өз адәмлири билән сәһәрдә туруп Филистийләрниң зиминиға маңди. Фи-
листийләр болса Йизрәәлгә чиқти.

Давут Амаләкләрдин бала-жақилирини қутқузиду

30 1 Шундақ болдики, Давут вә адәмлири үчинчи күни Зиклагқа йетип кәлди; мана,
Амаләкләр жәнуп тәрәпкә вә Зиклагқа һуҗум қилип, Зиклагни вәйран қилип от қоюп
көйдүргән еди. 2 Улар шәһәрдики қиз-аялларни, чоң болсун, кичик болсун, уларниң
һәммисини әсиргә алди. Улардин һеч кимни өлтүрмәй, һәммисини елип, йолиға
чиққан еди.
3 Давут өз адәмлири билән шәһәргә кәлгәндә, мана, шәһәр аллиқачан көйүп түгигән
еди; уларниң аяллири вә оғул-қизлири әсиргә елинған еди. 4 Әнди Давут вә униң билән
биллә болған хәлиқ қаттиқ жиға-зерә көтиришти, таки мағдури қалмиғичә жиғлашти.
5 Давутниң икки аяли, Йизрәәллик Аһиноам билән Кармәллик Набалдин тул қалған
Абигаилму әсиргә елинған еди. 6 Давут қаттиқ азапланди; чүнки барлиқ халайиқ, һәр
бири өз оғул-қизлири үчүн қайғуруп ғәзәплинип уни чалма-кесәк қилип өлтүрәйли,
дейишиватватти. Амма Давут өзини Худаси Пәрвәрдигардин күч-қувәтләндүрди.
7 Давут Ахимәләкниң оғли каһин Абиатарға: — Әфодни йенимға елип кәлгин, деди.
8 Давут Пәрвәрдигардин: — Бу қошунни қоғлайму? Уларға йетишәләрмәнму? — дәп со-
риди. У: — Қоғла; сән жәзмән уларға йетишивалисән һәм һәммисини қайтуруп келәләй-
сән, деди.

29:4 1Тар. 12:20
29:5 1Сам. 18:7
29:6 **«сениң мениң билән ләшкәргаһда хизмәттә болушуң...»** — ибраний тилида «сениң мениң билән ләшкәргаһға
кирип-чиқишиң».
30:7 **«Әфодни йенимға елип кәлгин»** — «әфод» тоғрилиқ 2:18дики изаһатни көрүң.

[9] Давут вә униң билән биллә болған алтә йүз адәм берип Бесор вадисиға йетип кәлгәндә,
кәйнидә сөрүлүп қалғанлар шу йәрдә қалди. [10] Давут өзи төрт йүз адәм билән давам-
лиқ қоғлап маңди; икки йүз адәм һалсирап кәткәчкә, Бесор вадисидин өтәлмәй кәйнидә
қалған еди.
[11] Улар далада Мисирлиқ бир адәмни учратти. Улар уни Давутниң қешиға елип келип,
униңға нан берип йегүзди, су ичкүзди; [12] униңға бир парчә әнҗир пошкили билән икки
кишмиш пошкилиниму бәрди. У буларни йәп, униңға қайтидин җан кирди; чүнки у үч
кечә-күндүз нан йемигән, суму ичмигән еди. [13] Давут униңдин: — Сән кимгә тәвә? Сән
қәйәрликсән? — дәп сориди. У: — Мән Мисирлиқ жигит болуп, бир Амаләкниң қулимән.
Лекин мән үч күн илгири кесәл болуп қалғачқа, ғожам мени ташливәтти. [14] Биз әсли
Кәрәтийләрниң жутиниң җәнуп тәрипигә вә Йәһуда зиминиға вә Каләбниң зимининиң
җәнуп тәрипигә һуҗум қилип булаң-талаң қилдуқ; шундақла Зиклагни көйдурүвәткән
едуқ, деди.
[15] Давут униңдин: — Бизни у дүшмән қошуни тәрәпкә башлап бараламсән, деди. У: — Ху-
даниң нами билән мән сени өлтүрмәймән, сени ғожаңниң қолиғиму тутуп бәрмәймән
дәп қәсәм қилсила, силини у қошунниң қешиға башлап барай, деди.
[16] Уни у йәргә башлап барғанда, мана улар пүткүл йәргә йейилип, йәп-ичип Филистий-
ләрниң зиминидин һәм Йәһуда зиминидин алған чоң олҗилиридин хуш болуп уссул
ойнишивататти.
[17] Амма Давут шу күни гугумдин тартип иккинчи күни кәчкичә уларни уруп қирди.
Төгигә минип бәдәр қачқан төрт йүз жигиттин башқа һеч бир адәм қечип қутулмиди; [18]
вә Давут Амаләкләр булувалған һәммә нәрсини яндуруп алди; өзиниң икки аялиниму
қутқузувалди. [19] Амаләкләр елип кәткән оғул-қиз, мал-мүлүкләр вә башқа һәммә нәр-
сини Давут улардин қайтурувалди. Һеч немә, чоң болсун кичик болсун чүшүп қалмиған
еди.
[20] Давутниң адәмлиди қайтурувалған маллириниң алдиға олҗа алған башқа қой вә кала
падиларни селип һайдап кетиватати. Униң адәмлири кетиветип: — Булар Давутниң
олҗиси, дейишти; Давут уларниң һәммисини өзигә алди.
[21] Давут һалсизлинип өзи билән биллә баралмиған Бесор вадисиниң бойида қалдуруп
кәткән икки йүз адәмниң қешиға йетип кәлди; улар Давут вә униң билән кәлгән адәм-
ләрниң алдиға чиқти, Давут хәлиқниң қешиға берип уларға салам қилди.
[22] Лекин Давут билән барғанларниң арисидики рәзил адәмләр вә әрзимәсләрниң һәм-
миси қопуп: — Булар биз билән бармиғандин кейин биз яндуруп алған олҗидин уларға
һеч немә бәрмәйли. Улар пәқәт һәр бири өз хотун-балилирини елип кәтсун, деди.
[23] Амма Давут: — Яқ, и бурадәрлирим; Пәрвәрдигар бизгә тәқсим қилғанни уларғиму
тәқсим қилмисақ болмайду. Чүнки У бизни қоғдап бизниңкигә таҗавуз қилғанларни
қолимизға тапшурди. [24] Бу ишта ким силәргә мақул дәйду? Чүнки соқушқа чүшкәнниң
үлүши қандақ болса жүк-тақларға қариғучиларниңму үлүши шундақ болиду; һәммә
адәм тәң бөлүшсун — деди. [25] Шу күндин тартип бу Исраил үчүн һөкүм-бәлгүлимә қи-
лип бекитилди. Бүгүнгичә һәм шундақ.[26] Давут Зиклагқа йетип кәлгәндә, олҗидин до-
стлири болған Йәһуда ақсақаллириға әвәтип: — Мана, Пәрвәрдигарниң дүшмәнлиридин
алған олҗа силәргә бир соғат болсун, деди.
[27] У олҗидин һәм Бәйт-Әлдикиләргә, җәнубий Рамоттикиләргә, Яттирдикиләргә, [28]

30:20 «Давутниң адәмлиди қайтурувалған маллириниң алдиға ... башқа қой вә кала падиларни селип һайдап кетиватати» — бәлким Амаләкләр илгири Давут вә адәмлиридин булувалған мал әмәс, бәлки Амаләкләрниң өзлириниң башқа маллири болуши мүмкин.
30:22 «рәзил адәмләр вә әрзимәсләр...» — ибраний тилида: «рәзил адәмләр вә Белиалниң (Иблисниң) оғуллири...».

Ароәрдикиләргә, Сифмоттикиләргә, Әштәмоадикиләргә, 29 Рақалдикиләргә, Йәраһмәәл-
ликләрниң шәһәрлиридикиләргә вә Кенийләрниң шәһәрлиридикиләргә, 30 Хормаһти-
киләргә, Қорашандикиләргә, Атақтикиләргә, 31 Һеброндикиләргә вә Давут вә адәмлири
биллә жүргән һәммә йәрдикиләргә соғат әвәтти.

Саул қаза қилиду, Исраил мәғлуп болиду

1Тар. 10:1-12

31 1 Әнди Филистийләр Исраил билән җәң қилди. Исраилниң адәмлири
Филистийләрниң алдидин қечип, Гилбоа теғида қирип жиқитилди. 2 Филистийләр
Саул вә униң оғуллирини тап бесип қоғлаватати. Филистийләр болса Саулниң оғуллири
Йонатан, Абинадаб, Мәлкишуани уруп өлтүрди. 3 Саулниң әтрапини уруш қаплиди;
оқячилар Саулға йетишти; у я оқи билән еғир яриландурулди.
4 Андин Саул ярақ көтәргүчисигә: — Қиличиңни суғуруп мени санҗип өлтүрүвәткин;
болмиса бу хәтнисизләр келип мени санҗип, мени хорлуққа қоюши мүмкин, деди. Ле-
кин ярақ көтәргүчиси интайин қорқуп кетип, унимиди. Шуниң билән Саул қилични
елип үстигә өзини ташлиди. 5 Ярағ көтәргүчиси Саулниң өлгинини көрүп, уму охшашла
өзини қиличниң үстигә ташлап униң билән тәң өлди. 6 Шуниң билән Саул, үч оғли, ярақ
көтәргүчиси вә униң һәммә адәмлири шу күндә бирақла өлди.
7 Әнди вадиниң у тәрипидики һәмдә Иордан дәриясиниң бу йеқидики Исраиллар әскәр-
лириниң қачқанлиғини вә Саул билән оғуллириниң өлгинини көргинидә, шәһәрләрни
ташлап қачти, Филистийләр келип у җайларда орунлашти.
8 Әнди шундақ болдики, әтиси Филистийләр өлтүрүлгәнләрниң кийим-кечәклирини
салдурувалғили кәлгәндә Гилбоа теғида Саул билән оғуллириниң өлүк ятқанлиғини
көрди. 9 Улар униң бешини кесип савут-ярақлирини салдуруп буларни Филистийләр-
ниң зимининиң һәммә йәрлиригә апирип бутханилирида вә хәлиқниң арисида бу хуш
хәвәрни тарқатти. 10 Улар униң савут-ярақлирини Аштарот бутханисида қоюп өлүгини
Бәйт-Шан шәһиридики сепилға есип қойди.
11 Әнди Ябәш-Гилеадта олтарғучилар Филистийләрниң Саулға немә қилғинини аң-
лиғанда 12 уларниң ичидики һәммә батурлар атлинип кечичә меңип, Саул билән оғул-
лириниң өлүклирини Бәйт-Шандики сепилдин чүширип, уларни Ябәшкә елип берип
у йәрдә көйдүрди. 13 Андин уларниң сүйәклирини Ябәштики жулғунниң түвигә дәпнә
қилип йәттә күн роза тутти.

30:30 «Қорашандикиләргә...» — яки «Борашандикиләргә...».
31:7 «Иордан дәриясиниң бу йеқи...» — бәлким Иордан дәриясиниң ғәрбий тәрипини көрситиду.
31:9 «Улар ... савут-ярақлирини салдуруп буларни Филистийләрниң зимининиң һәммә йәрлиригә апирип бутханилирида ...хуш хәвәрни тарқатти» — яки «Улар ... савут-ярақлирини салдуруп, еланчиларни Филистийләрниң зимининиң һәммә йәрлиригә әвәтип бутханилирида ...хуш хәвәрни тарқатти».
31:9 1Тар. 10:9